

Utvalg: Kommunestyre
Møtested: Kommunestyresalen, Loppa Rådhus
Dato: 25.03.2011
Tid: 10:00

Forfall meldes til utvalgssekretær som sørger for innkalling av varamenn. Varamenn møter kun ved spesiell innkalling.

Representantene inviteres til å overvære et kulturinnslag på Samfunnshuset kl. 10.00.

Per Buvik vil delta på møtet under behandlingen av sakene vedrørende omstillingsarbeidet. Kl. 11.00 møter Birger Nilsen for å orientere om oppstart av eiendomsselskap i Alta. Kl. 12.00 vil Pål Pettersen orientere om pågående prosjekter i kommunen.

Saksnr	Innhold	Lukket
PS 1/11	Referatsaker	
PS 2/11	Årsmelding 2010 - Omstillingsprogrammet	
PS 3/11	Strategiplan 2011-2012	
PS 4/11	Omstillingsarbeidet i Loppa kommune - Handlingsplan 2011-2012	
PS 5/11	Opprettelse av stilling som fysioterapeut	
PS 6/11	Utleieboliger for personer med bistandsbehov - Tilleggsbevilgning	
PS 7/11	Renovering småbedriftssenteret	
PS 8/11	Utbedring Bergsfjord skole	
PS 9/11	Landgang Skavnakk kai	
PS 10/11	Langfjordhamn og Skavnakk skole/grendehus Eventuelt	

Jan-Eirik Jensen
Ordfører

Innkalling er sendt til:

Navn	Funksjon	Representerer
Jan Eirik Jensen	Leder	KP
Fred Arne Ulriksen	Medlem	KP
Ann Tove Wilhelmsen	Medlem	KP
Ingvild Eriksen	Medlem	KP
Kai Martin Hansen	Medlem	KP
Ann Heggeskog Johansen	Medlem	AP
Gjermund Amundsen	Medlem	AP
Berit Land	Medlem	AP
Jorunn Romsdal	Medlem	AP
Erling Johan Hansen	Medlem	AP
Olav Henning Trondal	Medlem	SP
Ingrid Olsen	Medlem	SP
Hans Roald Johnsen	Medlem	SV
Jim Gaute Olsen	Medlem	SV
Linda Rostrup Martinsen	Medlem	H
De fremste varamenn		

PS 1/11 Referatsaker

RS 1/11 Arealavgift på oppdrettslokaliteter

RS 2/11 Høring - Rapport fra et ekspertutvalg om effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen

RS 3/11 LUK-satsinga i Finnmark - videre arbeid

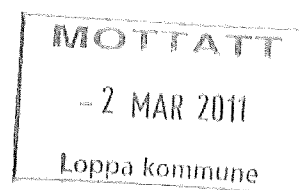
RS 4/11 Årsrapport 2010 Skatteoppkreveren i Loppa kommune

RS 5/11 Kontrollrapport 2010 vedr. skatteoppkreverfunksjonen i Loppa kommune

RS 6/11 Retningslinjer fro utleie av grendehus og andre kommunale lokaler

RS 7/11 Møteprotokoll fra møte i Kusek IKS den 25.02.2011

From: [Terje Kristian Haugen](mailto:Terje.Kristian.Haugen)
To: postmottak@loppa.kommune.no
Subject: VS: Nettverk for fjord- og kystkommuner: Rapport med pressemelding
Date: 2. mars 2011 08:30:59
Attachments: [Rapport Kontali Analyse as - Arealavgift for oppdrettslokaliteter.pdf](#)
[Pressemelding vedr arealavgift feb 2011 \(6\).docx](#)
[image002.png](#)
[image001.png](#)

Fra: Bjørnar Tollefsen
Sendt: 1. mars 2011 15:40
Til: Jan-Eirik Jensen; Terje Kristian Haugen; Monika Olsen
Emne: VS: Nettverk for fjord- og kystkommuner: Rapport med pressemelding

Med vennlig hilsen

Bjørnar Tollefsen
Rådmann
Loppa kommune
9550 Øksfjord
Mobil : 450 27 460
Tlf. : 78 45 30 02
E-post: bjornar.tollefsen@loppa.kommune.no
Web : <http://www.loppa.kommune.no>

Fra: Hilde Ravnaas [<mailto:hilde.ravnaas@ks.no>]
Sendt: 1. mars 2011 15:26
Emne: Nettverk for fjord- og kystkommuner: Rapport med pressemelding

Hei

Vedlagt finner dere endelig rapport fra Kontali Analyse as *Arealavgift på oppdrettslokaliteter*. Rapporten er laget på bestilling for NFKK og ble presentert på årsmøtet på Gardermoen 17. februar 2011.

Rapporten har nå blitt godkjent av styret.

Til orientering er rapporten med pressemelding (vedlagt) distribuert til landets aviser, samt aktuelle departementer og Stortingskomiteer.

Styret vil sende inn pressemeldingen som leserinnlegg med underskrift til lokal og regionalavisene i egne områder. Vi oppfordrer medlemmene om å gjøre det samme, for å få blest om saken.

God lesning!

Pressemelding vedr. arealavgift for oppdrettsnæringa

- Den nylig framlagte rapporten fra "Gullestad-utvalget" - rapporten med den treffende undertittelen "Areal til begjær", og Kontali Analyses nå framlagte rapport om "Arealavgift for oppdrettslokaliteter", underbygger begge kravet fra Nettverk for fjord- og kystkommuner (NFKK) om en rettmessig andel av verdiskapningen. Dette uttaler styret i NFKK, med henvisning til de nevnte rapporter og sin uttalelse fra 03. november 2010.

- Gullestad-utvalget foreslår nokså drastiske tiltak for å sikre oppdrettsnæringa videre vekst og bærekraft. Men dette kan ikke skje uten at kommunene er og blir motiverte tilretteleggere for dette. Dette påpeker da også utvalget. Men deres forslag om å "vente og se" på virkningene av eiendomsskatt på oppdrettsanlegg, er på ingen måte tilfredsstillende. NFKK har hele tiden ment og mener at dette gir svært, svært marginale inntekter for kommunene. I beste fall et sted mellom 15 – 20 millioner, noe som står i sterk kontrast til næringas inntjening og rekordhøye utbetalinger av utbytte. Et utbytte som for øvrig og i økende grad går til eiere som har sitt tilhold langt fra oppdrettsanleggenes vertskommuner

-Kontali Analyse påpeker i sin rapport: "Skal laksenæringa vokse må den ha støtte lokalt i de kommuner produksjonen foregår ". En slik støtte er i ferd med å bli mindre. Miljøverndepartementets støtte til Molde kommunes beslutning om å innstramme i forhold til å kunne anvende sjøareal til akvakulturformål, fører til at flere kommuner signaliserer at de vil følge på. Man må da stille seg spørsmålene: Er dette en ønskelig utvikling? Hvis ikke, hva må da til? NFKK, som Kontali Analyse, er helt klar på at arealavgift til kommunene er en helt nødvendig del av denne besvarelsen.

-Kontali Analyse påpeker også i sin rapport den forskjellsbehandling som staten utøver innenfor den lokale beskatningsretten for bruk av naturressurser. Dette er særlig framtrepende ved å sammenligne opp mot vannkraftkommunene som årlig mottar 4-6 milliarder kroner. Kontalis eksemplifisering av en arealavgift for oppdrettsnæringa lik skotsk nivå (17 øre/kg), vil til sammenligning bli svært marginal, bare litt i overkant av 150 millioner eller tilsvarende 3-4 % av vannkraftkommunenes særskilte inntekter. Også tilsvarende og svært marginal vil et slikt eksemplifisert avgiftsnivå være (3-4 %) ift næringas "bunnlinje", som i løpet av de siste 10 år og i gjennomsnitt har ligget på mellom 5-6 kr/kg. I 2010 mer enn det dobbelte.

-NFKK registrerer at oppdrettsselskaper bidrar finansielt til lokalsamfunn på frivillig basis. Dette er meget positivt, men det kan og må ikke bli slik at det utvikles en avlatstilstand, som erstatning for lovhjemlede skatter og avgifter som sikrer størst mulig grad av likebehandling og forutsigbarhet. Derfor er det gledelig at det nå er stadig flere, både sentrale politikere og aktører innenfor oppdrettsnæringa, som etter hvert tar til orde for en lovhjemlet arealavgift til oppdrettskommunene. NFKK forventer dermed at dette blir fulgt opp snarest av regjering og storting, og med offisiell og erklært velvilje fra næringa.

-Nettverk for fjord- og kystkommuner ble stiftet 7. oktober 2009. Nettverket har så langt 39 medlemskommuner. NFKK har som formål å arbeide aktivt for å ivareta kystkommunenes interesser i forhold til å sikre retten til lokal forvaltning av sjø- og kystsonen, samt beskatnings- og avgiftsandel gi vertskommuner en rimelig del av verdiskapningen som bruk av kommunenes sjø-, land- og luftterritorium medfører.

Arealavgift for oppdrettslokaliteter

*Utredning av grunnlaget for innføring av arealavgift eller
ressursskatt i akvakulturnæringen*

*Utarbeidet av Kontali Analyse AS for
Nettverk for fjord- og kystkommuner*

Februar 2011

Systemizing the world of Aquaculture and Fisheries

Kontali rapport

TITTEL: AREALAVGIFT FOR OPPDRETTSLOKALITETER <i>Utredning av grunnlaget for innføring av arealavgift eller ressurskatt i akvakulturnæringen</i>		LEVERT DATO: 17.02.11
PROSJEKTGRUPPE: Ragnar Nystøyl Torgeir Lassen Arnt Fredrik Kjønhaug		UTARBEIDET FOR: Nettverk for fjord- og kystkommuner
PROSJEKTLEDER: Lars Liabø		REFERANSE OPPDRAGSGIVER: Ole Laurits Haugen
RAPPORT SAMMENDRAG: Se eget kapittel.		
KA INT. KODE: 61125	ANTALL SIDER: 32 + vedlegg	NØKKELOD: Akvakultur, oppdrett, arealavgift, ressurskatt.

Innhold

Sammendrag	V
1 Bakgrunn	1
2 Dagens avgiftssystem for akvakulturnæringen.....	2
2.1 Avgift ved tildeling av ny konsesjon/økt MTB.	2
2.2 Gebyr ved lokalitetssøknader/driftsavhengige avgifter	2
2.3 Eiendomsskatt.....	2
2.4 Oppsummering dagens avgiftssystem	3
3. Arealavgift, begrunnelse, alternative avgiftsformer, beregningsgrunnlag, innkrevningssystem, kontrollmuligheter	4
3.1 Prising av tilgang til arealer, rettigheter	4
3.2 Sjøen som allmenning, akvakultur, økonomisk utnytting av sjøarealet	6
3.3 Oversikt over tildelte lokaliteter til akvakulturformål	9
3.4 Kommunenes grunnlag for prioritering mellom ulike disponeringer av sjøarealet	11
3.4.1 Konkurrerende bruksområder og arealdefinisjoner	11
3.4.2 Kommunenes motivasjon for å utvikle kystsoneplaner	11
3.4.3 Beslutningsgrunnlag for å sikre gode oppdrettslokaliteter kystsoneplanen.....	12
3.4.4 Behovet for regional planlegging	13
3.4.5 Risikovurdering ved opphør av drift pga sykdom eller konkurs.....	15
3.5 Arealbehov – tilgjengelig areal	15
4. Arealavgift, fordeler for næringsaktører.....	20
4.1 Lokalitetenes betydning for produksjonskostnadene	20
4.2 Tilgang på gode lokaliteter	21
4.3 Omdømme, betaling for bruk av allmenningen	22
Et søk gjennom lokalaviser fra de siste årene viser at motstanden mot bruk av sjøarealer til lakseproduksjon er økende.	22
4.4 Fordeler for aktørene, en oppsummering	23
5. Avgiftssystemene i andre land, mulig konkurranse vridning for norsk laks	24
5.1 Arealavgifter i andre land	24
5.1.1 Skottland.....	24
5.1.2 Færøyene.....	25
5.1.3 Canada	25
5.1.4 Chile	26
5.2 Arealavgift i Norge kontra andre land	27

6. Effekten av ulike avgiftsnivåer, beregning av inntekter per kommune basert på slaktestatistikken for 2009.....	28
6.1 Arealavgift, alternative avgiftsformer.....	28
6.1.1 Avgift knyttet til maksimal tillatt biomasse (MTB):	28
6.1.2 Avgift knyttet til faktisk arealbruk:	29
6.1.3 Avgift på faktisk slaktekvantum:.....	29
6.2 Eksempel på arealavgiftsberegning for lakse- og ørret- produksjonen.....	29
6.3 Arealavgift korrigert for sysselsetting.....	30
6.4 Arealavgift: En økonomisk belastning for næringen?.....	30
7. Prising av lokaliteter ved tildeling.....	32
7.1 Engangspris ved tildeling av en lokalitet.....	32
7.2 Desentralisert tildeling av konsesjoner/Auksjonering av lokaliteter.....	33
Vedlegg 1: Avgifter knyttet til akvakultur	34
Vedlegg 2: Utdrag fra Marine Harvests presentasjon ved <i>Capital Markets Day 2010</i>	35
Vedlegg 3: Oppdrettskommunene, rangert etter MTB på lokalitetsnivå	36
Vedlegg 4: Grunnlinjer	40
Vedlegg 5. Grenser i sjø	44
Vedlegg 6. Strandretten	50

Sammendrag

Norsk kystsoner er vår største allmenning som kjennetegnes av fri ferdsel, fritt fritidsfiske, det vil si fri adgang for alle.

Men disponering av kystsonen, valg mellom ulike interesser er problemstillinger som i økende grad vil komme på dagsorden.

Hvordan få til en god fordeling mellom de ulike anvendelsene? Hva skal vektlegges?

Statlige, fylkeskommunale, regionale og kommunale myndigheter står over for betydelige utfordringer i sitt arbeid med å styre anvendelsen av de store arealene.

Akvakultur er blitt en betydelig næring i Norge, laksen har i kraft av sine produksjonsmessige og markedsmessige fordeler blitt en vinner.

Norge har blitt en betydelig matprodusent.

Kun Chile og Norge tilgjengelige lokaliteter som tåler produksjon på over 200 000 tonn per år, og selv om temperaturforholdene i Chile er mer optimale enn i Norge er aktuell kystsoner for produksjon av laksefisk mindre enn en tredjedel av den norske.

I Norge ble det i 2010 slaktet 1 mill tonn laksefisk, og i den norske kystsonen kan det, dersom den forvaltes riktig produseres 10 mill tonn.

Skal dette oppnås må en rekke forutsetninger innfris, frisk fisk, tilgang på forråstoffer, bærekraftig utnytting av lokalitetene og selvsagt det må være marked for et slikt slaktekvantum.

Men først og fremst må de ulike ledd i forvaltningen foreta prioriteringer slik at de beste områdene blir gjort tilgjengelig for lakseproduksjon.

Det synes som akvakultur blir prioritert på statlig hold. Både statsminister, næringsminister og selvsagt fagstatsråden i Fiskeri og Kystdepartementet påpeker de vekstmuligheter som laksenæringen har.

Men enigheten er ikke helt på plass i regjeringen, 3.9 2010 sendte Miljøverndepartementet et brev til Molde kommune hvor kommunen får støtte i et forslag til innstramning i anvendelse av sjøarealer til akvakulturformål. Dette mot protester fra Fiskeridirektoratet og FKD.

Skal laksenæringen vokse må den ha støtte lokalt i de kommuner hvor produksjonen foregår.

Lokalbefolkningen må se verdien av det at en del av de lokale sjøområdene blir disponert til lakselokaliteter med de begrensninger i ferdsel og fritidsfiske som det innebærer.

Denne rapporten viser at av alle de gebyrer og avgifter som innkreves fra laksenæringen er det ingen som tilfaller kommunene.

Den nylig innførte muligheten til å pålegge selskapene eiendomsskatt gir bare mindre provenyer og en del kommuner har valgt å se bort fra denne skattleggingsmuligheten av administrasjonshensyn. Det kan koste mer enn skatteinnbetalingen.

I konklusjonen til Gullestadutvalget står det blant annet:

De strukturelle endringene i næringen med større og færre selskaper og slakterier har medført at næringens lokale forankring er svekket i mange kommuner. Når de positive ringvirkningene av oppdrett blir ujevnt fordelt, er det nærliggende å anta at interessen i mange kommuner for å legge til rette for oppdrett blir tilsvarende redusert. Dette er en fjerde hovedutfordring som i første rekke næringen selv må løse. Utvalget foreslår at det blir evaluert om den nylig innførte adgangen for kommunene til å innkreve eiendomsskatt fra akvakulturanlegg fungerer etter hensikten. En slik evaluering bør foretas etter at ordningen med eiendomsskatt har fått virke en tid.

I rapporten er det gjort en del enkle beregninger på hvor mye en arealavgift kan innbringe for den enkelte kommune. Disse beregningene er basert på satsen i den skotske arealavgiften på 17 øre per kg slaktet laks. Vi har ikke drøftet hvor stor en eventuell avgift skal være.

Det foreligger ikke gode data for variasjonene i produksjonskostnader for en "god" og en "dårlig" lokalitet, men ut fra de data vi har synes forskjellen stor.

Sett fra næringsaktørene sin side må en arealavgift for at den skal virke etter sin hensikt og ikke bli en ekstra selskapsskatt, vise at den virkelig sikrer tilgang til de beste lokalitetene og dermed blir et bidrag til å redusere produksjonskostnadene i stedet for å øke de.

1 Bakgrunn

Etter oppdrag fra Nettverk for fjord og kystkommuner har Kontali Analyse AS gjennomført en utredning om virkningen av en eventuell arealavgift pålagt norsk laksenæring.

Etter samtale med styreleder Ole Laurits Haugen i Nettverket tidlig desember 2010 utarbeidet vi en disposisjon for en utredning som ble godkjent av oppdragsgiver i e-post av 15.12 2010.

11.1 2011 oversendte vi et utkast til endelig rapport og denne ble gjennomgått i møte med Ole L. Haugen 1.2 2011.

Foreliggende versjon er basert på resultatet av denne gjennomgangen.

I utredningen har vi prøvd å se virkningen av en arealavgift fra næringens side og ut fra det omfang den kan få i fremtiden.

Vi startet vårt arbeid før innstillingen fra Gullestadutvalget forelå, men siden utvalgets innstilling ble offentliggjort 4.2 2011 har vi prøvd å ta hensyn til hovedkonklusjonene i vår rapport.

Hele utredningen bygger på at arealavgiften tilfaller den enkelte kommune.

Lars Liabø, Ragnar Nystøyl, Arnt Fredrik Kjønhau og Torgeir Lassen har stått for gjennomføring av oppdraget, med førstnevnte som prosjektleder.

2 Dagens avgiftssystem for akvakulturnæringen

Akvakulturnæringen har i tillegg til vanlig bedriftsskatt en rekke avgifter og kostnader knyttet til søknad og drift av konsesjoner og lokaliteter.

2.1 Avgift ved tildeling av ny konsesjon/økt MTB.

Det høyeste vederlaget knytter seg til søknad og innvilgelse av nye konsesjoner, der det siste vederlaget var satt til 8 millioner per konsesjon. Finnmark har et lavere vederlag pålydende 3 millioner kroner. Fra 1/1 – 2011 har Troms og Finnmark anledning til å øke MTB per konsesjon med 5 %. Vederlag for dette er på NOK 150 000 og NOK 500 000 per konsesjon i henholdsvis Finnmark og Troms.

2.2 Gebyr ved lokalitetssøknader/driftsavhengige avgifter

I søknadsprosessen til nye konsesjoner og lokaliteter påløper det gebyrer til behandling av søknader, samt diverse engangsgebyrer og årlig avgifter til drift. Gebyrer knyttet til søknader om lokaliteter kan fort bli høye ettersom søker må betale fast avgift multiplisert med antall 780 tons konsesjoner. Eventuelle justeringer av lokaliteter som må sendes ut på nye høringer kvalifiserer til et nytt gebyr, men her kan skjønn benyttes i forvaltningen slik at gebyr kan bli redusert. I tillegg krever Fylkesmannen på vegne av KLIF (Klima og Forurensingsdirektoratet) inn avgift i forbindelse med godkjenning av lokalitet.

Avgifter Mattilsyn – Matproduksjonsavgift finansierer Mattilsynets kostnader ved tilsyn og kontroll, og er på NOK 14,6 per tonn mottatt til slakting. I 2010 ble det innført nytt gebyr for produsenter av muslinger som er på NOK 12 275 per år per tillatelse. Skal finansiere kontroll og tilsyn.

Industrien har også kostnader av ulik størrelse knyttet til myndighetspålagte sertifiseringer og lokalitetsundersøkelser. Dette gjelder spesielt i henhold til NYTEK forskrift om sertifisering og godkjenning av utstyr, som varierer fra selskap til selskap etter status på utstyret som blir brukt.

2.3 Eiendomsskatt

Etter åpning for kommunal eiendomsskatt på oppdrettsanlegg i 2009 har enkelte kommuner innført dette. Skattesatsen varierer fra kommune til kommune. I 2009 ble eiendomsskatt innført i 299 av totalt 430

kommuner i Norge. Av disse kommunene hadde 133 skattlegging på verk og bruk, 54 på verk og bruk, samt områder utbygd på byvis. Resten av utvalget hadde innført eiendomsskatt på hele kommunen, dvs. inkludert boliger og fritidseiendommer. Totalt ble det innkrevd ca. 6,5 milliarder kroner på eiendomsskatt i 2009, der ca. 3.8 milliarder var skattlegging av industri. Dette gir varierende inntekter fra kommune til kommune, og inntektene varierer også etter hva slags utstyr som befinner seg på de enkelte lokaliteter. Skattleggingen skje kun på flytende installasjoner og utstyr, og kan ikke beregnes ut fra verdi på fiskebeholdning. Gullestad-utvalget skriver at det er foreløpig erfart at skatten kan utgjøre mellom 25 000 – 70 000 kr for en lokalitet per år. Totale skatteinntekter for lakse- og ørretlokalitetene som er registrert per 31. desember 2010 ville da utgjøre et sted mellom 27 og 76 millioner kroner per år, om alle kommuner hadde innført eiendomsskatt. Utvalget skriver videre at i oppdrettssammenheng må dette beskrives som relativt beskjedne beløp. Ikke alle kommuner tar seg bryet med taksering på grunn av at dette kan ha en relativt stor kostnad. Ved eventuelle klager må kommunen bruke ressurser med tanke på bevisbyrde etc. I tillegg kan utstyr/installasjoner flyttes fra kommuner ved endt produksjonssyklus, som gjør at utstyr disponeres i en annen kommune og ikke gir stabile inntekter til kommunen.

2.4 Oppsummering dagens avgiftssystem

En tabell med oversikt over avgifter og kostnader knyttet til reguleringer av næringen er vist i Vedlegg 1.

Tildelingsavgiftene på nytildeling av konsesjoner og økning av MTB må sies å være lave, ettersom den reelle verdien er vesentlig over tildelingsgebyr fra myndighetene. Dette har en sett i forbindelse med siste tildelingsrunde der konsesjoner har vært omsatt mindre enn et halvt år etter tildeling til en pris som er vesentlig over gebyret til myndighetene.

De driftsavhengige avgiftene er variable ettersom de knyttes opp til endringer av lokaliteter, godkjenning av lokaliteter og lignende. Avgiften med størst betydning her er matproduksjonsavgiften til mattilsynet som representerer en kostnad på ca. 1,5 øre per kg slaktet.

Eiendomsskatt er som nevnt ovenfor vil variere fra kommune til kommune. Hvis en legger Gullestad-utvalget sitt anslag på mellom 27 – 76 millioner kroner til grunn, vil en på fjorårets slaktekvantum hatt en skatt på mellom 3 og 8 øre per kg slaktet laks og ørret om alle kommunene hadde innført eiendomsskatt. Kostnader til takseringer, klager etc, vil for den enkelte kommune komme til fradrag.

Gjeldende mulighet til å pålegge eiendomsskatt på akvakulturanlegg har så langt ikke virket etter hensikten. Inntektspotensialet for kommunene er for lavt.

3. Arealavgift, begrunnelse, alternative avgiftsformer, beregningsgrunnlag, innkrevningssystem, kontrollmuligheter

3.1 Prising av tilgang til arealer, rettigheter

Eiendomsretten til landområder har trolig vært hevdet siden de første faste bosettinger ble etablert, og etter hvert som bosettingene ble organisert med en overordnet beskyttelse (hersker) ble eiendommene også grunnlag for skattlegging. Alt på 1100 tallet ble det i Norge utarbeidet oversikter over eiendommer med tilhørende verdifastsetting som igjen var utgangspunkt for utskrivning av skatter og en veileder for prising ved kjøp/salg av eiendommen. Slike oversikter ble benevnt som *matrikkel* (se tekstboks) og er i våre dager viktige kilder for historikere og slektsgranskere, for eksempel Aslak Bolts Jordebok av 1532 som dekker Midt Norge.

Matrikkel ifølge wikipedia:

En matrikkel (lat.: matricula = register) er et offentlig register over grunneiendommer (eiendomsregister). Alle land med et kapitalistisk styresett har et slikt eiendomsregister, som opprinnelig var innført for å foreta skattlegging av eiendommer på landet.

Dagens eiendomsregister angir ikke eiendommens verdi, og landeiendom blir verdisatt basert på ulike prinsipper alt etter formålet med verdisettingen. Det blir for eksempel brukt forskjellige prinsipper for formueskatt- og eiendomsskattberegninger. Disse skatteleggingsmulighetene gir bare i mindre grad kommunene muligheten til å skattlegge den verdiskaping som skjer lokalt ut fra lokale ressurser.

For kommuner med vannkraftverk er det etablert et eget skattesystem som, i likhet med eiendomsskatten, er bygget på prinsippet om lokal beskatningsrett, men hvor skattleggingen er knyttet opp mot produksjonen ved kraftverket.

Landssamanslutninga av Vasskraftkommuner (LVK) henviser som grunnlag for innføringen av naturressursskatten på 1,1 øre/kwh til følgende:

"Det lokale selvstyre er en viktig del av norsk demokrati, og Norge er gjennom Europeisk charter om lokalt selvstyre av 15. oktober 1985 rettslig forpliktet til å etterleve bestemmelsene i charteret. Et sentralt element i det lokale selvstyre er den lokale beskatningsretten. Charterets art. 9 fastslår at en del av en kommunes finansielle ressurser "shall derive from local taxes and charges."

Kraftproduksjon er for mange kommuner den største og viktigste økonomiske aktiviteten som drives innenfor kommunens grenser. Som for alle andre virksomheter har kommunen rett til å beskatte disse aktivitetene.

Den lokale beskatningsretten har lange tradisjoner i Norge, helt tilbake før skattelovene fra 1911. Da Stortinget diskuterte om også staten skulle svare skatt for sine kraftanlegg, uttalte Stortingsrepresentant Castberg følgende under forhandlingene 17. januar 1921:

"Jeg forstaar det hele ikke, at naar man har et system med kommunebeskatning, at der da kan anføres nogen plausibel grund for at de værdier som ligger i kommunen, og som er forutsat at skulle tjene til at dække kommunens skattebehov, at de undrages, fordi en speciel person, i dette tilfælde staten, blir eier. Jeg kunde forstaa det, hvis vore kommuners økonomi var ordnet paa den maate, at de skulde bestride sine utgifter ved en kontingent eller ved hva staten tillot dem overhode at faa av statsindtægterne. Og der er jo Steder, hvor det system i nogen grad er gennemført. Men det princip har vi jo ikke knesat her hos os"

Den kommunale beskatningsretten praktiseres i dag først og fremst gjennom eiendomsskatten, men også naturressursskatten bekrefter den kommunale beskatningsretten som et demokratisk prinsipp."

3.2 Sjøen som allmenning, akvakultur, økonomisk utnyttning av sjøarealet

Mens det for landområdene gjennom årtusener har blitt utviklet sedvaner for verdifastsetting og skattlegging av eiendommer har det for sjøarealer ikke vært en tilsvarende praksis. Sjøen har vært sett på som allmenning med fritt leide og fri adgang til fiske for alle. Men etter som utnyttning av ressursene i og under havene har økt har en også sett en gradvis nedtrapping av allmenningsretten for disse arealene som dekker ca 75 % av jordens overflate.

Den overordnede disponeringen av havet er gitt i Havretten:

"Havrett er den del av folkeretten som regulerer den internasjonale rettsordenen på havet.

Havretten behandler spørsmål om grensen mellom territorialfarvann, økonomisk sone og internasjonalt farvann. Videre behandles spørsmål om de ulike staters suverenitet, det vil si jurisdiksjon og domsmyndighet, på de ulike delene av territorialfarvannet og utenfor. Herunder også spørsmål om hvem som har rett til å nyttiggjøre seg av naturressurser som f.eks. fisk og olje i de ulike havområdene. Avhengig av hvilken sone utenfor kysten det er snakk om, vil rettighetene og pliktene som ligger til kyststaten variere.

Havretten har røtter tilbake til den sene middelalder, hvor enkeltstater gjorde krav om enerett på oseanene. Senere ble Hugo Grotius' prinsipp om havenes frihet gjeldende. I dag søker man i havretten å skape balanse mellom havenes frihet og kyststatenes interesser og mulighet for at utøve suverenitet over deres territorialfarvann. Gjennom århundrer har havretten vært basert på sedvanerett. Først i 1958 ble den første havrettskonvensjonen vedtatt; i dag har flertallet av verdens land underskrevet og ratifisert FNs Havrettskonvensjon, likesom de er medlem av Den internasjonale havrettsdomstolen."

Norges tilgang til sjøarealer er altså klart definert i henhold til prinsippene i havretten, og de norske sjøarealene er igjen delt inn etter ulike soner, økonomisk sone, territorialgrensen (12 nautiske mil fra kysten) og grunnlinjen. Grunnlinjene langs Norges kyst er definert som rette linjer trukket opp mellom punkter på de ytterste nes og skjær som stikker opp over havet ved lavvann (fjære sjø). Det er definert i alt 103 grunnlinjepunkter langs Norges kystlinje. Kommunegrensene til sjøs har ikke alltid vært like klart definert, men Statens Kartverk har utarbeidet kart over kommunegrensene innenfor grunnlinjen.

Alle lokaliteter for akvakultur kan dermed tilknyttes en bestemt kommune ut fra beliggenheten.

De første laksemerdene ble lagt nært land og det ble snart et behov for å definere hvor langt ut i sjøen eiendomsretten til en landeiendom rakk. Når kunne en eiendomsbesitter nekte tilgang til en lokalitet? I Sogn og Fjordane oppsto en slik strid som gikk helt til Høyesterett, og i Rt. 1985 s. 1128 (Rugsund) er strandretten definert som en «rett til uforstyrret å kunne nyte de fordeler som følger av at en eiendom ligger til sjøen».

På sine hjemmesider skriver Statens Kartverk:

”Med henblikk på økt aktivitet i sjøområdene, eksempelvis akvakultur som fiske- og skjelloppdrett, og den planlegging kommunene skal drive i kystsonen, blant annet kommuneplanlegging og ved opprettelse av havnedistrikt (jf. Havne- og farvannsloven LOV-2009-04-17-19 samt rundskriv nr. 7595/85 fra Fiskeridepartementet av 3. oktober 1985), er det nå nødvendig med bedre definerte grenser.”

I dag ligger de fleste lokalitetene med god avstand fra strandlinja og kommer ikke i kollisjon med den private eiendomsretten, og de anleggene som har behov for landfeste betaler oftest en avgift til landeieren.

Oppdrett av laksefisk i sjø har vært prøvd med vekslende hell i over hundre år i Norge, men det var først da en satte laks ut i notposer holdt oppe av flyteelementer (flytemerder) at en hadde en teknologi som ga rasjonell drift. 40 år med industrialisert lakseproduksjon har vist at ingen land i verden har så gode naturgitte forutsetninger som Norge.

Lite ante de pioner som satte i gang tidlig på 70-tallet at de skulle starte en næring som til de grader var tilpasset de naturlige betingelser som finnes langs norskekysten. Videre at produksjon av laks er kanskje den mest effektive som finnes med hensyn til forutnyttelse, produksjon per ansatt, produksjon per areal, CO2 utslipp etc.

I 2010 spiste den norske laksen ca 1,2 mill tonn med for. Dette ga ca 550 000 tonn reint laksekjøtt. Dersom den samme formengden ble gitt til kylling eller til svin, ville en ha fått som skinn og beinfritt bare ca 270 000 tonn kyllingkjøtt, eller 160 000 tonn svinekjøtt.

99,5 % av verdens matproduksjon skjer på 3 % av jordens overflate. Disse områdene er under stadig større press, dels som følge av klimaendringene men også fordi en stadig økende folkemengde øker sin kjøpekraft.

Økt kjøpekraft blant befolkningen gir økt etterspørsel etter kjøtt. Verdens produksjon av kylling, svin, storfekjøtt har økt kraftig de siste årene. Spesielt stor effekt har velstandsutviklingen i land som Brasil, Kina og India hatt. 50 % av verdens avlinger av korn, soya plante og rotvekster går til foring av husdyr.

Økt etterspørsel etter for til kylling og svin har gitt stigende priser på alle matvarer de siste årene og det forventes at denne økningen vil fortsette. Over hele verden er det derfor økende fokus på akvakultur som et alternativ til landbasert kjøttproduksjon.

Arter som tilapia, pangasius og varmtvannsreker som krever høye sjøtemperaturer har blitt en viktig eksportartikkel for land som har naturgitte forutsetninger for slik produksjon.

For første gang har Norge fått en ledende rolle som matprodusent. Men det er avgjørende for en effektiv produksjon at lokalitetene som produksjonen skal foregå på tilfredsstillende nærmere spesifiserte krav (se pkt 4.1). På samme måte som dyrking av korn krever et bestemt jordsmonn og egnede temperaturforhold i vekstperioden, krever laksen sjøtemperaturer, strømforhold og dybder som tilsier lavt forforbruk, hurtig vekst og minimal belastning på miljøet.

Havforskningsinstituttet har uttalt at norsk produksjon av laksefisk kan 10 dobles (Ole Arve Misund, Sjømatkonferansen i Bergen 24.11.10). Mens det i 2010 ble slaktet 1 mill tonn laks og ørret, kan en altså øke denne produksjonen til 10 mill tonn ut fra tilgjengelige lokaliteter og belastning fra stående biomasse laksefisk.

Men dette betinger at de beste lokalitetene blir gjort tilgjengelige, effektiv produksjon krever gode lokaliteter. I sin kystsoneplanlegging har kommunene et velegnet verktøy til å prioritere lokaliteter for lakseproduksjon.

Etter at eierbegrensningene i fiskeoppdrettsloven ble endret i 1991 har det foregått en betydelig strukturendring i næringen og den lokale eiertilknytningen er i de fleste tilfeller borte.

I 1997 da det ble gjennomført en endring av selskapsbeskatningen i Norge fikk Vasskraftkommune gjennomslag for innføring av en produksjonsavgift som tilfaller kommunen hvor kraftverket ligger.

Som ved vannkraftproduksjonen gir lakseproduksjonen få arbeidsplasser lokalt. En røkter på et lakseanlegg produserer årlig ca 700 tonn laks. Et årsverk i saueneæringen gir til sammenligning 5,2 tonn slaktevekt sau. Det er like mange som er sysselsatt med produksjon av smolt, transport og slaktning og videreføring som i selve tilvekstfasen for laksen i sjø. Med høy produksjon per ansatt blir også verdiskapingen per årsverk svært høy men kommunen som lokaliteten ligger i får liten gevinst av denne verdiskapingen.

Mens det i dag er etablert detaljerte regler for nedbygging av dyrket/dyrkbar mark i Norge med formål å verne om matproduksjonen har en ikke samme regelverk som sikrer tilgang til de beste lokalitetene

for lakseproduksjon. I og med at sjøarealene er allmenning og eiendomsretten i strandsonen er begrenset er det kommunene som kan sørge for at de riktige prioriteringer blir gjort.

Det samme prinsipp som Landssamanslutninga av norske vasskraftkommunar viser til (tekstboks under pkt 3.1) bør også kunne gjelde som argument for å innføre en avgift på produksjon av laks i de kommuner hvor selve produksjon foregår. Det vil sikre at de beste lokalitetene blir gjort tilgjengelige og at man følgelig kan utnytte det angitte potensial på 10 mill tonn laksefisk

3.3 Oversikt over tildelte lokaliteter til akvakulturformål

Som et vedlegg til dette punktet følger det med en oversikt over tildelte lokaliteter til akvakulturformål sortert på fylke. Oversikten inneholder kommersielle lokaliteter til laks, ørret, torsk og skjellproduksjon, som er de artene som har størst kommersiell betydning i dag. Per medio desember 2010 er litt over 1 400 lokaliteter tildelt i Norge til disse artene, men i de 300 lokalitetene som er godkjent for produksjon av skjell er det mange som ikke er i kommersiell drift og skal i henhold til gjeldende regelverk inndras. Tabellen gir god oversikt over tildelte lokaliteter per kommune sortert på fylke, listen er også sortert på laks og ørret lokaliteter, lokalitet for torsk samt lokaliteter for skjell. Listen er tatt ut av Fiskeridirektoratets register den 12. desember, og avviker noe fra oversikten publisert i rapport fra Arealutvalget ledet av Peter Gullestad. Dette kan skyldes at lokaliteter blir midlertidig tatt ut av registeret ved endringer og lignende. Listene er også tatt ut på forskjellige tidspunkt. For laks og ørret er vedlagt liste kun tatt ut på kommersielle matfisk lokaliteter, og inneholder ikke stamfisk, FoU og visning.

Fylke	Art	Antall
Finnmark	laks og ørret	59
	torsk	11
	skjell	0
Troms	laks og ørret	111
	torsk	6
	skjell	6
Nordland	laks og ørret	182
	torsk	65
	skjell	61
Nord Trøndelag	laks og ørret	65
	torsk	3
	skjell	39
Sør Trøndelag	laks og ørret	81
	torsk	4
	skjell	23
Møre og Romsdal	laks og ørret	99
	torsk	18
	skjell	17
Sogn og Fjordane	laks og ørret	94
	torsk	28
	skjell	46
Hordaland	laks og ørret	188
	torsk	13
	skjell	72
Rogaland/Agder og Andre	laks og ørret	79
	torsk	11
	skjell	53
Total	laks og ørret	958
	torsk	159
	skjell	317

Figur 1: Lokalteter per fylke. Kilde: Fiskeridirektoratet

3.4 Kommunenes grunnlag for prioritering mellom ulike disponeringer av sjøarealet

I de regionene av kysten hvor oppdrettsvirksomheten i hovedsak finner sted i dag, er kommunenes prioritering mellom ulike disponeringer av sjøarealet nedfelt i en kystsoneplan. Kystsoneplanen tar sitt utgangspunkt i plan- og bygningsloven som er gjeldende innenfor grunnlinjen, men kan ha ulik utforming og detaljgrad i ulike kommuner.

3.4.1 Konkurrerende bruksområder og arealdefinisjoner

Hovedkategoriene for bruksformål i kystsonen er Natur, Fiske, Ferdsel, Friluftsliv og Akvakultur. Det står kommunen fritt å kombinere disse kategoriene, slik at for eksempel et NFFFA-område i prinsippet vil være åpent for aktivitet i alle kategoriene, mens A-område vil være definert som et område åpent for akvakultur, og et NFFF-område vil være definert som et område hvor akvakultur i utgangspunktet er utelukket. Det har vært en tendens mot mer utstrakt bruk av samle kategorier som NFFFA og NFFF, og mindre bruk av A-områder, særlig i kommuner som ønsker å tiltrekke seg oppdrettsvirksomhet. Denne bruken gir større fleksibilitet bl. a. i forbindelse med konsesjonsprosesser og kan dermed være med på å gjøre kommunen mer tilgjengelig for oppdrettsselskaper. Det finnes et visst rom for tolkning ved bruk av slike samleområder mht hvorvidt akvakultur er en prioritert aktivitet i NFFFA-områder i kommuner hvor både NFFFA og NFFF benyttes. Endelig lokalitetsklarerings må i alle tilfeller avgjøres i forbindelse med en konsesjonsbehandling.

Det vil være naturlig å forvente økt konkurranse om kystarealene i fremtiden. Innen havbrukssegmentet har det vært initiativer bl.a. innen tare dyrking og havbeite, og videre representerer kystsonen også potensielt attraktive lokaliteter for vindkraft, bølgekraft og lignende. Det vil være av betydelig verdi for kommunene å møte denne interessen med et avklart forhold til prioritert aktivitet i sine kystarealer.

3.4.2 Kommunenes motivasjon for å utvikle kystsoneplaner

Generelt er det en tendens til at næringssvake kommuner, ofte med synkende innbyggertall, har som hovedmotivasjon med sitt arbeid med kystsoneplanen å definere bruksområder for å tiltrekke oppdrettsvirksomhet. Mer næringssterke kommuner, ofte med større press fra konkurrerende interesser i kystarealene, har i større grad som motivasjon å avklare interessekonflikter tilknyttet arealbruk i kystsonen.

Med den strukturendring som har pågått i næringen på 2000-tallet, har det vært en tendens til at flere kommuner opplever at store deler av sysselsettingsgevinsten tilknyttet oppdrettsaktiviteten flyttes ut av kommunen. Dette, sett i sammenheng med at bedriftsbeskatningen går til staten og ikke til kommunen, har ført til synkende interesse i noen av de kommunene som står igjen med kun en marginal sysselsettingsgevinst for å stille sine arealer til disposisjon (Stokke et al, 2006).

Den strukturelle utviklingen i laksenæringen har samtidig ført til at de store oppdrettselskapene i mindre grad er til stede i kommunale planleggingsprosesser enn hva tilfellet er i kommuner der oppdrettsvirksomheten er lokalt eid.

I forbindelse med forslag til tiltak for ny lokaliseringsstruktur organisert i soner tilrår Arealutvalget ledet av Peter Gullestad at det utarbeides statlige forventninger til akvakultur i regionale og kommunale planer. Dette for å gi mer helhetlige planer mellom regioner og kommuner, og gi forutsigbarhet i en eventuell ny struktur.

3.4.3 Beslutningsgrunnlag for å sikre gode oppdrettslokaliteter kystsoneplanen

De fleste kommunene i hovedregionene for oppdrettsvirksomhet har involvert både fiskere og oppdrettere i planarbeidet. I tillegg benyttes Lenka (Landsomfattende egnethetsvurdering av den norske kystsone for akvakultur) som et retningsgivende dokument for kommunene. Det synes å være en tendens til mer deltakelse fra oppdrettere i kommuner med aktive lokale oppdrettere enn i kommuner med oppdrettsvirksomhet, men uten lokalt eierskap og lokal administrasjon.

Mens Norges Fiskarlag har drevet kursvirksomhet for bevisstgjøring og kompetanseheving omkring kystsoneplanene, har FHL konsentrert sitt arbeid omkring prosessene tilknyttet nasjonale laksefjorder, og andre verneområder.

Det kan synes som om fiskeriinteresser, som i større grad enn oppdrettsorganisasjonene er organisert rundt lokallag, har et nærere ståsted til kommunale planprosesser enn oppdrettsnæringen har i kommuner der oppdrettsvirksomheten er dominert av sentraliserte selskaper. Representanter for andre interesser enn fiskeri- og havbruksnæringen deltar ofte i mindre grad i kystsoneplanleggingen.

3.4.4 Behovet for regional planlegging

I mange tilfeller vil flere kommuner forvalte et felles sjøareal, for eksempel en fjordarm. I slike tilfeller er det behov for en koordinert kystsoneplan som omfatter flere kommuner.

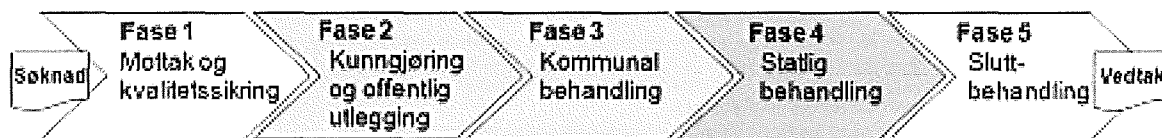
Når det gjelder akvakulturområder, understrekes dette behovet av oppdrettsnæringens behov for flere lokaliteter innen et begrenset område for tilfredsstillende av rotasjonsordninger med regelmessig brakklegging av enkeltlokaliteter. Kystområdene vil videre kunne berøres av verneplaner som for eksempel nasjonale laksefjorder.

Behovet for regionalt samarbeid vedrørende arealplanlegging i kystsonen styrkes ytterligere av EUs rammedirektiv for vann, som gir retningslinjer for en helhetlig miljømessig forvaltning av vassdrags- og kystvannområder ut til en nm utenfor grunnlinjen.

Forslag til tiltak fra det Gullestad-utvalget innebærer planlegging mellom på tvers av kommuner og regioner. Dette for å sikre fleksibilitet og helhetlige planer når evt. soner skal innføres. De statlige forventningene til regioner og kommuner skal bidra til dette arbeidet.

Dette er behov som flere kommuner allerede har erfart med dagens struktur. 11 kystkommuner i Trøndelag i grupperingen "kysten er klar" har startet utarbeidelse av felles kystsoneplan for sine kommuner, nettopp for å gjøre helhetsvurderinger knyttet til akvakultur og evt. konfliktområder.

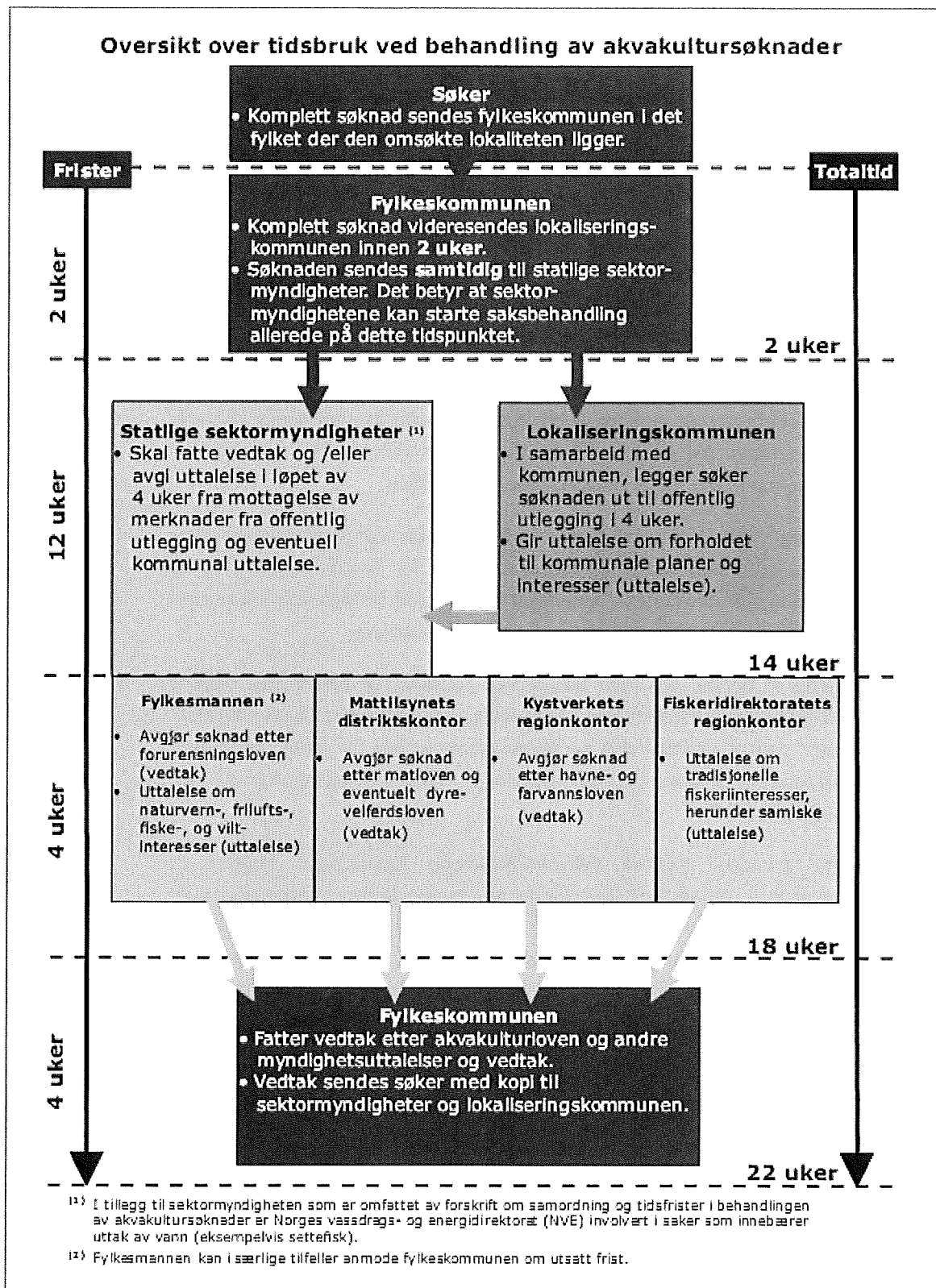
Fra 1.1.2010 overtok fylkeskommunene forvaltningen knyttet til akvakultur i Norge fra fiskeridirektoratets regionkontor. Dette innebærer at fylkeskommunen behandler alle søknader knyttet til akvakultur unntatt spesialløyver. Fylkeskommunen sender ut søknaden til høring hos ulike instanser, og fatter endelig vedtak etter akvakulturloven. Figuren nedenfor viser gangen i og involverte parter og sektormyndigheter i en lokalitetssøknad.

Figur 4: Fasene i saksgangen for tillatelse og lokaliteter.

Figur 2: Forenklet saksgang for tillatelse for oppdrettslokalitet. Kilde: Fiskeridirektoratet

Figur 3: Saksgang for godkjenning av oppdrettslokalitet. Kilde: Fiskeridirektoratet

3.4.5 Risikovurdering ved opphør av drift pga sykdom eller konkurs

I 1990/91 opplevde lakse- og ørretnæringen vanskelige tider, der pris per kg gikk vesentlig under kostpris. Dette skapte vanskeligheter for mange oppdrettere, med det resultat at flere gikk konkurs. Siden den gang har næringen opplevd enorme oppgangstider med pristopp i både 2006 og 2010, og med gode resultater i år mellom toppene, men en situasjon som man hadde tidlig på 90-tallet kan oppstå igjen.

Forskrift om drift av akvakulturanlegg inneholder spesifikke krav knyttet til opprydding av lokaliteter for laks og ørret, der eier av anlegg står ansvarlig for opprydding av lokaliteter som opphører evt. skal legges brakk. Driftsforskriften sier ingenting om opprydding ved en evt. konkurs. Derfor kan det tolkes dit hen at det blir til konkursboet krav om opprydding må rettes i en slik situasjon. Det er også nærliggende å tro at ved en evt. konkurs vil andre selskaper komme inn på eiersiden.

Produsenter av skjell med tillatelser tildelt etter 31.mars 2007 må betale inn et depositum per omsøkt areal som en sikkerhetsstillelse på sperret konto til opprydding ved evt. konkurs. Dette kan også gjøres i form av en forsikring som gir tilsvarende dekning, eller at det er stilt sikkerhet som gir tilsvarende dekning. Fiskeridirektoratets regionkontor har avgjørende myndighet med tanke på hvem utbetaling skal skje til, og vil ved eierskifte sørge for at ny sikkerhetsstillelse blir gitt av overtaker.

3.5 Arealbehov – tilgjengelig areal

Per desember 2010 er det ca. 1 000 lokaliteter i bruk til oppdrett av laks og ørret i Norge, i løpet av 2010 var gjennomsnittlig antall lokaliteter i drift på knappe 600 stk, ettersom lokalitetene ligger brakk i perioder etter endt produksjonssyklus. I tillegg er det i henhold til direktoratets register om lag 160 godkjente lokaliteter til torsk, og mer enn 300 lokaliteter godkjent for produksjon av skjell.

Disse lokalitetene er godkjent for produksjon av overnevnte arter med variabel tonnasje. Lokaliteter til torsk har vært gjennom en kraftig nedskalering de siste årene. Dette skyldes utfordringer knyttet til lønnsomhet, som har ført til mange konkurser i bransjen, samt at flere konsesjonsinnehavere ikke har maktet å reise nødvendig kapital for oppstart av torskeoppdrett.

Antall lokaliteter godkjent for skjell er høyt, mens det drives kommersiell drift kun på et fåtall av disse. Vanskelige økonomiske forhold i skjellnæringen har ført til mange konkurser der det ikke er penger til opprydding av lokalitetene, noe som medfører at lokaliteten ikke går ut av registeret. I de senere år er det innført et garantikrav i forbindelse med nyetablering av skjellokaliteter som skal sikre midler til opprydding ved eventuell konkurs. Fiskeridirektoratet har også tatt til orde for en opprydding og inndragning av lokaliteter for skjell som ikke er i aktivitet.

Det finnes lite tilgjengelig informasjon om arealbruk av akvakulturnæringen i kystsonen, ettersom det ikke føres statistikk over næringens arealbeslag. Den siste store utredningen om den norske kystsonen er den såkalte LENKA utredningen (Landsomfattende Egnethetsvurdering av den Norske Kystsonen og vassdragene for Akvakultur) som ble ferdigstilt på begynnelsen av 1990 tallet. Siden den gang har næringen utviklet seg enormt, og fra et totalt slaktekvantum i 1990 på ca. 170 000 tonn (rund vekt) med atlantisk laks og ørret, blir det i 2010 slaktet ca. 1 000 000 tonn (rund vekt) atlantisk laks og ørret.

I forbindelse med nytildeling av konsesjoner i 2009, kom Fiskeridirektoratet med en utredning i begynnelsen av 2008 (ISSN 0800-0506). Målsetningen til denne utredningen var å gi en faktabasert risikovurdering for områder som ut fra en helhetsvurdering, blant annet med utgangspunkt i bærekraft og fiskehelse, anses som mindre aktuelle for økning av oppdrettsvirksomhet av laksefisk.

Konklusjonen var at flere steder langs kysten er mindre egnet for økning i produksjon av laksefisk. Skagerrakkysten som følge av temperaturmessige forhold. Rogaland til Møre og Romsdal (til Hustadvika) på grunn av utfordringer knyttet til Pancreas Disease (PD). I Møre og Romsdal (nord for Hustadvika) var anbefalingene at eventuelle nytildelinger bør ses i sammenheng med arbeidet med å oppnå en mer sykdomsrobust lokalitetsstruktur. I Nordland er det marginalt potensial for etablering av nye lokaliteter. Situasjonen i flere av disse områdene kan imidlertid endre seg, spesielt i de områdene der begrunnelsen er knyttet til bekjempelse av PD.

I september 2009 ble det nedsatt et ekspertutvalg ledet av tidligere fiskeridirektør Peter Gullestad. Utvalget skulle blant annet utrede og foreslå nye grep for å sikre havbruksnæringen tilstrekkelig tilgang på areal i kystsonen og en ny og overordnet arealstruktur som bidrar til at havbruksnæringen utnytter sitt areal på en effektiv måte med minst mulig miljøpåvirkninger. Dette utvalget leverte sin innstilling 4. februar 2011. I henhold til Arealutvalget har norskekysten et totalareal på ca. 76 000 km² innenfor grunnlinjen. Dette arealet er beregnet fra Vest-

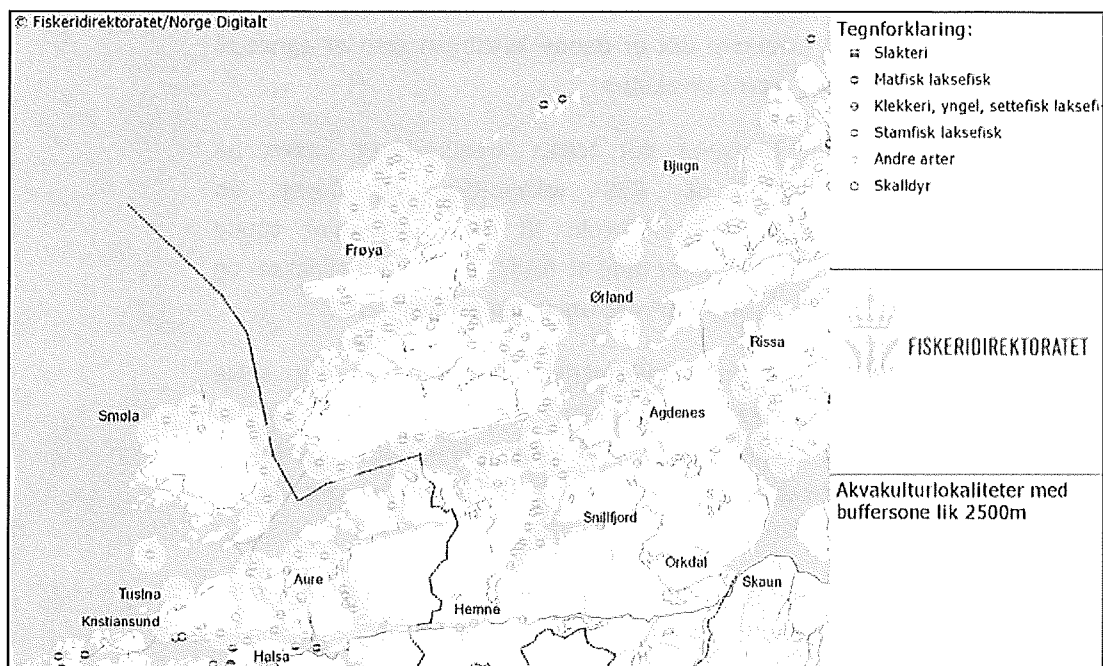
Agder til Finnmark, ettersom det er denne kystlinjen som er egnet til produksjon av dagens arter i akvakultur.

Videre har utvalget beregnet det totale arealbeslaget basert på tilgjengelig informasjon på 825 lokaliteter, og laget en gjennomsnittsbetraktning som er brukt til å beregne det totale arealbruket. Utvalget konkluderer med at totalt arealbeslag til lakse- og ørretproduksjon er på ca. 40,2 km² ved utgangen av desember.

Akvakulturnæringen er en arealeffektiv matproduksjon der selve anlegget dekker små arealer av havoverflaten. Fortøyninger, fiske og ferdselsforbud i forbindelse med lokaliteter fører til at det kreves en del større areal per lokalitet enn arealet faktisk dekket av det fysiske anlegget.

Beregninger av arealbeslag for lokaliteter med laks og ørret er gjort av Otto Andreassen ved NOFIMA Marin, og ble presentert ved TEKMAR konferansen i Trondheim i desember 2010. Det fysiske beslaget av havoverflate er vurdert til 59 km². Tar en med ferdselsforbud og fiskeforbud knyttet til produksjon av laks og ørret blir dette et arealbeslag på 335 km². I tillegg kommer det største arealbeslaget, nemlig delen av anlegget som knyttes til fortøyning og forankring på sjøbunnen. Dette er vurdert til 420 km².

Totalt arealbeslag for alle lokaliteter med laks og ørretproduksjon i sjø er vurdert til ca. 755 km², som er en veldig liten del av det totale arealet innenfor grunnlinjen (1 % av samlet areal innenfor grunnlinjen fra VestAgder til Finnmark), og totalt arealbeslag er litt større en landarealet til Andøy kommune i Nordland. Krav knyttet til sykdomsforebygging, nasjonale laksefjorder, samt avstand til andre potensielle konfliktsituasjoner som farled og fiskeområder gjør imidlertid at arealet som allerede er utelukket for potensielle nyetableringer av fiskeoppdrettslokaliteter er betydelig større enn overnevnte direkte arealbeslag.

Figur 4: Kart over lokaliteter i Sør-Trøndelag. Kilde: Fiskeridirektoratet

Arealbehovet til akvakulturnæringen vil øke i årene som kommer. I løpet av 2011 vil utnyttelsen av MTB (Maks tillatt biomasse) nærme seg taket for hele næringen, og det er ikke gitt signaler om økning i denne før næringen har fått kontroll over utfordringene knyttet til lakselus. Tidligere signaler fra myndighetene er at det kan åpnes for økning i MTB/evt. nytildelinger tidligst i 2012. I rapporten fra Gullestad-utvalget foreslås det ingen økning i konsesjoner eller MTB grense før foreslåtte tiltak har trådt i kraft.

Det har i de siste årene vært diskutert alternativer knyttet til arealbruk, og inndeling av soner. På Nordmøre i Møre og Romsdal har oppdretterne blitt enige om soneinndeling med generasjonsskille for forebygging og bekjempelse av parasitter og sykdom.

En slik ordning kan for enkelte oppdrettere bety behov for flere lokaliteter for å være fleksible med tanke på utsett av ulike generasjoner. Det kan være at slike løsninger vil innføres andre steder av landet, og igjen føre til økt behov for lokaliteter.

Soneinndeling er ett av hovedpunktene i Arealutvalgets rapport. Utvalget går inn for å dele kysten inn i flere produksjonssoner, og dermed se bort fra Fiskeridirektoratets regioner. Videre skal produksjonssonene deles inn i utsettssoner som kun skal inneholde 1 generasjon, dvs utsett av vårfisk i én sone, utsett av høstfisk i en annen sone, vårfisk år 2 i en tredje sone, og høstfisk år 2 i en fjerde sone. Dette er for å få koordinerte utsett der all fisk blir satt på sjøen samtidig, og

dermed blir tatt opp i noenlunde samme tidsrom. Etter endt produksjonssyklus skal utsettssonene ligge brakk for å redusere mengde virus, parasitter og lignende.

Sommeren 2010 sendte Fiskeridirektoratet ut en forskrift for øvre grense for antall fisk i merd (200 000 fisk per merd), med bakgrunn i å begrense risikoen for store rømminger. En slik forskrift vil antas å ha en effekt på utstrekning og båndlegging av areal ettersom det for enkelte selskaper innebærer flere merder og større utstrekning per lokalitet.

4. Arealavgift, fordeler for næringsaktører

I utgangspunktet vil ytterligere avgiftsbelastning oppfattes å utelukkende medføre økte kostnader og ulemper for næringsaktørene det gjelder. En økning i avgifts- eller beskatningsgrunnlag kan likevel forsvares dersom det medfører en gevinst for næringen i form av enklere tilgang til bedre produksjonsarealer, som igjen kan gi reduksjon i både administrative kostnader, så vel som rene driftskostnader.

I en tid hvor stadig større interessekonflikter knyttes til attraktive deler av allmenningen, kan en avgift som kommer lokalsamfunnene til gode, i større grad rettferdiggjøre bruken, og synliggjøre verdiskapingen som akvakulturvirksomheten resulterer i.

Med en stadig konsolidering i selskapsstrukturer, og kontinuerlig produktivitetsvekst per ansatt (som gir mindre synlige sysselsettingseffekter lokalt) kan det oppfattes som vanskelig for enkelte kommuner å skulle prioritere akvakultur og matproduksjon.

Samtidig vil det være nødvendig å se innføringen av en ny hjemmel for avgiftsbelegging i lys av det samlede avgiftsnivå for næringen og, om nødvendig for å sikre konkurransekraft og like gode rammevilkår som i konkurrentnasjoner, redusere avgiftsnivået på andre områder.

4.1 Lokalitetenes betydning for produksjonskostnadene

Beskaffenheten til en produksjonslokalitet er utvilsomt en av de viktigste suksessfaktorene bak en bærekraftig og kostnadseffektiv lakseproduksjon. Forhold ved lokaliteten kan ha betydning for produksjonskostnadene på ulike måter. Eksempler kan være:

- Miljømessig bæreevne for størst mulig volum – Kan fremme stordriftsfordeler
- Strøm-, temperatur, dybde, salinitet og oksygenforhold – Påvirker veksthastighet og fôrutnyttelse.
- Grad av ly/skjerming, bølgehøyde og vindforhold – Påvirker risiko for havari / rømming
- Avstander og samspill mellom lokaliteter i et "cluster" – Har stor innvirkning på muligheter for god produksjonsplanlegging og kostnadseffektive logistikk-løsninger.

Det er en utfordrende øvelse å skulle forsøke å illustrere hvor stor betydning lokaliteten kan ha for produksjonskostnadene. Dels fordi det er svært lite utbredt å samle data på lokalitetsnivå, for sammenligning mellom selskaper, og dels fordi de tall som foreligger som regel ikke blir

gjort allment tilgjengelig. Samtidig vil alltid faktorer som *ikke_skyldes forhold ved lokaliteten, kunne påvirke og gi forskjeller i produktivitet og kostnadsnivå.*

Viktigheten av å sikre seg de beste lokalitetene, er noe som næringsaktørene er svært bevisst på, noe blir synliggjort i den verdisetting som gjøres når selskaper eller selskapers aktiva, herunder godkjente lokalitetsstrukturer, skifter eier.

En vedlagt oversikt som sammenstiller produksjonskostnader i sjøvannsfasen for Marine Harvest Norway sine lokaliteter på 2007/2008-generasjonen, viser variasjoner fra ca. NOK 13/kilo til over NOK 22/kilo. Det er en forskjell på over 60 % fra bunn til topp. En del av forskjellene i denne fremstillingen, forklares av ekstraordinære svinn- og sykdomsrelaterte kostnader, som evt. bare indirekte kan knyttes til lokalitetsforhold. Men, det henvises også til at restriksjoner som hindrer konsolidering mot større lokaliteter, er med å forklare høyere kostnader i noen områder.

Vedlegg 2 viser et utdrag fra Marine Harvest-presentasjon – Capital Markets Day 2010, med produksjonskostnad for ulike lokaliteter.

4.2 Tilgang på gode lokaliteter

Som det har vært fremstilt tidligere i rapporten (pkt 3.5), er en relativt liten andel av tilgjengelig areal i kystsonen benyttet. Likevel er det kun en begrenset del av faktisk areal i kystsonen som er egnet til lokaliteter tilpasset dagens enhetsstørrelser, produksjonsmetoder, utstyr og bærekraft. I en internasjonal konkurranseutsatt næring som norsk laksenæring er i dag, må det forventes at næringsaktører ønsker å benytte de beste lokalitetene.

Kravene til hva som utgjør en god lokalitet har forandret seg i takt med enorme endringer i størrelsen på en gjennomsnittlig produksjonsenhet.

Det betyr at det for 20 år siden var helt andre lokaliteter som ble ansett som optimale, for å produsere en "gjennomsnittlig" årsproduksjon. På den tiden hadde en verken merdteknologien, fortøyninger, overvåknings- eller håndteringsløsninger til å forsvarlig kunne produsere de volumer som er normale for en effektiv lokalitet i dag. Lokaliteter som har vært godkjent til slike formål på 90-tallet, og i første del av 2000-tallet, kan ikke uten videre regnes som brukbare i dag.

Med de investeringer og den kapitalbinding som ligger bak en lokalitet på toppen av en produksjonssyklus i dag, bør det stilles klare krav til lokaliteten og dens kvaliteter.

Økende krav, både fra næringen og fra myndighetene, til risikosoner, minimumsavstander og evt. til brakkleggingstid, vil ytterligere begrense det reelle omfanget av egnet sjøallmenning som kan tilrettelegges for akvakultur.

I tillegg finnes det naturlige og nødvendige krav til verneområder, som begrenser muligheten for akvakultur i særskilte områder.

Tilgangen på de beste lokalitetene er med andre ord begrenset allerede i dag. Med forventninger om at teknologiske nyvinninger og fortsatt fokus på å hente effektivitets- og skalagevinster, vil kanskje fremtiden stille enda nye krav til hva som er optimale lokaliteter.

Vil det da finnes handlingsrom og incentiver for omprioriteringer slik at Norsk konkurransekraft opprettholdes?

4.3 Omdømme, betaling for bruk av allmenningen

Et søk gjennom lokalaviser fra de siste årene viser at motstanden mot bruk av sjøarealer til lakseproduksjon er økende.

Leserinnlegg både saklige og til dels svært usaklige med argumenter mot laksenæringen, artikler om underskriftaksjoner mot oppdrettslokaliteter, og referater fra kommunestyremøter viser at laksenæringen synes å ha lav prioritering i mange lokalsamfunn.

Mange oppfatter oppdrettsanleggene som en stor belastning på lokalmiljøet og et betydelig inngrep i allmenningretten.

Høy inntjening kombinert med at eierskapet ofte ikke er lokalt styrker motstanden. Skal laksenæringen vokse er den helt avhengig av å ha goodwill i lokalbefolkningen.

Enkelte selskaper har delt ut midler til gode formål i lokalitetskommunene og dette har alltid gitt positiv omtale. En arealavgift vil kanskje medføre at disse frivillige bidragene vil falle bort, da selskapene ved forespørsler om bidrag vil vise til at det allerede betales en lokal avgift som kommunen kan disponere fritt.

De siste årene har laksenæringen hatt meget god inntjening med 2010 som et toppår med et samlet overskudd før skatt på ca 12 mrd NOK, og et selskapsskattepotensial på over 3 mrd NOK.

Siden ingenting av denne selskapsskatten tilfaller vertskommune direkte, og at det alltid er flere oppgaver som ønskes løst enn det kommunebudsjettet gir rom for oppstår det lett en frustrasjon og negativ holdning til laksenæringen blant kommunepolitikere:

"Her skapes store verdier og betydelige overskudd på "våre" lokaliteter uten at selskapene betaler en krone i godtgjørelse!"

Direkte sysselsetting på oppdrettslokalitetene gir for de fleste kommuner kun et lite bidrag til kommunekassa.

Økt produksjon vil kreve nye lokaliteter og skal laksenæringen få tilgang til disse må en ha støtte i de enkelte kommuner og ikke få situasjoner slik som i Narvik og Molde hvor politikerne i sine planforslag sier nei til flere oppdrettslokaliteter.

4.4 Fordeler for aktørene, en oppsummering

For en lakseprodusent er konkurranseevnen i et internasjonalt marked av avgjørende betydning. Selv om næringen de siste år har hatt en eventyrlig fortjeneste kan det også vises til magre år, år som sikkert vil komme igjen.

Analysen under punkt 4.2 viser at lokalitetens beskaffenhet har stor betydning for produksjonskostnadene. God drift med lave kostnader er videre avhengig av dyktige røktere og driftsledere og tilgangen på arbeidskraft er nært knyttet til det omdømme næringen har.

Norsk laksenæring har et betydelig vekstpotensial som betinger at flere lokaliteter blir gjort tilgjengelige.

For næringsutøveren er det viktig at en avgift som betales til kommunene virker slik at konkurranseevne og vekstmuligheter sikres, og ikke bare fungerer som en ny skattlegging.

5. Avgiftssystemene i andre land, mulig konkurranse vridning for norsk laks

5.1 Arealavgifter i andre land

Avgifter knyttet til akvakulturnæringen er ingen særnorsk sak. Lakseindustrien i alle konkurrentland det er naturlig å sammenligne seg med er også underlagt ulike avgiftssystemer. Det er imidlertid til dels store forskjeller på hvor mye, og på hvilken måte den økonomiske aktiviteten til laksenæringen blir avgiftsbelagt. Generelt kan avgiftene deles inn i det som er tilknyttet en adgangsrett og planlegging før en starter oppdrettsvirksomhet (etablering), og det som gjelder løpende operasjonell aktivitet (drift).

I det følgende vil vi se nærmere på avgiftssystemer i andre lakseproduserende land, som direkte eller indirekte knytter seg til bruk av sjøareal (Matfiskfasen).

Vi vil også forsøke å gi en grov sammenligning av det totale avgiftsnivået, for å kunne vurdere i hvor stor grad ytterligere avgiftbelegging i Norge forrykker konkurransebildet vesentlig.

5.1.1 Skottland

I Skottland er "The Crown Estate", som eier av tilnærmet alt sjøareal ut til territorialgrensen på 12 nm, ansvarlig for godkjenning av all utøvelse av akvakulturvirksomhet her. Crown Estate krever i den forbindelse et relativt lite avgiftsbeløp for søknadsbehandling og arbeidet knyttet til tildelingen av tillatelsen (£ 80). Tillatelsen som blir gitt knyttes til spesifikke, omsøkte lokaliteter, og har gjerne en varighet på 15 år samt en årlig avgift/leie, som skal reflektere nivået og verdien av produksjonen som skjer på lokaliteten. Den årlige leien betales etterskuddsvis, med basis i rapportert årlig produksjonsvolum (eget skjema sendes ut fra Crown Estate). Gjeldende satser for laks/ørret er på £ 0,017/kilo sløyd vekt m/hode for fastlandet, og £ 0,0153/kilo for

Shetland, Orknøyene og Hebridene. De samme ratene er i utgangspunktet også gjeldene for kommersiell akvakultur på andre fiskearter, men i praksis har slik virksomhet frem til i dag ikke blitt definert til å være kommersiell. Skjellnæringen belastes også med årlig leie, hvor basis for innkreving er satt relativt til omfanget av produksjonsutstyr som det er søkt om på lokaliteten (antall meter hengeline etc.)

Selv om Crown Estate støtter markeds- og forskningsprosjekter relatert til akvakultur, blir ingen del av denne avgiften overført eller disponert av lokale myndigheter.

5.1.2 Færøyene

På Færøyene har det frem til nå, ikke vært grunnlag for innkreving av avgift utover brukeravgifter knyttet til lovpålagte veterinærtjenester, prøvetaking av fisk på sykdomsscreening og årlige bunnundersøkelser. I løpet av det siste året har riktignok diskusjonen om innkreving av en særavgift, eller en slags ressursrente dukket opp. Lagtinget satte i første omgang frem et forslag i 2010, om en årlig avgift på DKK 12 millioner fra lakseindustrien, men gjennom påfølgende forhandlinger er dette forslaget endret til en avgift på 3,5 % av virksomheters overskudd, gjeldende fra 2011. Så langt vi kjenner til foreslås det fra lagtinget at midlene tilføres landskassen sentralt, mens et av argumentene fra næringen er at dersom slik avgift innføres, skal i alle fall lik fordelingsnøkkel som for annen inntektsskatt (38 % til kommunene og 62 % til landskassen) benyttes. Forhandlinger pågår fremdeles, og beslutning er ikke fattet enda. I 2011 er næringen pålagt en midlertidig ekstraskatt på 2,5 % av overskudd som overstiger én million DKK.

5.1.3 Canada

I Canada har tilrettelegging og tildeling av tillatelser til å ta i bruk lokaliteter til akvakulturformål (permits), vært et regionalt anliggende. Likevel vil et krav også om å inneha en "working licence" for å ta i bruk lokaliteten, også innebære søknad/ godkjenning av føderale myndigheter i relasjon til enkelte lovhjemler. Det har også vært regionale myndigheter som har krevd inn, og forvaltet inntektene fra en årlig leie for lokalitetene. I første omgang vil en aktør kunne få leie lokaliteten i en periode på 5 år, hvorpå en utvidelse til ytterligere 25 år, normalt blir gitt dersom aktiviteten i de første årene har skjedd i henhold til reguleringene. En tillatelse (permit) har i all hovedsak omfattet kun en lokalitet (site), og i de tilfeller hvor to lokaliteter har vært inkludert i en tillatelse, har kun en lokalitet kunnet bli brukt av gangen. I og med at dette har vært håndhevet og regulert på regionalt

nivå, har satser og bergningsform variert mellom British Columbia, New Brunswick, Newfoundland og Prince Edward Island/Nova Scotia. Typisk er likevel at "leiebeløpet" er gjort avhengig av godkjent areal, og der areal i intensivt/ekstensivt bruk har ulike satser. Forsøk på å sammenligne avgiftsnivå for like lokaliteter mellom regionene, har vist at kostnaden er høyest i British Columbia, fulgt av New Brunswick, og med betydelig lavere nivåer for Newfoundland, Nova Scotia og PEI.

Fra desember 2010 ble reguleringsmyndigheten for akvakulturvirksomhet overført fra regionalt til føderalt nivå. Dette har i første omgang ført at nåværende tillatelser må omsøkes på føderalt nivå, og at leien for bruk av lokaliteter skal kreves inn og forvaltes av føderale myndigheter. Alle detaljer for utøvelsen av slik myndighet er ikke kjent enda, men det er ikke ventet at leiesatser eller prinsipper for beregning vil endres vesentlig med det første.

5.1.4 Chile

Innehavere av akvakulturkonsesjoner i Chile er pliktig til å betale en årlig "lisensavgift" (Patente Acuicultura). Avgiften baserer seg på tildelt konsesjonsareal, og har frem til og med 2010, vært på 2 UTM / Hektar. Enheten UTM varierer månedlig i takt med inflasjonen, men tilsvarer i dag (januar 2011) ca. CLP 37 600 = NOK 475. Med endringene som er gjort i lovverket rundt akvakulturnæringen i Chile i 2010, vil disse satsene økes med 2UTM/hektar over en fireårsperiode, slik at årlig avgift per hektar i 2014 blir på 10 UTM / hektar.

2010	2011	2012	2013	2014
2 UTM/Há	4 UTM/Há	6 UTM/Há	8 UTM/Há	10 UTM/Há

Figur 5: Årlig lisensavgift for oppdrettskonsesjoner. Kilde: Det chilenske senatet (www.senado.cl)

Basert på et anslag på godkjent konsesjonsareal på ca. 25 000 hektar, hvorav knappe 50 % er konsesjonsareal knyttet til laksefisk, tilsvarer dette en samlet årlig avgift innbetalt fra laksenæringen tilsvarende vel 11 Mill NOK i 2010. Gitt samme konsesjonsareal i 2014, og uendret valuta, vil denne avgiften tilsvare ca. NOK 56 Mill. Denne avgiften gjelder all akvakulturvirksomhet, og innbetales og forvaltes på nasjonalt nivå. Det er verdt å nevne at i tillegg til et allerede godkjent konsesjonsareal på ca. 12 000 Há til laksefisk i Chile, foreligger det nye konsesjonssøknader for laksefisk, tilsvarende over 50 000 Há.

I tillegg er Chilenske lakseselskaper også pliktig til å betale en "Kommune/By-avgift" (Patente Municipal). Dette er ingen særavgift for laksenæringen, og er heller ingen avgift som direkte skattlegger bruken av sjøarealer. Avgiften blir forvaltet av lokale myndigheter, tilsvarende kommune- eller bynivå. Størrelsen på avgiften beregnes på selskapsnivå, og skal årlig tilsvare 0,5 % av skattbar egenkapital (lik egenkapital fratrukket immaterielle eiendeler). Fordelingen mellom de ulike kommunene som selskapet har aktivitet i, bestemmes blant annet av lokalitetsstruktur og antall ansatte tilknyttet lokalitetene. I de siste årene har skattbar egenkapital til selskapene vært kraftig redusert, og i en del tilfeller også negativ. Minimumsavgiften er satt til 1 UTM per kommune som et selskap har aktivitet i. En tilsvarende "skattlegging" av egenkapital ex. immaterielle eiendeler for norske selskaper med matfiskkonsesjoner, ville for året 2009 gitt ca. NOK 38 millioner i samlet innbetaling (Basis: Regnskapsdata fra rapporten "The Salmon Farming Industry in Norway").

5.2 Arealavgift i Norge kontra andre land

Gjennomgangen over viser at det finnes ulike former for arealavgift, eller naturressursavgift i andre lakseproduserende nasjoner. Felles for alle de nevnte lovpålagte avgiftsformene som kan relateres til bruk av sjøareal, er at midlene kreves inn og disponeres på regionalt eller nasjonalt nivå – ikke på lokalt nivå (tilsvarende kommune). Med unntak av i Canada, hvor en arealavgift til dels har gitt motivasjon og incentiver for regionale myndigheter til å tilrettelegge lokalitetene for akvakulturformål, er ikke budsjettene til lokale myndigheter i de andre regionene underlagt lignende incentiver. Og, for Canada sitt vedkommende, er denne myndigheten også overført til føderale myndigheter fra desember 2010.

Felles for alle nevnte konkurrentnasjoner, er at det ikke finnes noen åpenbare incentivordninger for at lokale myndigheter – i konkurranse med hverandre – kan tiltrekke seg drivere med konkurransedyktig produksjon gjennom en best mulig tilrettelegging av de beste lokalitetene til akvakulturformål.

Dette – med en riktig utformet arealavgift/naturressursskatt i Norge – kan dermed være med på å fremme konkurransekraften til norsk laksenæring.

6. Effekten av ulike avgiftnivåer, beregning av inntekter per kommune basert på slaktestatistikken for 2009

6.1 Arealavgift, alternative avgiftsformer

Det har i mange år vært diskutert å innføre en arealavgift knyttet til bruk av lokaliteter i akvakultur. I arbeidet med statsbudsjettet i 2009 ble det besluttet å gi kommunene mulighet for innkreving av eiendomsskatt for oppdrettsanlegg, og spørsmålet om arealavgift mistet dermed noe av sin aktualitet. Næringsorganisasjonene har vært lunkne til en ny særavgift til næringen, og argumentert med at en eventuell innføring må gi kutt i andre skatter og avgifter. I tillegg har det vært et argument fra næringens side at alle aktører som benytter kystsonen må inkluderes i en eventuell ny avgift. Dette gjelder blant annet kaianlegg, flytebrygger, vindmøller til havs etc. Et viktig prinsipp for næringsaktørene er også at det må være opp til den enkelte kommune å bestemme om en slik avgift skal innføres. Et annet viktig spørsmål er hvilket beregningsgrunnlag en slik type avgift skal bestemmes ut fra, og hvordan det er mulig å kreve inn en slik type avgift. Nedenfor vil vi forsøke å skissere ulike muligheter for en slik avgiftsbelegging.

6.1.1 Avgift knyttet til maksimal tillatt biomasse (MTB):

I Fiskeridirektoratets lokalitetsregister er alle lokaliteter godkjent for laks og ørret inkludert og fordelt på kommune og fylkesnivå. Her kan det være mulig å ilegge en avgift basert på lokalitet etter hvilken MTB lokaliteten er godkjent for, eller en avgift per standardkonsesjon MTB. Problemet med et slikt register er at alle lokalitetene som er godkjent er inkludert, og mange av lokalitetene ligger brakk i store deler av året. Dette innebærer at de ikke genererer inntekter til selskapene, og et avgiftssystem kan nok slå skjevt ut for selskapene. I tillegg er det en rekke lokaliteter godkjent for skjell og torsk som gjør at en slik avgift slår veldig negativt ut for bransjer med liten eller ingen inntjening. Fordelene sett fra kommunenes side med et slikt system er at de kan gjøre seg attraktive for selskapene med å legge ut gode lokaliteter med stor bæreevne, samt at det er små problemer knyttet til innkreving av avgifter på et slikt system ettersom kommunene er involvert i saksbehandlingen. Et slikt system vil føre til at avgifter kan kreves inn på areal i kommunen som er båndlagt av selskaper.

6.1.2 Avgift knyttet til faktisk arealbruk:

Et oppdrettsanlegg består av merder, fôrflåter, bøyer og fôringslanger på overflaten, men beslaglegger mer areal enn hva som visuelt ses på overflaten. Fortøyninger på bunnen, samt båndlegging av areal knyttet til fiske og ferdselsforbud gjør at det faktiske arealet blir en del større enn det visuelle. Innkreving av en slik avgift kan skje i form av et beløp per km² i faktisk bruk. Skisser av anleggene blir brukt i søknadsprosesser, slik at det er fullt mulig å håndheve en slik type avgift. I en slik type avgift kan det genereres stabile inntekter/utgifter for kommune og selskap så lenge lokaliteten blir brukt til produksjon. En avgift basert på arealbruk vil være en skattlegging på faktisk areal som blir benyttet til produksjonen..

6.1.3 Avgift på faktisk slaktekvantum:

En avgift på faktisk slaktekvantum, kan også være et mulig alternativ for en slik avgift. Fordelene med denne er at data for beregning eksisterer, samt at selskapene kun blir avgiftsbelagt for fisk som er salgbar vare. En slik avgift vil ikke generere inntekter før et godt stykke ut i produksjonssyklusen, men i en begrenset periode fra oppstart slakting til utslakting. Denne perioden kan fort strekke seg til 5 – 6 måneder. Kommuner med som er vertskap for flere selskaper med større produksjonsvolumer vil imidlertid ha lokaliteter med flere generasjoner (fisk satt ut om våren og høsten), som vil være med å utjevne avgiftsnivået gjennom året. Denne avgiften er fullt mulig å håndheve ettersom det for laks, ørret og torsk er tilgjengelig tilstrekkelig grunnlagsdata på månedsbasis i Altinn. Det er også få problemer med å inkludere høsting av skjell i en slik type beregning. En avgift på slaktekvantumet vil være en skattelegging av verdiskapningen på lokaliteten, og ikke på faktisk arealbruk.

6.2 Eksempel på arealavgiftsberegning for lakse- og ørretproduksjonen

Som beskrevet under punkt 6.1 kan det være flere alternativer å basere avgiftsbeleggingen knyttet til drift av akvakulturanlegg på. Den kanskje enkleste måten å basere en slik avgift på er knyttet til godkjent MTB på lokalitetsnivå. Vedlegg 3 viser en rangering av alle kommunene med godkjente lokaliteter for laks og ørret i Norge. Hitra og Frøya er de kommunene med høyeste godkjente MTB på lokalitetsnivå. Totalt har disse kommunene ca. 6 % av total godkjent MTB på lokalitetsnivå. Alle

fylker med kyststripe, som har konsesjoner for laks og ørret, har kommuner som er inne blant de 30 største kommunene.

En annen måte å kreve inn en avgift på er å knytte avgiften til slaktekvantum i en kommune. Via den offentlige portalen Altinn finnes oversikt over faktisk slaktekvantum på lokalitetsnivå, som er registrert i de ulike kommunene. Det har vist seg å være vanskelig å få tilgang til informasjon fra Fiskeridirektoratet på grunn av manglende tid til å behandle forespørselen. På grunn av at det i en del kommuner er kun 1 til 2 aktører må Fiskeridirektoratet bruke mer tid på vurderinger rundt anonymitetsprinsipp.

6.3 Arealavgift korrigert for sysselsetting

Kommuner med slakte- videreforedlingsanlegg har betydelig større inntekter fra laksenæringen enn de kommuner med kun sjølokaliteter hvor kanskje røkterne også er bosatt i andre kommuner.

Fra næringshold har det kommet forslag om at en eventuell avgift bør justeres for den sysselsettingsmessige effekten som hver kommune har, dvs lavere avgift for kommuner med høy direkte sysselsetting og omvent for rene produksjonskommuner.

6.4 Arealavgift: En økonomisk belastning for næringen?

Hensikten med en evt. arealavgift må være å kunne tilby akvakulturselskapene de beste lokalitetene. I løpet av 2010 har det flere ganger kommet utsagn fra aktører og forskningsmiljøer at næringen kan doble, og kanskje til og med tidoble den norske produksjonen av laksefisk. Dette avhenger av at selskapene får de beste lokalitetene som gir en minst mulig miljøbelastning og ekstern påvirkning. Disse lokalitetene vil gi en best mulig fiskehelse, og som følge av overnevnte de lavest mulige produksjonskostnadene. En arealavgift vil gi kommunene et incentiv for å tillate nye lokaliteter, samt å frigi de beste områdene for produksjon av laks og ørret.

Ser en tilbake på de siste 10 årene (2001-2010), har den norske laksenæringen i gjennomsnitt oppnådd en margin (før skatt), på mellom NOK 5,00 og 6,00/kilo sløyd laks. I løpet av 2010 ble det slaktet ca. 945 000 tonn (rund vekt) med atlantisk laks i Norge, og ca. 55 000 tonn (rund vekt) med ørret. Et slaktevolum på ca. 900 000 tonn sløyd vekt, og en margin lik en gjennomsnittsmargin på ca. NOK 5,50/kilo, tilsvarer et overskudd før skatt på ca. 5 mrd kroner.

Ved en evt. arealavgift til kommunene, på linje med avgiften som betales til Crown Estate i Skottland (ca. 17 øre/kilo slaktet laks og ørret),

ville dette gitt en total avgift til kommunene på ca. 150 millioner kroner i 2010.

I den samme tiårsperioden har årlig volumvekst for lakseproduksjonen i Norge vært på knappe 8 %. Dersom en kunne se for seg at en arealavgift, som gir kommunene incitament til å tilrettelegge de beste lokalitetene, nødvendig for å sikre næringen grunnlag for en bærekraftig produksjon og vekst, burde ikke 5 % årlig volumvekst i gjennomsnitt for den neste 10-årsperioden, være urealistisk.

I dette tilfellet ville bare volumøkningen utløse over 100 millioner i 2020, og samlet ca. 250 millioner.

I tabellen nedenfor er det vist et regneeksempel for de 10 største kommunene rangert etter total MTB på godkjente lokaliteter per kommune. Slaktekvantum per kommune er grovt estimert med basis i blant annet godkjent MTB på lokaliteter i kommunene, kommunenes andel av total MTB i fylket, samlet estimat for totalt slaktekvantum per fylke i 2010. Vi har opprettholdt eksemplet på 17 øre per kg sløyd vekt i dette eksemplet.

Vi har prøvd å få data fra Fiskeridirektoratet for kommunevis fordeling av slaktekvantumet for laksefisk i 2010, men uten å lykkes.

I mangelen av faktiske tall har vi foretatt en fordeling på hver kommune ut fra registret maksimal tillatt stående biomasse (MTB) på lokalitetsnivå etter formelen: (Totalt slaktekvantum/ Totalt MTB alle kommuner)*MTB for en bestemt kommune * 0,17.

Beregningen blir ikke korrekt for et bestemt år da bruken av en lokalitet varierer fra ett år til et annet, man gir en indikasjon på gjennomsnittsnivået for flere år.

	KOMMUNE	FYLKE	ANTALL		EST. SLAKT	AVGIFT 17 ØRE/KG
			LOKALITETER	TOTAL MTB	I 2010	(NOK 1 000)
1	HITRA	SØR TRØNDELAG	25	82 680	29 384	4 995
2	FRØYA	SØR TRØNDELAG	23	76 700	27 259	4 634
3	NÆRØY	NORD TRØNDELAG	23	68 640	24 394	4 147
4	ALTA	FINNMARK	22	59 340	21 089	3 585
5	KVINNHHERAD	HORDALAND	21	54 470	19 358	3 291
6	FLATANGER	NORD TRØNDELAG	16	49 140	17 464	2 969
7	FINNØY	ROGALAND	18	44 755	15 906	2 704
8	VIKNA	NORD TRØNDELAG	12	44 460	15 801	2 686
9	AUSTEVOLL	HORDALAND	18	41 340	14 692	2 498
10	SMØLA	MØRE OG ROMSDAL	11	40 660	14 450	2 457

Figur 6: De største oppdrettskommunene. Kilde: Fiskeridirektoratets havbruksregister

Fullstendig tabell foreligger som Vedlegg 3.

7. Prising av lokaliteter ved tildeling

7.1 Engangspris ved tildeling av en lokalitet

Praksis ved tildeling av konsesjoner for drift av akvakulturanlegg er at den som søker må ha tilgang til en godkjent lokalitet. For alle arter unntatt laksefisk er det da blitt gitt tillatelse. For produksjon av laksefisk har det siden den første loven om Fiskeoppdrett trådte i kraft i 1972 ikke vært fri etablering, i stedet har myndighetene med ujevne mellomrom lyst ut et bestemt antall konsesjoner som har blitt tildelt søkere etter nærmere angitte premisser. I tildelingene t.o.m. 1989 ble tillatelsene delt ut uten vederlag.

Pga knapphet på konsesjoner og antakelsen om at tilgangen til laksenæringen ville bli regulert i mange år framover ble konsesjonene gjenstand for omsetning til stadig høyere priser utover 1990-tallet, med et prisnivå på et par hundre tusen i starten – økende til 40 – 60 mill NOK de siste årene. F.o.m. 2003 har staten krevd inn en avgift ved tildelingen, økende fra 4,5 mill NOK til 8,5 mill NOK ved tildelingene i 2009/10. I siste tildelingsrunde gikk en del av dette beløpet til fylkeskommunen hvor tillatelsen ble gitt.

Med utgangspunkt i at sjøarealet er allmenning, har vertskommunen altså ikke blitt betalt for båndleggingen av et sjøareal til oppdrettsvirksomhet. Dette i sterk kontrast til landarealer hvor det er en selvfølge at en bedrift må betale for det areal en disponerer.

I og med at det er fri adgang til oppdrett av torsk gitt at en disponerer en godkjent lokalitet har det blitt gitt en rekke tillatelser til oppdrett av torsk. De fleste selskaper som har satset på oppdrett av torsk har hatt utfordringer med lønnsomheten og en har sett at ved konkurser/avvikling av drift har lakseselskaper kjøpt tilgang til lokalitetene som torskeselskapet disponerte.

Ved prising av lakseselskaper er de lokaliteter som selskapet disponerer og kvaliteten på disse en viktig del av verdivurderingen. Mellom aktørene har en dermed fått et lokalitetsmarked, og det uten at kommunen (samfunnet) hvor lokaliteten ligger får høste noe av verdien lokaliteten har.

7.2 Desentralisert tildeling av konsesjoner/Auksjonering av lokaliteter

En radikal ide i forhold til dagens reguleringssystem med tildeling av konsesjoner gjennom statlig styrte tildelingsrunder var å gi kommune tildelingsretten med tilhørende innkreving av en godtgjørelse.

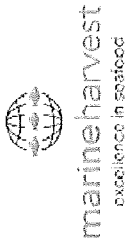
Dersom kommunen fikk en godtgjørelse for tilgang/bruk av en lokalitet er det å anta at en på samme måte som kommunene tilrettelegger industriområder på land for å oppmuntre til etableringer kunne få en tilsvarende tilrettelegging for sjøarealer til oppdrett av laksefisk.

I områder med knapphet på gode lokaliteter kunne da kommune dele ut arealene til høystbydende!

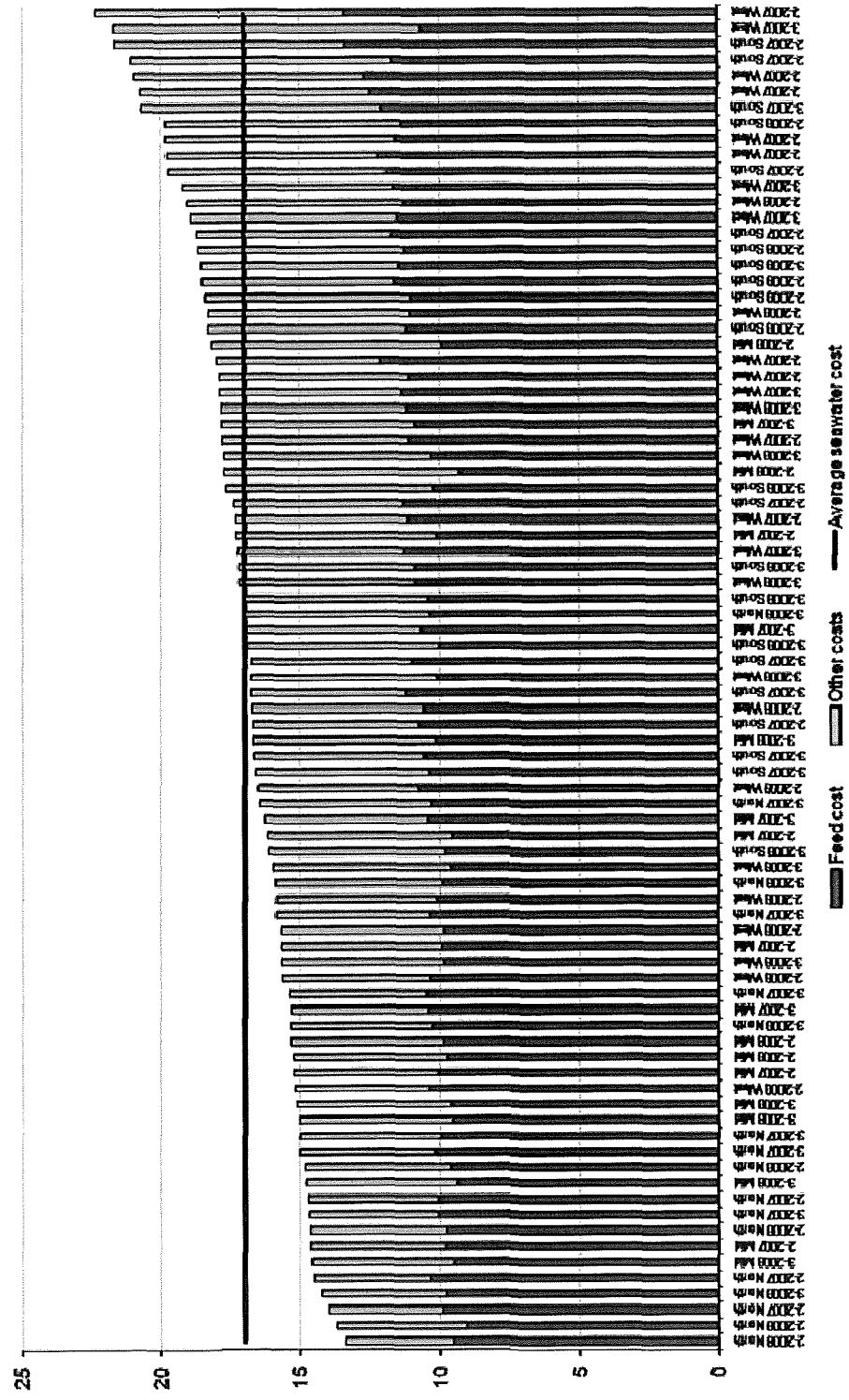
Vedlegg 1: Avgifter knyttet til akvakultur

Avgifter/kostnader som oppdretter er pålagt i dag	NOK	Kommentar
Fiskeridirektorat/fylkeskommune		
- Søknad lokalitet	12 000	Gjelder per konsesjon knyttet til lokalitet, hvis en søker om lokalitet på 3 120 tonn blir det 12 000 * 4
- Årlig avgift til direktorat (tilsyn- og kontrollavgift)	9 000	Per lokalitet - + 6 700 kr fra lok klart fra 2 til 4 konsesjoner, + 11 000 for lokaliteter større enn 4 konsesjoner
- Kostnad vedrørende søknader	varierer	Alle søknader må lyses ut i lokalviser etc. Kan fort komme opp i 10 000 per lokalitet
- Søknad om nytildeling av konsesjon	12 000	per konsesjon
- Vederlag nytildeling av konsesjon	8 000 000	per konsesjon, ex. Finnmark 3 million
- Vederlag 5 % økt MTB	500 000	Finnmark gebyr 150 000,-
Eiendomsskatt	varierer	Ikke alle konsesjoner har innført eiendomsskatt, i tillegg varierer sats fra kommune til kommune
Klima og forurensningsdirektoratet	19 600	Engangsvgift ved godkjenning av lokalitet. 19 600 er laveste sats. Nye tillatelser som gir større utslipp kan føre til høyere avgift. Ikke oversikt over dette i KLIF.
Klima og forurensningsdirektoratet	5 200	Laveste sats ved endring av lokalitet. F.eks søknad om utvidelse
Mattilsynet	14,6	14,6 kroner per mottatt tonn til slaktning. Finansiering av Mattilsynets kostnader ved tilsyn og kontroll. Reguleres i forskrift om avgifter og gebyr i matforvaltningen.
Mattilsynet	12 275	Gebyr for produsenter av muslinger. Per år per tillatelse. I tillegg kommer det et gebyr ved flere enn 4 toksinanalyser
Sertifisering ihht NYTEK (Nytt utstyr)	varierer	Status på utstyr som er avgjørende. Hvis utstyr er produsert ihht NYTEK, mindre kostnader. Total godkjenning av lokalitet er estimert til om lag 10 000
Sertifisering ihht NYTEK (Eldre utstyr)	varierer	Det påføres større kostnader på utstyr som må etterretifiseres av godkjent organ. En flåte som må etterretifiseres kan fort beløpe seg til mellom 50 - 100 000
Lokalitetsundersøkelse	10 000	Estimert snitt kostnad basert på samtaler med industriaktører

Vedlegg 2: Utdrag fra Marine Harvests presentasjon ved *Capital Markets Day 2010*

MH Norway's seawater production costs 2007-2008 generation ranked by site

Note: Seawater costs per kg (HOG)

Vedlegg 3. Oppdrettskommunene, rangert etter MTB på lokalitetsnivå

	KOMMUNE	FYLKE	ANTALL		EST. SLAKT	AVGIFT 17 ØRE/KG
			LOKALITETER	TOTAL MTB	I 2010	(NOK 1 000)
1	HITRA	SØR TRØNDELAG	25	82 680	29 384	4 995
2	FRØYA	SØR TRØNDELAG	23	76 700	27 259	4 634
3	NÆRØY	NORD TRØNDELAG	23	68 640	24 394	4 147
4	ALTA	FINNMARK	22	59 340	21 089	3 585
5	KVINNHHERAD	HORDALAND	21	54 470	19 358	3 291
6	FLATANGER	NORD TRØNDELAG	16	49 140	17 464	2 969
7	FINNØY	ROGALAND	18	44 755	15 906	2 704
8	VIKNA	NORD TRØNDELAG	12	44 460	15 801	2 686
9	AUSTEVOLL	HORDALAND	18	41 340	14 692	2 498
10	SMØLA	MØRE OG ROMSDAL	11	40 660	14 450	2 457
11	BØMLO	HORDALAND	20	38 415	13 652	2 321
12	TYSNES	HORDALAND	11	35 840	12 737	2 165
13	RØDØY	NORDLAND	13	34 920	12 410	2 110
14	STEIGEN	NORDLAND	9	33 480	11 899	2 023
15	HAMMERFEST	FINNMARK	10	32 040	11 387	1 936
16	FLORA	SOGN OG FJORDANE	13	31 980	11 365	1 932
17	SKJÆRVØY	TROMS	10	31 500	11 195	1 903
18	GULEN	SOGN OG FJORDANE	13	31 460	11 181	1 901
19	AURE	MØRE OG ROMSDAL	11	31 200	11 088	1 885
20	TROMSØ	TROMS	11	30 155	10 717	1 822
21	SNILLFJORD	SØR TRØNDELAG	8	28 860	10 257	1 744
22	SOLUND	SOGN OG FJORDANE	12	28 860	10 257	1 744
23	HADSEL	NORDLAND	11	28 600	10 164	1 728
24	FUSA	HORDALAND	13	28 080	9 979	1 697
25	LEKA	NORD TRØNDELAG	8	27 300	9 702	1 649
26	ROAN	SØR TRØNDELAG	9	26 520	9 425	1 602
27	LOPPA	FINNMARK	9	25 980	9 233	1 570
28	FLEKKEFJORD	VEST AGDER	9	25 440	9 041	1 537
29	HYLLESTAD	SOGN OG FJORDANE	8	24 960	8 871	1 508
30	VÅGAN	NORDLAND	9	24 570	8 732	1 484
31	ØKSNES	NORDLAND	12	24 180	8 593	1 461
32	BREMANGER	SOGN OG FJORDANE	9	24 180	8 593	1 461
33	OSTERØY	HORDALAND	10	24 180	8 593	1 461
34	SVEIO	HORDALAND	11	24 180	8 593	1 461
35	SØRFOLD	NORDLAND	7	24 060	8 551	1 454
36	LURØY	NORDLAND	14	24 000	8 529	1 450
37	TRANØY	TROMS	8	23 930	8 505	1 446
38	HJELMELAND	ROGALAND	7	22 980	8 167	1 388
39	KVÆNANGEN	TROMS	10	22 000	7 819	1 329
40	VÅGSØY	SOGN OG FJORDANE	8	21 840	7 762	1 320

41	ØYGARDEN	HORDALAND	10	21 060	7 485	1 272
42	TORSKEN	TROMS	9	21 020	7 470	1 270
43	KVAM	HORDALAND	10	20 930	7 438	1 265
44	SØR VARANGER	FINNMARK	6	20 340	7 229	1 229
45	TYSFJORD	NORDLAND	7	20 280	7 207	1 225
46	ASKVOLL	SOGN OG FJORDANE	12	20 150	7 161	1 217
47	GILDESKÅL	NORDLAND	6	19 500	6 930	1 178
48	OSEN	SØR TRØNDELAG	4	19 500	6 930	1 178
49	HALSA	MØRE OG ROMSDAL	6	19 500	6 930	1 178
50	KARLSØY	TROMS	5	18 900	6 717	1 142
51	AVERØY	MØRE OG ROMSDAL	7	18 720	6 653	1 131
52	MELØY	NORDLAND	7	18 700	6 646	1 130
53	KVÆFJORD	TROMS	6	18 360	6 525	1 109
54	LYNGEN	TROMS	7	18 000	6 397	1 088
55	VOLDA	MØRE OG ROMSDAL	8	17 160	6 099	1 037
56	TYSVÆR	ROGALAND	6	16 860	5 992	1 019
57	IBESTAD	TROMS	5	16 620	5 907	1 004
58	FITJAR	HORDALAND	9	16 380	5 821	990
59	GRATANGEN	TROMS	8	15 720	5 587	950
60	BJARKØY	TROMS	5	15 600	5 544	943
61	BRØNNØY	NORDLAND	4	15 600	5 544	943
62	HEMNE	SØR TRØNDELAG	5	15 600	5 544	943
63	GJEMNES	MØRE OG ROMSDAL	7	15 600	5 544	943
64	DYRØY	TROMS	5	15 415	5 478	931
65	KRISTIANSUND	MØRE OG ROMSDAL	6	15 308	5 440	925
66	KVALSUND	FINNMARK	4	15 180	5 395	917
67	LØDINGEN	NORDLAND	7	14 820	5 267	895
68	MIDSUND	MØRE OG ROMSDAL	9	14 820	5 267	895
69	RADØY	HORDALAND	8	14 560	5 175	880
70	SUND	HORDALAND	8	14 560	5 175	880
71	FJELL	HORDALAND	5	14 520	5 160	877
72	SKÅNLAND	TROMS	4	14 400	5 118	870
73	VINDAFJORD	ROGALAND	7	14 160	5 032	856
74	BØ I NORDLAND	NORDLAND	7	14 040	4 990	848
75	FOSNES	NORD TRØNDELAG	4	14 040	4 990	848
76	VESTVÅGØY	NORDLAND	13	13 780	4 897	833
77	ALSTADHAUG	NORDLAND	4	13 260	4 713	801
78	SØMNA	NORDLAND	4	13 260	4 713	801
79	BERG	TROMS	4	13 000	4 620	785
80	SELJE	SOGN OG FJORDANE	5	13 000	4 620	785

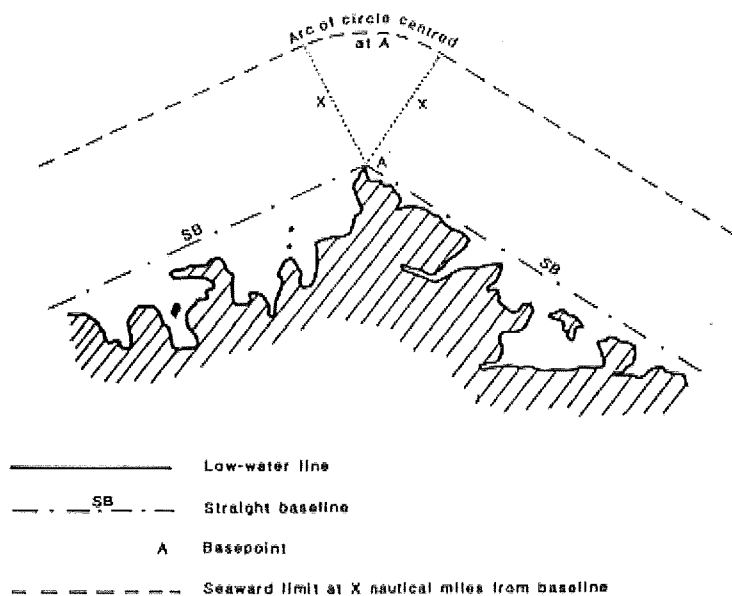
81	DØNNA	NORDLAND	4	12 480	4 435	754
82	HERØY I NORDLAND	NORDLAND	7	12 480	4 435	754
83	SORTLAND	NORDLAND	4	12 480	4 435	754
84	VANYLVEN	MØRE OG ROMSDAL	3	12 480	4 435	754
85	LINDÅS	HORDALAND	7	12 220	4 343	738
86	NORDREISA	TROMS	5	12 090	4 297	730
87	JONDAL	HORDALAND	6	12 090	4 297	730
88	ÅFJORD	SØR TRØNDELAG	4	11 700	4 158	707
89	HØYANGER	SOGN OG FJORDANE	6	11 180	3 973	675
90	VEVELSTAD	NORDLAND	5	10 920	3 881	660
91	NESSEBY	FINNMARK	3	10 440	3 710	631
92	SALANGEN	TROMS	3	10 320	3 668	624
93	BINDAL	NORDLAND	3	10 160	3 611	614
94	HARSTAD	TROMS	3	10 140	3 604	613
95	RENNESØY	ROGALAND	5	9 840	3 497	595
96	AUKRA	MØRE OG ROMSDAL	3	9 360	3 326	566
97	STRANDA	MØRE OG ROMSDAL	4	9 360	3 326	566
98	ØRSTA	MØRE OG ROMSDAL	3	9 360	3 326	566
99	SULDAL	ROGALAND	5	9 100	3 234	550
100	GISKE	MØRE OG ROMSDAL	2	8 580	3 049	518
101	FJALER	SOGN OG FJORDANE	5	8 580	3 049	518
102	ASKØY	SOGN OG FJORDANE	3	8 580	3 049	518
103	LEBESBY	FINNMARK	3	8 100	2 879	489
104	SANDNES	ROGALAND	5	7 890	2 804	477
105	FLAKSTAD	NORDLAND	3	7 800	2 772	471
106	MOLDE	MØRE OG ROMSDAL	3	7 800	2 772	471
107	SANDE	MØRE OG ROMSDAL	4	7 800	2 772	471
108	HAMARØY	NORDLAND	2	7 740	2 751	468
109	LAVANGEN	TROMS	2	7 600	2 701	459
110	NAMSOS	NORD TRØNDELAG	2	7 540	2 680	456
111	BOKN	ROGALAND	3	7 500	2 665	453
112	NESNA	NORDLAND	4	7 410	2 633	448
113	BJUGN	SØR TRØNDELAG	2	7 020	2 495	424
114	HARAM	MØRE OG ROMSDAL	2	7 020	2 495	424
115	KARMØY	ROGALAND	4	7 020	2 495	424
116	NORDKAPP	FINNMARK	2	6 960	2 474	421
117	RAUMA	MØRE OG ROMSDAL	2	6 240	2 218	377
118	OS I HORDALAND	HORDALAND	3	6 240	2 218	377
119	VEGA	NORDLAND	2	6 060	2 154	366
120	HAUGESUND	ROGALAND	2	5 940	2 111	359

121	SALTDAL	NORDLAND	2	5 820	2 068	352
122	AGDENES	SØR TRØNDELAG	1	5 460	1 940	330
123	FRÆNA	MØRE OG ROMSDAL	1	5 460	1 940	330
124	HERØY	MØRE OG ROMSDAL	1	5 460	1 940	330
125	ETNE	HORDALAND	2	5 460	1 940	330
126	MASFJORDEN	HORDALAND	4	4 875	1 733	295
127	STRAND	ROGALAND	2	4 700	1 670	284
128	BALLANGEN	NORDLAND	4	4 680	1 663	283
129	RANA	NORDLAND	1	4 680	1 663	283
130	TINGVOLL	MØRE OG ROMSDAL	1	4 680	1 663	283
131	AUSTRHEIM	HORDALAND	2	4 680	1 663	283
132	FAUSKE	NORDLAND	2	4 540	1 613	274
133	TRÆNA	NORDLAND	2	4 290	1 525	259
134	MELAND	HORDALAND	2	3 900	1 386	236
135	KÅFJORD	TROMS	1	3 600	1 279	218
136	KVITSØY	ROGALAND	1	3 600	1 279	218
137	EVENES	NORDLAND	1	3 120	1 109	189
138	NARVIK	NORDLAND	1	3 120	1 109	189
139	VEFSN	NORDLAND	1	3 120	1 109	189
140	STORD	HORDALAND	1	3 120	1 109	189
141	NORDDAL	MØRE OG ROMSDAL	1	2 340	832	141
142	SKODJE	MØRE OG ROMSDAL	2	2 340	832	141
143	GLOPPEN	SOGN OG FJORDANE	3	2 340	832	141
144	SAMNANGER	HORDALAND	1	2 340	832	141
145	VAKSDAL	HORDALAND	1	2 340	832	141
146	LILLESAND	AUST AGDER	3	1 595	567	96
147	EIDE	MØRE OG ROMSDAL	1	1 560	554	94
148	SYKKYLVEN	MØRE OG ROMSDAL	1	1 560	554	94
149	FEDJE	HORDALAND	2	1 560	554	94
150	LYNGDAL	VEST AGDER	2	1 560	554	94
151	FORSAND	ROGALAND	1	1 000	355	60
152	BJERKREIM	ROGALAND	1	65	23	4

Kilde: Fiskeridirektoratets havbruksregister

Vedlegg 4: Grunnlinjer

Grunnlinjene langs Norges kyst er definert som rette linjer trukket opp mellom punkter på de ytterste nes og skjær som stikker opp over havet ved lavvann (fjære sjø). Med rett linje forstås den korteste linje mellom to punkt (såkalt geodetisk linje). Det er definert i alt 103 grunnlinjepunkter langs Norges kystlinje.

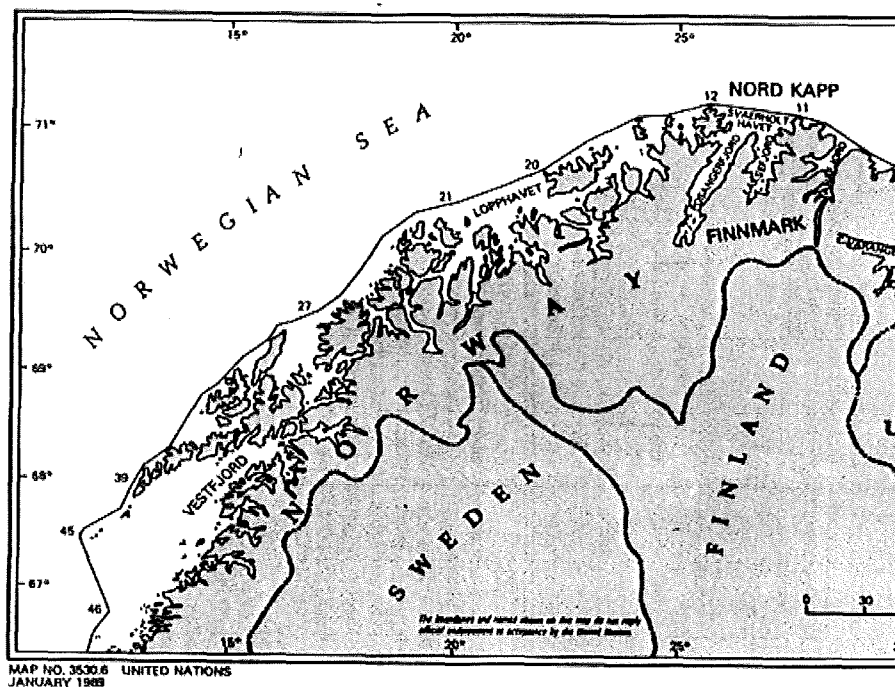
Historikk

Norge var et av de første land i verden som definerte sitt sjøterritorium ved kongelig resolusjon av 22. februar 1812, gjengitt i Cancelli-Promemoria av 25. februar 1812. For strekningen fra grensen mot Russland til Træna i Nordland ble grunnlinjepunktene fastsatt ved kongelig resolusjon av 12. juli 1935. For resten av kysten ble grunnlinjepunktene fastsatt ved kongelig resolusjon av 18. juli 1952 (grunnlinjepunktene 50, 95 og 113 ble korrigert ved kongelig resolusjon av 17. oktober 1952). Totalt er det 123 opprinnelige grunnlinjepunkter.

Posisjoner

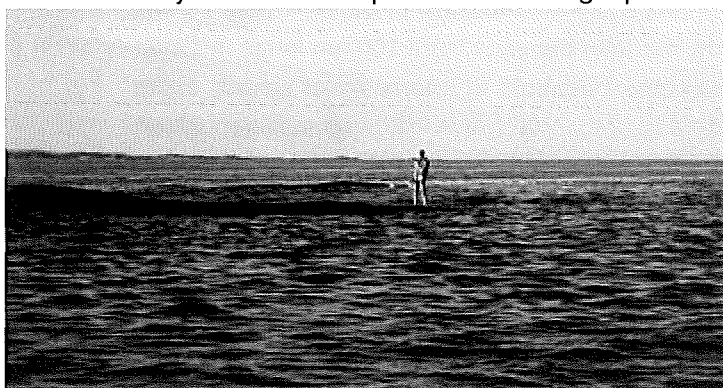
De eldre posisjonene til grunnlinjepunktene er tatt ut fra sjøkart som i seg selv kunne være nokså unøyaktige, men det er også blitt påført større systematiske avvik som skyldes antagelsen om at de oppgitte bredde- og lengdegrader var i Europeisk Datum 1950 (siden resolusjonen kom i 1952 og geodetisk datum ikke var oppgitt i originalmaterialet). Ut fra tilsendte kopier av originalkartene, kunne man ved nærmere undersøkelse konstatere at kartene hadde gradnett i det gamle norske datum! Dette alene medførte avvik i størrelsesorden 300-400 m.

STRAIGHT BASELINE

Nymåling

I perioden 1975-89 utførte NGO/Kartverket feltmålinger bestående av avstands- og retningsmålinger som knytter grunnlinjepunktene til det landbaserte fastmerkenettet. Under dette arbeidet viste det seg at de eldre grunnlinjepunktene 16, 18, 57, 81, 90 og 101 ikke tilfredsstilte kravene som stilles til et grunnlinjepunkt. Punktene lå enten for lavt eller innenfor rettlinjen mellom nabopunkter. Det ble også påvist

og identifisert noen nye punkter som vitterlig måtte godkjennes som grunnlinjepunkt i henhold til definisjonen (3S, 54N, 56N, 58N, 82N, 93S og 120Ø).

Beregning og nytt forslag

Den 11. april 1997 ble grunnlinjepunktene ferdig koordinatberegnet på basis av de nyere geodetiske målingene, beregningsdatum var NGO1948. Statens kartverk utarbeidet så tre forslag til ny grunnlinje, datert 15. mai 1997. Første alternativ ble basert på de opprinnelige grunnlinjepunktene, men med de nødvendige justeringer som ble konstatert under målingene, totalt 123 punkter. I andre alternativ tillot man lengre strekninger mellom nabopunktene i Sør-Norge, tilsvarende det som fra før var benyttet og godtatt i Nord-Norge (inntil 85 km). Dermed ble antall grunnlinjepunkter redusert til 82. Et tredje og det mest radikale alternativ, der man benyttet inntil 100 nm lange rettlinjler (185,2 km) mellom punktene i henhold til internasjonal sjørett, endte opp med 60 grunnlinjepunkter. Forslagene ble oversendt Utenriksdepartementet som er ansvarlig myndighet for slike saker. Kartverket gikk primært inn for det andre forslaget, med 82 grunnlinjepunkter. Det viste seg at dette innebar en ikke ubetydelig økning av Norges indre farvann, hvorfor man endte opp med å ta inn igjen flere av de utelatte punktene.

Ny grunnlinje for Norge

Siden 1997 har Statens kartverk Geodesi fulgt opp arbeidet med saken og hatt kontakt med Utenriksdepartementet om grunnlinjespørsmålet. Endelig ble de nye grunnlinjepunktene offisielt fastsatt ved kongelig resolusjon av 14. juni 2002, og forskrift av samme dato nr. 625, gjeldende fra 1. juli 2002 (FOR-2002-06-14-625). Grunnlinjepunktene

med nummer, navn og posisjon finnes i egen forskrift: "Forskrift om grunnlinjene for sjøterritoriet rundt Norges hovedland." Tre grunnlinjepunkter var falt ut av listen. Disse ble tatt inn ved endringsforskrift 10. oktober 2003 nr. 1222 (punktene 79 Utsira V, 82S Lausingen S og 92 Skjer S av Eigerøy fyr), i kraft 1. desember 2003 (FOR-2003-10-10-1222).

Antallet grunnlinjepunkter er redusert fra de opprinnelige 123 til 103. Utgåtte grunnlinjepunkt er: 28, 30, 32, 48, 52, 58N, 59, 61, 73, 75, 76N, 78, 94, 95, 96, 97, 98, 98N, 115, 116, 117 og 118, alle angitt etter den gamle nummereringen. Den aller viktigste nyheten er imidlertid at grunnlinjepunktene har fått nye koordinater som plasserer dem riktig på kartene!

Grunnlinjepunktene har fått betegnelsen NM (Norway Mainland) etterfulgt av et tall. Grunnlinjepunktet NM01 er identisk med grensemerke nr. 415 som avslutter riksgrensen mellom Norge og Russland ved Jakobselvens munning i Varangerfjorden. Punktet ligger i sjøen, i en avstand av 770 meter og asimut 342 grader 30 minutter fra senter av riksrøys nr. 363 på russisk nes (trig.punkt Ø05T0006) og er markert med en bøyestake. Grunnlinjepunkt NM103 tilsvarer grensepunkt nr. XX (G.B.2) mellom Norge og Sverige ved Grisebåene. Sistnevnte punkt er markert med en grensebøye, og er definert som midtpunktet mellom grensepunkt l-20 (trig.punkt G38T0026) på nordspissen av Store Drammen i Sverige og grensepunkt m-20 (trig.punkt G38T0027) på sørspissen av skjæret Knubben i Norge.

Kilde: Statens kartverk

Vedlegg 5. Grenser i sjø

Behov

Med henblikk på økt aktivitet i sjøområdene, eksempelvis akvakultur som fiske- og skjelloppdrett, og den planlegging kommunene skal drive i kystsonen, blant annet kommuneplanlegging og ved opprettelse av havnedistrikt (jf. Havne- og farvannsloven LOV-2009-04-17-19 samt rundskriv nr. 7595/85 fra Fiskeridepartementet av 3. oktober 1985), er det nå nødvendig med bedre definerte grenser. For kartleggingsformål er det også viktig at en har faste, koordinatfestede kommunegrenser i sjøen, slik at disse ikke tegnes inn etter skjønn ved hver eneste utarbeidelse av nye kart.

Kystverkets oversikt over havnedistrikter (forskrifter)

Statistisk sentralbyrås oversikt med tilføyelse av egne opplysninger om havnedistriktene: Havnedistrikter-ssb-sk.xls

Fastssettelse

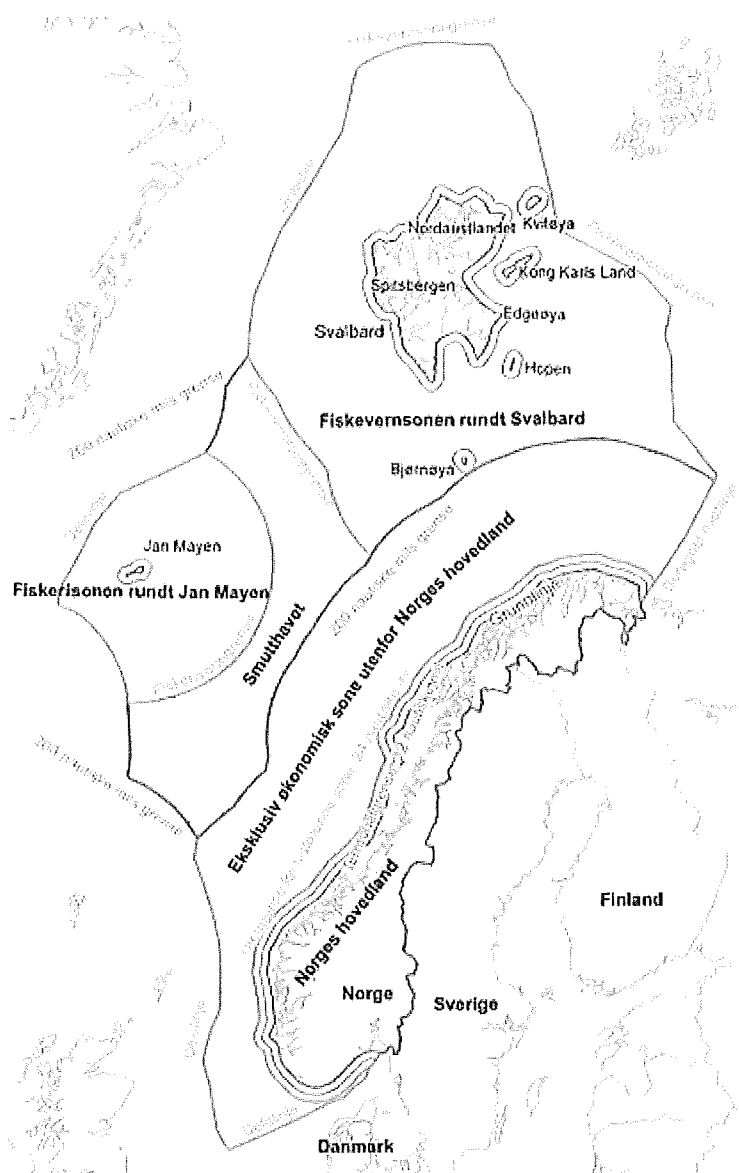
Når en nå legger fram forslag til fylkes- og kommunegrenser i sjøen, har dette i første rekke til hensikt å komme fram til en klart definert grense som er godtatt av de berørte kommuner. Man tar også sikte på å få grensen offisielt fastsatt etter at framlegget til grense i sjø er ferdig behandlet.

Statens kartverks arbeid med grensesaker har de siste årene vært konsentrert om å utarbeide forslag til grenser i sjø. Det er utarbeidet forslag for ca. 84 % av grensestrekningene. Innkommende saker har imidlertid prioritet foran dette mer langsiktige arbeidet.

Over halvparten av Norges kommuner, nærmere bestemt 278 av 430 i alt, støter til sjøen, det vil si til fjorder eller havet. Nær 70 % av alle kommunegrenser i sjø er hittil offisielt fastsatt. Av til sammen ca. 633 grensestrekninger to og to kommuner imellom, er pr. dato 402 fastsatt. Det er utarbeidet ytterligere 130 forslag til sjøgrenser som er sendt ut til høring som underlag for saksbehandling og påfølgende fastsettelse. Dermed gjenstår 102 forslag å lage (i Nordland og Troms fylker). Her kan du ta en titt på status for grenser i sjø, med fylkesvise oversikter over de enkelte grensetrekninger og landet som helhet: norge sjø.xls

For administrasjonsgrensene i sjøen har det foreligget få opplysninger ut over den informasjonen som kan tas ut fra eldre kart.

Imidlertid ble det rundt forrige århundreskifte utarbeidet topografiske beskrivelser av de fleste kommuner i landet. Disse var basert på eksisterende kartverk og landmålerens topografiske beskrivelse av måleområdene. Her er

kommunenes grenser beskrevet - tildels også sjøgrensene. De fleste beskrivelsene har vært lagt fram for kommunene til uttalelse og for mulige korleksjoner. De er nå arkivert hos Statens kartverk (Norges geografiske oppmåling før 1. januar 1986). Noen av de utsendte beskrivelsene er ikke kommet tilbake fra kommunene og mangler i arkivet.

Som følge av de sparsomme opplysninger, er sjøgrensene neppe blitt behandlet med særlig oppmerksomhet under kartleggingen. En antar således at det bare i unntakstilfelle har vært oppnevnt kjentmenn for slike grenser.

Det har altså i stor utstrekning vært overlatt til landmåleren å tegne sjøgrensene inn på kartet under markarbeidet etter mer eller mindre seriøse kilder. Selv om grensene har et forløp som stort sett er godtatt, kan de enkelte ganger være tegnet noe tilfeldig, og det foreligger altså

ingen direkte hjemmel for inntegningen. I tillegg kan en si at grunnlaget er svakere jo lenger ut i havet grensene er trukket opp.

Prinsipper

På kartene til Statens kartverk er grensene vanligvis lagt midtfjords, uten hensyn til dybder, når kommunene ligger på hver sin side av en fjord eller et sund. Dette midtfjordsprinsippet eller midtfjordslinjen om man vil, har i første rekke til hensikt å legge alt land, herunder øyer og skjær, til den kommunen der de er matrikkelført. Selve presentasjonen av grenselinjen er ikke eksakt i den forstand at den er undergitt et viss porsjon skjønn og grafisk bearbeidelse (personavhengig).

Midtlinjepriippet er en generalisering av midtfjordslinjen, og består i at grensepunktene defineres entydig som et punkt, vanligvis midtpunktet, i profilen på rettlinjen mellom definerte punktpar på land på hver sin side av fjorden. Selve grenselinjen trekkes i sin tur opp som rette linjestykker mellom de da fremkomne grensepunktene. Dette prinsipp ble fulgt ved fastsettelsen av riksgrensen mellom Norge og Sverige i Iddefjorden ved kongelig resolusjon av 15. mars 1904.

Ved de fleste tidligere fastsettelser av administrasjonsgrenser i sjøen, har en tatt utgangspunkt i det en har kalt for det geometriske prinsipp. Dette innebærer at hvert punkt på grensa skal ligge slik at korteste avstand til land blir den samme på begge sider. Med land menes i denne forbindelse punkt på så vel fastlandet som på øyer, holmer og skjær, som ikke til stadighet overskylls av havet. Linjen gjennom alle punkter som da dannes, kan også kalles for en matematisk midtlinje. Prinsippet ble blant annet lagt til grunn ved fastsettelse av riksgrensen mot Sverige ved Grisebåene, ved voldgiftsdom i Haag av 23. oktober 1909, og delelinjen mellom det norske og finske (nå russiske) sjøterritorium i Varangerfjorden utenfor Jakobselvns munning ved konvensjon av 28. april 1924. Som et siste eksempel kan nevnes grensen over Siregrunnen mellom kommunene Hydra (nå Flekkefjord) i Vest-Agder og Sokndal i Rogaland, fastsatt i kongelig resolusjon 24. mars 1934. Denne grensen går heller ikke vinkelrett på grunnlinjen utenfor denne, men fortsetter i samme retning ut til "åpent hav".

Av andre prinsipper kan nevnes dypåler, renner og senkninger i havbunnen, i likhet med hva vassdragslovens §§ 2 og 3 ([LOV-1940-03-15-3](#)) fastsetter om grenser i vassdrag. Dette forutsetter nøyaktige og tette loddinger av dybder og målinger av posisjon for å kunne anvendes som grenselinje. Prinsippet er brukt i Tanavassdraget og Grense Jakobselv som riksgrense mot henholdsvis Finland og Russland. En ulempe er at slike grenser kan forandres over tid, spesielt gjelder dette elver og vassdrag og i mindre grad forholdene i sjøen.

Før nyere kartlegging har tatt til, har Kartverket gjort kommunen oppmerksom på at grensene i sjøen blir lagt etter disse prinsippene og en har sjelden fått kommentarer eller innsigelser til dette.

Øvrig praksis

Når kommunene ligger på samme landet, det vil si på samme side av fjord eller sund, er grensen mellom dem lagt tilnærmet vinkelrett på kystens/strandlinjens hovedretning. Dette følger av det geometriske prinsipp når sjøen/fjorden er uten skjærgård.

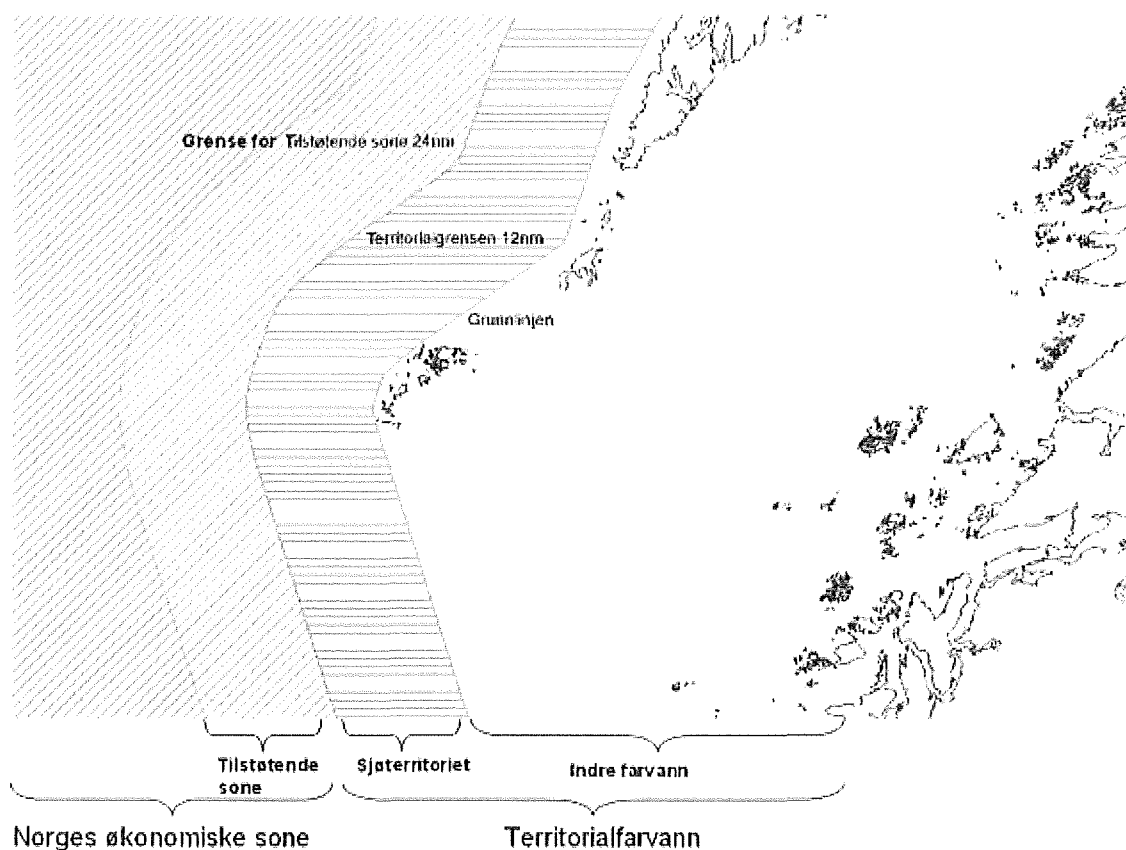
Ved inntegningen av sjøgrenser på kart, har en altså fortrinnsvis søkt å synliggjøre i hvilken kommune tørt land, herunder øyer og skjær, er matrikkelført. Grensene gir likevel ikke uttrykk for eksakt fordeling av sjøarealene mellom kommunene.

Grenser etter det geometriske prinsipp blir ofte svært kronglete og upraktiske i bruk. Ved endelige forslag har en derfor foretatt en generalisering/harmonisering og trukket grensene i rette linjer mellom et fåtall punkter i sjøen. Punktene er valgt slik at det arealet en kommune avgir i forhold til den geometriske linjen på et sted, skal den om mulig få igjen på et annet. Det er ikke søkt å redusere tallet på brytningspunkter/knekkpunkter til et absolutt minimum. Avvikene mellom utrettet linje og den virkelige midtlinjen bør være minst mulig. Ingen steder bør grensen ligge nærmere land enn $1/3$ av bredden på fjorden (tommelfingerregel).

Når det gjelder definisjonen av uttrykket "nærmeste tørre punkt på land", går en ut fra at intensjonen opprinnelig ekskluderer menneskeskapt byggverk. Eksempler på slike byggverk kan være moloer, kaianlegg og brygger, samt lykter og sjømerker bygget på undervannsskjær slik at bare selve konstruksjonen ligger over lavvann. I noen tilfeller kan det likevel være aktuelt å benytte menneskeskapt landpunkter ved fastleggelse av midtlinjen.

Når det benyttes kartgrunnlag fra kartserien NORGE 1:50000, ser en i regelen bort fra punkter avlagt som båer (i vannflaten) og tørrfallsområder. Båene har ofte usikker plassering da de er hentet fra eldre sjøkart. Avgrensningen av tørrfallsområder kan også være usikker. Det er derfor de minste, synlige skjær med egen kystkontur som anvendes ved konstruksjon av midtlinjer.

Punkter hvor tre eller flere kommuner støter sammen, ønsker en ikke å justere; dvs. punktet skal ligge der hvor midtlinjene krysser hverandre. Øvrige utvalgte punkter legges vanligvis på eller nærmest mulig midtlinjen.

Punkter på territorialgrensen er hittil beregnet med plan avstand (dvs. avstand i kartplanet) lik 7420 m utenfor grunnlinjen. Selve grunnlinjen er da også oppfattet som rette linjer i kartplanet. Ny praksis fra og med år 2004 med ny territorialgrense på 12 nm, er at skjæringspunkter på grunnlinjen og utenfor, beregnes på sfæroiden (rotasjonsellipsoiden), altså med sfæriske avstander og retninger som strengt tatt egentlig er det korrekte. Dette betyr i praksis at alle linjer mellom definerte punkter anses som geodetiske linjer, og behandles deretter.

Begrepet "rett linje" ikke er entydig, men kan være:

- 1 En geodetisk linje - den korteste veien mellom to punkter langs jordellipsoiden, jf. storsirkelbue som er geodetisk linje på kulen.
- 2 En loxodrom - en linje som skjærer alle meridianene med en gitt vinkel, dvs. konstant asimut. Avbildes som rette linjer i Mercator's projeksjon, jf. sjøkartene.
- 3 En rett linje i den benyttede kartprojeksjonen, dvs. i kartplanet.

Unntak

I spesielle tilfeller kan det bli aktuelt å fravike det geometriske prinsipp. Eksempler på dette kan være følgende:

- Dybdeforhold: langs den ene siden av en fjord kan det forekomme større grunner der dybdene er så små at de vil kunne hindre f.eks. skipsfart. Da kan det være naturlig å la grensen følge nærmere dypålen i fjorden.
- Innsnevret /stengt korridor: midtlinjene kan bli liggende slik at de fysisk adskiller en del av kommunen (dvs. deler den i to) eller avskjærer tilgangen til det åpne hav. Da må det vurderes å åpne en tilstrekkelig bred korridor ut fjorden (Jf. Sandefjord kommune).
- Utelatelse av skjær: enkelte ganger kan det være nødvendig å se bort fra mindre holmer/skjær ved fastleggelse av midtlinjen, da det ellers vil medføre et "unaturlig/urimelig" grenseforløp. Dette gjelder særlig små skjær som ligger i nærheten av midtlinjen i en fjord når man ser bort fra det aktuelle skjæret ved konstruksjonen. Grenselinjen vil da kunne bli liggende i avstand tilnærmet $\frac{1}{4}$ respektive $\frac{3}{4}$ fra de to strandlinjene. Et enslig lite skjær langt ute i havgapet, vil ofte influere sterkt på midtlinjen, og gi et resultat som oppfattes som urettmessig av de fleste.
- Nes eller odde: der hvor grensa går fra land til sjø på et nes eller en odde, kan ofte kystens hovedretning over en litt lengre strekning gi et bedre utgangspunkt for grensetrekkingen og en rimeligere fordeling av sjøområdene mellom kommunene, enn ved bare å se på den aller nærmeste kystlinjen.
- Mellom grunnlinje og territorialgrense: her legges grensen i regelen normalt på grunnlinjen. Dersom grunnlinjen oppfattes som kystens hovedretning, er en slik grensedragning i tråd med det geometriske prinsipp. I de få tilfeller en sjøgrense går gjennom selve grunnlinjepunktet, praktiseres å legge grensen videre utover langs halveringslinjen av brytningsvinkelen i grunnlinjepunktet.
- Som man forstår må det alltid være et visst rom for vurderinger av skjønnsmessig karakter, når man lager forslag til grenser i sjø! Det finnes sjelden noe fasitsvar.

Grenseforslag

Når Kartverket nå setter fram forslag til kommune- og fylkesgrenser i sjøen, følges det geometriske prinsipp med den tillempingen som nevnt ovenfor, fram til grunnlinjen. Utenfor, det vil si mellom grunnlinje og territorialgrense, trekker en vanligvis grenseforslaget vinkelrett på disse, idet begge er et uttrykk for kystens hovedretning over en litt lengre strekning.

En eventuell senere revisjon vil ikke endre på de prinsippene en følger ved framsettelsen av forslag til grenser i sjøen. Retningsangivelser og koordinater for grensepunkter innenfor grunnlinjen er endelige når kommunegrensen er fastsatt. Koordinatene for grensepunktene i grunnlinje og territorialgrense forutsetter en derimot å kunne endre

uten at vedkommende grensesak tas opp på nytt. Tilsvarende gjelder for punktene i overgangen mellom land og sjø. Disse er definert å ligge i eiendomsgrensen mellom eiendommer matrikulert i hver av de motstående kommuner. Selve koordinatene vil bli skiftet ut så snart det foreligger nye og bedre/nøyaktigere verdier, og er slik sett ikke bundet til angitte koordinater i en offisiell fastsettelse.

Kilde: Statens kartverk

Vedlegg 6. Strandretten

8.4.4 Strandretten

8.4.4.1 Oversikt over strandrettens ulike elementer

(1.) Når en fast eiendom grenser til *sjøen*, er hovedregelen i norsk rett at strandeieren også eier grunnen et stykke ut i sjøen. Vanlig lære er at eiendomsgrensen går ved «marbakken», det vil si der sjøbunnen begynner å falle sterkt, eller om slik ikke finnes i rimelig nærhet, der bunnen ligger to meter under overflaten målt ved middels høyvann. 1 Strandeieren har også visse rettigheter utenfor eiendomsgrensen, som det i dagens rettsterminologi er vanlig å benevne som grunneierens strandrettigheter som utfyller den arealbegrensede eiendomsretten.

Høyesterett har i Rt. 1985 s. 1128 (Rugsund) definert strandretten som en «rett til uforstyrret å kunne nyte de fordeler som følger av at en eiendom ligger til sjøen». De rettighetene som anses å falle inn under strandretten, er blant annet rett til fiske av anadrome laksefisk (laks, sjøørret og sjørøye) med faststående redskap, rett til tang og tare, rett til utfyllinger og utbygginger, og muligens også rett til sand og grus. Den nærmere fremstillingen nedenfor i punktet her begrenses i hovedsak til laksefiske med faststående redskap.

Det er også vanlig å anse den såkalte tilflottsretten – retten til fri adkomst til eiendommen fra sjøen og til å kunne fortøye båter utenfor eiendommen – og mulighetene for bading og friluftsliv, som en del av strandretten. I Rugsunddommen nevner Høyesterett også «et visst vern mot forurensning og ulemper av estetisk art» som et element i strandretten. Vernet mot forurensning og ulemper, og beskyttelsen av interesser som ikke innebærer en aktiv bruk av sjøområdet, er likevel neppe et direkte utslag av strandretten. Vernet av slike interesser har primært sitt grunnlag i annen lovgivning, blant annet grannelova. 2

Felles for de ulike beføyelsene som inngår i strandrettighetene, er ellers at de til dels er meget gamle. I Rt. 1985 s. 1128 uttaler Høyesterett (på s. 1131) at strandeierens anerkjente særrettigheter «hviler på langvarig

rettstradisjon og sedvane», og avviser at «plasseringen av oppdrettsanlegg utenfor den del av sjøgrunnen som er undergitt privat eiendomsrett, kan likestilles med de tradisjonelle beføyelser som strandretten innbefatter.» Grunnen til at eiendommer med strandlinje har blitt tillagt visse særskilte rettigheter i sjøen, var trolig at dette ville styrke eiendommenes næringsgrunnlag, og slik sett kan det trekkes en parallell til de behov gårdsbruk i innlandet har hatt for å utnytte ressursene i allmenningene.

De ulike strandrettighetene ligger i utgangspunktet til den som eier grunn ned til stranda. Bli grunnen festet bort, vil strandretten bli tillagt festeren med mindre annet er avtalt eller følger av festerettens formål, blant annet slik at det kan gjelde ulik strandrett for fritidseiendommer og næringsseiendommer. 3 En del av rettighetene er sektoravgrenset og fordelt mellom strandeierne ved at eiendomsgrensene på land forlenges utover i sjøen. Blant annet gjelder dette retten til å fiske laks med faststående redskap. Tilflottsretten er derimot ikke underlagt noen slik sektorvis avgrensing. Strandrettighetene nyter for øvrig også et visst vern mot inngrep, som strekker seg lenger ut enn området for grunneiendomsretten. Se bl.a. Rt. 1961 s. 1114 der et firma i Bergen ble tilkjent erstatning etter at et annet firma hadde oppført et kaianlegg utenfor sin eiendom, og med det begrenset det første firmaets muligheter for videre utbygginger over sjøområdet utenfor marbakken.

(2.) Også eiendommer som grenser mot *ferskvann* har visse strandrettigheter. Eieren av tilstøtende grunn til vassdrag eller innsjøer har blant annet som utgangspunkt enerett til fiske, jf. lov om laksefisk og innlandsfisk 15. mai 1992 nr. 47 §§ 16 første ledd bokstav a og 17. Videre vil eieren, innenfor de begrensninger som ellers følger av lov og andres rettigheter, kunne iverksette ulike tiltak i vassdrag mv. Den faktiske situasjonen er imidlertid som regel annerledes fordi eiendomsretten normalt vil støte mot andre eiendommer. For de sektorbaserte strandrettighetene faller grensene for grunneierretten og strandretten som regel sammen, mens situasjonen for tilflottsretten er den samme situasjonen som på sjøen. Dette vil også gjelde i innsjøer som ikke fullt ut er privateide, men som har et såkalt «fritt midstykke». 4

8.4.4.2 Strandretten ved utparselleringer

Spørsmålet om hvor eiendomsgrensen går for utskilte parseller med strandlinje, og om slike parseller har strandrettigheter, har vært gjenstand for en rekke rettstvister i årenes løp.

Ved utparselleringer av grunn som grenser til sjøen er hovedregelen i norsk rett at det ligger både strandlinje og alminnelige strandrettigheter til parsellen. For at dette ikke skal gjelde må det være tatt klart forbehold gjennom formuleringer i hjemmelsdokumentene, eller

foreligge andre forutsetninger som tilsier at det ved utskillelsen ble avtalt at eiendomsgrensen mot sjøen skulle gå på land og ikke ut i sjøen så langt privat eiendomsrett går, og at eiendommen ikke skulle ha de alminnelige strandrettighetene. 5

Eiere av utskilte parseller med strandlinje har dermed de vanlige eiendoms- og strandrettighetene, med mindre klare holdepunkter tilsier noe annet. Eksempler på dette kan være at det foreligger en grensebeskrivelse som viser at eiendomsgrensen skal gå inne på land og ikke ned til sjølinjen, eller at det er nevnt i skjøtene at en eller flere av strandrettighetene ikke fulgte med overdragelsen, men fortsatt skal ligge til den opprinnelige eieren.

Samerettsutvalgets Rettsgruppe har særskilt drøftet spørsmålet om strandretten i Finnmark, med utgangspunkt i at staten ved utparselleringer av grunn i dette fylket ofte har tatt forbehold i hjemmelsdokumentene hva angår eiendommenes rettigheter i sjøen. Etter å ha gått gjennom den historiske utviklingen og foreliggende underrettspraksis, konkluderer gruppen med at rettstilstanden «må alt i alt sies å være den samme i Finnmark som ellers i landet.» 6 Er det ikke positivt nevnt i hjemmelsdokumentene, eller går tydelig frem av forholdene ellers, vil dermed eiendomsretten og strandrettighetene strekke seg utover i sjøen på samme måte som ellers i landet. Dette gjelder også for utskilte strandeieendommer i andre sjøsamiske kystområder, enten disse er utskilt fra private eiere eller staten.

8.4.4.3 Laksefiske med faststående redskap

(1.) Som det vil bli nærmere redegjort for i utredningens kapittel 11, er det rådende synet i norsk rett i dag at retten til å fiske i sjøen anses som en allemannsrett, også på den delen av sjøen som er *underlagt privat eiendomsrett*. Dette gjelder imidlertid ikke for retten til å fiske anadrome laksefisk (laks, sjørørret og sjørøye) med faststående redskap. Dette fisket er i dag underlagt relativt sterke begrensninger, men utøves fortsatt i et visst omfang blant annet i Troms og Finnmark, og har atskillig betydning for de som utøver det. Fisket har fra gammelt av vært ansett som en enerett for strandeieren. Denne rettsstillingen ble kodifisert i Gulatingsloven og Frostatingsloven på 1100-tallet, og ble videreført i Magnus Lagabøters landslov fra 1274 og i Christian Vs Norske Lov 5 – 11 – 2 fra 1687. 7 Komiteen til revisjon av lakselovverket fremholder i sin tilråding fra 1956 (s. 8–11) at det var:

«grunneiegaren som åtte laksefiskeplassene i sjøen, og i samsvar med den gamle lovregelen om at kvar skal eiga veidestø [det vil blant annet si fiskeplasser] fremfor si jord. Dette gjaldt sjølsagt endå om fisket gjekk for seg utenfor marbakken.»

At retten til laksefiske sto i en særstilling, fremgår også av Kongelig reskript 23. april 1728 der det heter at fisket i sjøen er fritt for alle – med unntak for «Lax som søger visse Steder, hvilke staar i aparte Skat og Skyld for det Slags Fiskeri.». Fra 1837 ble dessuten laksefiskeretten skattlagt som en del av den vanlige jordskatten ut fra det syn at «laksefiskeretten er ein lut av sjølve den faste eignedomen.» 8

I en dom inntatt i Rt. 1889 s. 633 antok imidlertid Høyesterett at strandeierens enerett var begrenset til redskaper festet til land, og ikke omfattet fiske med redskaper festet til bunnen (kilenøter og lignende) utenfor eiendomsgrensen (marbakken). Fiske med slike redskaper ble ansett å være fritt for alle. Dommen ble imidlertid avsagt under dissens (4 – 3) og var gjenstand for sterk kritikk, blant annet i en betenkning utarbeidet av fiskeriinspektør Landmark trykket i Rt. 1890 s. 257 flg. Laxelovkommissionen av 1898 foreslo derfor at laksefisket i sjøen med faststående redskaper skulle tilkomme strandeieren som en enerett i en sone på én kilometer fra land. 9 Sonebegrensningen falt imidlertid bort under Stortingets lovbehandling, slik at lakseloven 8. april 1905 § 1 første ledd bokstav b fastslo at i sjøen har «den nærmest tilstødende Grunds Eier Eneret til Laks- og Sjørretfiske» med faststående redskap. Denne rettstilstanden er senere videreført i lov om laksefisket og innlandsfisket 6. mars 1964 § 44, og i gjeldende i lov om laksefisk og innlandsfisk 15. mai 1992 nr. 47 § 16.

Ifølge 1992-lovens § 16 første ledd bokstav c har strandeieren enerett til å fiske med kilenot, lakseverp, krokgarn, bunngarn med faste pelestikk eller lignende redskap, samt til å sette ut ledegarn og redskapsfortøyninger og lignende. Retten er ikke konkret avgrenset utover i sjøen, men gjelder «i den utstrekning dette må anses naturlig når hensyn tas til de stedlige forhold som bunnformasjoner og avstanden fra grunneiers eiendom til vedkommende fiskeplass, eller til den sedvanemessige utøving av fisket,» jf. bokstav c siste setning. Eneretten gjelder etter § 16 annet ledd også for holmer, øyer og skjær, som «ikke ligger under havflaten ved vanlig flo sjø», men er underlagt visse begrensninger ved elveutløp og i fjorder og sund, jf. § 16 tredje og fjerde ledd. Strandeierens enerett antas likevel å gå lenger ut fra land enn de øvrige strandrettighetene, noe som blant annet har sammenheng med at de redskapstypene som er gjenstand for eneretten, ofte brukes over betydelige områder og på store dyp.

Etter § 16 første ledd bokstav b har strandeieren også enerett til fiske med faststående bundne redskaper så langt ut hans grunn går. I motsetning til det som gjelder for den tilstøtende grunnen som ligger utenfor området som er gjenstand for selve grunneiendomsretten, gjelder det her ikke noen begrensning til bestemte redskapstyper. Det er ellers neppe noe grunnlag for å anta at det på privat sjøgrunn i

Finnmark, eller i andre sjøsamiske områder, har gjort seg gjeldende andre regler enn de det ovenfor er redegjort for.

(2.) Mens retten til laksefiske utenfor privat sjøgrunn lenge har vært ansett å ligge til strandeieren som en enerett, har rettstilstanden vært mer uklar utenfor *statens sjøgrunn*.

Befolkningen har trolig mange steder oppfattet laksefisket på statens sjøgrunn med faststående redskap som fritt. Om forholdene i Finnmark uttalte for eksempel Landbruksdepartementet (nå Landbruks- og matdepartementet) for vel 100 år siden at «fisket overalt er betraktet som frit i sjøen utenfor statens grund». Det ble videre pekt på at det de siste årene hadde oppstått konflikter mellom ulike laksefiskere om «at anbringe sine fangstredskaber paa en og samme til statens jord hørende fiskeplads,» og at «politiet som repræsentant for staten i egenskab af grundeier» som følge av dette hadde «foretaget udvisning af fiskepladsene.»¹⁰

Statens oppfatning synes dermed å ha vært at retten til laksefiske med faststående redskap utenfor statens sjøgrunn var en rett som lå til staten som grunneier, på samme måte som retten utenfor privat sjøgrunn lå til vedkommende private grunneier. Når det har vært åpnet for at befolkningen har kunnet fiske laks med faststående redskap på statsgrunn, synes staten å ha sett det slik at det har dreid seg om en form for tålt bruk. Andre har imidlertid anført at laksefisket på statsgrunn må anses som en allemannsrett, som staten av ordensmessige grunner har funnet det nødvendig å regulere gjennom en utvisningsordning.¹¹

Noen rettslig avklaring av dette spørsmålet foreligger så vidt vites ikke. Det har imidlertid liten praktisk betydning om retten til laksefiske med faststående redskap utenfor statsgrunn tilligger staten som grunneier, men hvor utøvelsen av fisket har vært overlatt til allmennheten, eller om det er en allemannsrett som staten har måttet regulere. Uansett hva det rettslige grunnlaget er, må man i dag ha fått utvist lakseplass for å kunne fiske laks med faststående redskap utenfor statsgrunn, jf. lakse- og innlandsfiskloven § 22 som gir fellesregler for fiske på statsgrunn som ikke reguleres av fjellova, og som i første ledd annen setning fastslår at «fiske med faststående (bundne) redskaper kan bare foregå etter utvisning.»

Utvisningsordningen er regulert i Miljøverndepartementets forskrift 18. desember 1992 nr. 1176, jf. lovens § 22 tredje ledd. Ifølge forskriftens § 13 kan fiske etter anadrome laksefisk på statens sjøgrunn med faststående redskap bare skje etter utvisning av «Statens Skoger», det vil nå si Statskog SF. Det fremgår videre at det ved utvisningen «bør» legges vekt på biologiske hensyn, samt fiskets betydning for næring og

bosetning, og at utvisning «fortrinnsvis bør skje til personer tilknyttet primærnæringene og fast bosatte i vedkommende område.» Personer tilhørende disse gruppene har likevel ikke noe rettskrav på å bli prioritert.

Forskriften har ellers bestemmelser om at lakseplassene kan utvises for «inntil fem år om gangen», at de bare kan brukes av fiskeren eller dennes husstand, og at fiskeren plikter å merke fiskeplassen og ikke kan endre denne uten tillatelse fra Statskog, jf. § 13 annet til fjerde ledd. Av forskriftens § 15 følger det også forutsetningsvis at det skal betales avgift for utvisningen, jf. også forskriftens § 3 annet ledd, samt lakse- og innlandsfisklovens § 30, og at Statskog kan sette vilkår for utvisningene. Statskog skal etter § 14 også føre fortegnelse over utviste fiskeplasser og utstede laksebrev til vedkommende fisker. Etter forskriftens § 15 kan lakseplassene inndras og fornyelse nektes, blant annet dersom fiskeren gjør seg skyldig i brudd på bestemmelser gitt i eller i medhold av lakselovgivningen, ikke overholder vilkårene for utvisningen, eller betaler avgiften for utvisning for sent. Lakseplassene kan også inndras etter at utvisningsperioden er utløpt og det av hensyn til fiskebestanden ikke er tilrådelig med fortsatt utvisning.

Statskogs vedtak om prisfastsettelse, herunder fastsettelsen av avgifter for utvisning av lakseplasser etter § 3 annet ledd, kan påklages, men bare av foreninger og organisasjoner med rettslig klageinteresse, jf. forskriftens § 17 første ledd. Klageorgan er Direktoratet for naturforvaltning, jf. forskrift 15. juli 1966 § 16 a.

Det har imidlertid vært omtvistet om utvisning av lakseplasser på statsgrunn er utøvelse av grunneierrådighet eller offentlig myndighet. Blant annet uttalte Tana og Varanger herredsrett i en sak som ble pådømt i 1983 «at utvisning av lakseplasser på Statens grunn i Finnmark til tross for at Staten kan utøve grunneier-beføyelser – må anses som offentlig myndighetsutøvelse.» 12 Forholdene i Finnmark er imidlertid så spesielle historisk og rettslig at det som gjelder der ikke nødvendigvis vil gjelde for utvisning av lakseplasser på statsgrunn ellers i landet. Må slike utvisninger anses som offentlig myndighetsutøvelse, vil det imidlertid gjelde langt mer omfattende saksbehandlings- og klageregler enn de som følger av forskriften.

(3.) Samerettsutvalgets Rettsgruppe drøfter relativt inngående spørsmålet om det kan tenkes særlige rettsdannelser til laksefisket med faststående redskaper på statlig sjøgrunn, med hovedvekt på forholdene i Finnmark. 13 Fordi dette fisket i lang tid har vært underlagt særskilte utvisningsregler, konkluderes det imidlertid med at en laksefisker ikke kan erverve en særrett til en fiskeplass som vedkommende har hatt utvisning på. Dette gjelder også om fiskeplassene har vært benyttet av

samme slekt i flere generasjoner. Synspunktet er begrunnet med at reglene om hevd og alders tids bruk ikke tillater rettserverv i en slik situasjon, jf. synspunktet om at «ingen kan hevde mot sin egen adkomst» og hevdsloven § 5.

Rettsgruppen antar videre at det skal mye til for at den som i lang tid har fisket fra en bestemt plass uten å ha søkt om utvisning vil kunne erverve noen særrett, idet vedkommende som regel ikke har vært i aktsom god tro. Derimot holdes muligheten åpen for at personer som har eiendom nær fiskeplassen, og som tror de eier strandområdet, kan oppfylle vilkårene for rettserverv ved hevd eller alders tids bruk.

Samerettsutvalget understreker at spørsmålet om vilkårene for slike rettserverv er oppfylt, beror på en konkret vurdering der de faktiske forholdene vil kunne variere relativt mye fra sak til sak. Det er derfor vanskelig på generelt grunnlag å si noe sikkert om mulighetene for denne typen rettserverv. Etter at Rettsgruppens utredning forelå har det også vært en dreining i rettspraksis i retning av større aksept for samisk bruk som grunnlag for rettserverv, også når det har foreligget relativt klare forutsetninger fra statlig hold som ut fra mer tradisjonelle tingsrettslige synspunkter trolig ville ha vært til hinder for rettserverv.

¹ NOU 1993: 34 s. 126. I NOU 1988: 16 ble det for øvrig lagt frem forslag til «lov om eigedomsgrenser og administrative inndelingsgrenser.»

² Se Rt. 1996 s. 1457 (Tokeneskilen) på s. 1461.

³ Se Rt. 1924 s. 1039 og Rt. 1979 s. 37, samt NOU 1988: 18 s. 26 flg.

⁴ Om eiendomsgrensen mot fritt midtstykke i innsjøer, se Thor Falkanger og Aage Thor Falkanger, Tingsrett, 6. utgave (2007), s. 99–100.

⁵ Se blant annet Rt. 1928 s. 835, Rt. 1932 s. 367, Rt. 1971 s. 596 og Rt. 1979 s. 1099.

⁶ NOU 1993: 34 s. 127–131, særlig på s. 130.

⁷ Se NOU 1993: 34 s. 131.

⁸ Tilråding fra Komitéen til revisjon av lakselovverket, 1956, s. 11.

⁹ Innstilling fra Laxelovkommissionen av 1898, avgitt 1902, s. 37–42.

¹⁰ Ot.prp. nr. 21 (1903–04) s. 96.

¹¹ Se nærmere NOU 1993: 34 s. 133, der det er vist til Fiskeriinspektørens uttalelse til Laxelovkommissionens innstilling fra 1902, og Sverre Tønnesen, Retten til jorden i Finnmark, 2. utgave (1979), s. 237–238.

¹² RG 1984 s. 261 (på s. 272).

¹³ Se nærmere NOU 1993: 34 s. 134–135.

¹⁴ Se særlig Rt. 2001 s. 1229 (Svartskogen) og omtalen av denne dommen i punkt 8.3.4.4.

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

MOTTATT

14 FEB 2011

Loppa kommune

Høringsinstansene

Deres ref

Vår ref
200602445- /CGR

Dato
10. februar 2011

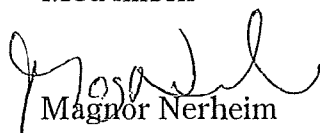
Høring – Rapport fra et ekspertutvalg om effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen

Fiskeri- og kystdepartementet sender med dette på høring rapporten "Effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen – areal til begjær". Rapporten er tilgjengelig i elektronisk format på www.regjeringen.no/fkd - under saker på høring.

Vi gjør oppmerksom på at Fiskeri- og kystdepartementet ikke har tatt stilling til rapporten eller forslagene fra utvalget. Videre gjør vi oppmerksom på at departementet arbeider med å følge opp regjeringens strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring. Enkelte av tiltakene der er omtalt i arealutvalgets rapport. Departementets arbeid med å følge opp disse eller andre tiltak, som f.eks. forslaget om forlenget landfase for settefisk – som har høringsfrist 1. mars, vil gå sin gang parallelt med at rapporten er på høring.

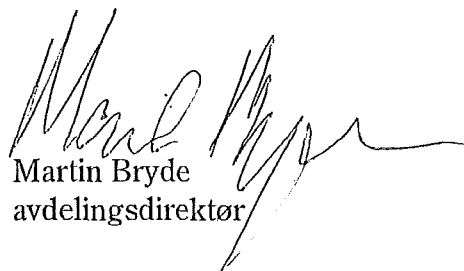
Frist for merknader er satt til 10. august 2011. Vi ber om at instansene selv legger høringsbrevet frem for underliggende etater og organer.

Med hilsen

Magnor Nerheim

ekspedisjonssjef

Martin Bryde
avdelingsdirektør

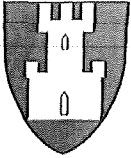
Postadresse
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Grubbegata 1
Org. nr.: 972 417 815

Telefon *
22 24 90 90
Nett: fkd.dep.no

Telefaks
22 24 95 85

Saksbehandler
Christopher Grøvdal Rønbeck, 22 24
64 81
postmottak@fkd.dep.no

Kommunene i Finnmark
v/ ordførere og rådmenn

2010/416

LUK-satsinga i Finnmark - videre arbeid

Hei, og takk for god innsats på LUK-konferansen i Karasjok 2. november til alle dere som deltok der.

Videre arbeid

Vi har nå mottatt iderapporten fra Stig Hjerkin i Stig og Stein idelaboratorium AS, og denne ligger vedlagt dette brevet. Som dere vil se er det mange gode ideer, men vi er likevel et stykke unna å ha noen konkrete prosjekter vi kan søke om å gjennomføre innen LUK-satsinga. Dette arbeidet må starte nå.

Det er en sterk anbefaling, men ikke et krav, at aktuelle prosjekter utarbeides i samarbeid mellom to eller flere kommuner. For enkelte prosjekter kan det også være aktuelt å trekke inn andre organisasjoner, næringsliv etc. blir gjerne med som ballspillere i utviklingsprosessen, men det er viktig at eierskapet ligger hos dere. Også i gjennomføringen kan vi være med som bidragsytere.

Oppfordringen er derfor at dere snarest tar kontakt med aktuelle samarbeidspartnere og utarbeider en prosjektplan dersom det er prosjekter der ønsker å søke gjennomført innen LUK-satsinga.

Prosjektideer

Vi har hatt en gjennomgang internt i fylkeskommunen av rapporten og de andre innspillene som har kommet inn til oss. Med bakgrunn i dette arbeidet vil vi gå i en dialog med ulike parter om noen helt konkrete prosjektideer. Disse er:

Varanger som region: Dialog med Sør-Varanger kommune om et prosjekt hvor en ser på hvordan en kan utnytte veksten i Sør-Varanger til også å skape vekst i hele Varanger-regionen.

Interkommunalt plankontor: Dialog med regionrådene og fylkesmannen om et prosjekt hvor en oppretter et interkommunalt plankontor.

Ringvirkningsprosjekt: Dialog med Kvalsund kommune om et prosjekt hvor en ser på regionalt samarbeid for å skape positive ringvirkninger av Nussir.

Det understrekes at det ikke er gitt at det blir noe av de tre nevnte ideene. En realisering forutsetter at kommunene ønsker å ha eierskapet og drive prosjektene frem. Det er også viktig å poengtere at vi svært gjerne ønsker å gå i dialog med andre kommuner som har gode

prosjektideer. Disse tre henvendelsene utelukker altså ikke at vi kan ende opp med noen ganske andre prosjekter til slutt.

Årsaken til at vi velger å gå så konkret ut som vi gjør med disse tre nevnte ideene, er at en søknad om midler til KRD må være sendt innen 1. mars 2011. Vi har altså ganske kort tid, og vi håper at vi fra Finnmark skal klare å få frem ett eller flere gode prosjekter innen den tid.

Konkrete tiltak

I tillegg til prosjektideene ovenfor kom det på LUK-samlingen frem noen helt konkrete forslag til tiltak som vi ønsker å gripe fatt i. Disse er:

Fast kontaktperson: Alle kommunene skal få en fast kontaktperson i fylkeskommunen. På samme måte bør fylkeskommunen ha en fast kontaktperson i hver kommune. Det er ikke meningen at disse kontaktpersonene skal kunne svare på alt, men at de skal styrke dialogen mellom kommunene og fylkeskommunen og bidra til tettere oppfølging av henvendelser begge veier.

Fylkeskommunens ledelse hospiterer i kommunene: Vi ønsker å komme kommunene i møte på dette punktet, og vil prioritere å besøke inntil 4 kommuner per år. Det forutsettes at program og avtale om hvilke(n) ledere det gjelder avtales i fellesskap mellom aktuell kommune og fylkeskommunen.

Elektronisk nyhetsbrev fra fylkeskommunen: Også dette er et konkret tiltak for å styrke informasjonsflyten, og som vi ønsker å imøtekomme. Arbeidet med dette vil starte i 2011.

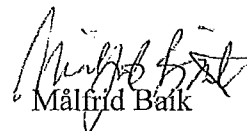
Avslutning

Vi håper på et godt samarbeid med dere slik at vi klarer å få til noen gode LUK-prosjekter i Finnmark. Som nevnt tidligere er det viktig at dette arbeidet kommer raskt i gang. Vår søknadsfrist til KRD er 1. mars. Derfor må aktuelle prosjekter som man ønsker skal komme med i denne søknaden, være oss i hende innen 14. februar.

Om det er noen spørsmål er det selvfølgelig bare å ta kontakt.

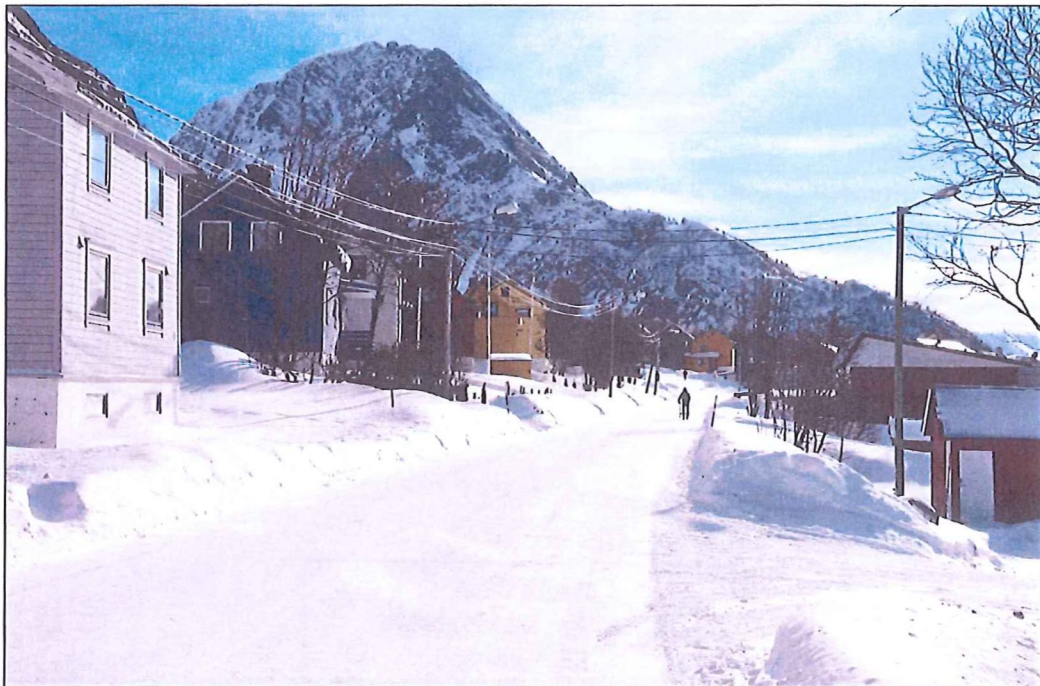
Vadsø, 06.12.2010

Tore Gundersen
Utviklingssjef

Målfrid Balk

Vedlegg: Iderapport fra Stig og Stein Idelaboratorium
Kopi til: Øst-Finnmark Regionråd, Vest-Finnmark Regionråd, Avjovarri Urfolksregion

Årsrapport for 2010

Strandveien i Øksfjord – kystkommune i Finnmark 2010
Foto: Ken Brox

Skatteoppkreveren i Loppa kommune

1 Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

1.1 Skatteoppkreverkontoret

1.1.1 Ressurser

Ressursfordeling

	Årsverk	%-andel fordelt
Antall årsverk ved SKO som kun er benyttet til SKO-funksjonen i regnskapsåret		60 %
Ressursbruk ved SKO, fordeling av årsverk	-----	-----
Skatteregnskap		5 %
Innfordring av skatt/arbeidsgiveravgift		40 %
Kontrollvirksomhet		5 %
Informasjon og veiledning overfor skatte- og avgiftspliktige og regnskapsførere/revisorer		5 %
Skatteutvalg		0 %
Administrasjon		5 %
(Andel fordelt skal være 100 %)	Sum	60 %

1.1.2 Organisering

Skatteoppkreverfunksjonen er organisatorisk underlagt økonomiavdelingen med Økonomisjef/Assisterende rådmann Monika Olsen som leder. Hun er også formell skatteoppkrever.

Berit Wilhelmsen har hatt permisjon i 2010 og har kun arbeidet i 50 % stilling som konsulent på skatteområdet. I tillegg har økonomisjefen bidratt med ca 10 % stilling på skatt.

1.1.3 Ressurser og kompetanse

Økonomikontoret i 2010 har hatt mindre ressurser enn normalt. I 2010 hadde en av våre ansatte permisjon i 50 % av sin stilling. Samtidig opplevde vi et uventet dødsfall, som gikk

ut over vår måte å organisere oss på. Til tross for omstendighetene har ikke skatteinnfordringen vært påvirket i stor grad. Avskrivninger er imidlertid ikke foretatt.

- 1) Skatteregnskapet - Skatteregnskapet har vært ført på en ryddig måte også i 2010.
- 2) Arbeidsgiverkontroller - Det er gjennomført 3 arbeidsgiverkontroller. To av disse er gjort i samarbeid med/kjøpt av Hasvik kommune. En av kontrollene ble ikke avsluttet før årsskiftet da vi ventet på tilbakemelding fra arbeidsgiver. Vi får derfor kun 3,5 % dekning i 2010.
- 3) Innføring – innføringsresultatet er veldig godt i Loppa og har aldri vært bedre. Vi ligger i det øvre sjikt i Finnmark og Nord-Norge og det er vi godt fornøyd med.

1.2 Internkontroll

Vi har hatt gjennomgang av aktørtilgangen i Sofie i vår kommune. Alle fullmakter ifb. med utbetalinger er i orden. Virksomhetsplan og objektplan for 2011 vil bli ferdigstilt innen fristen 01.04.11.

1.3 Vurdering av skatteinngangen

1.3.1 Total skatte- og avgiftsinngang i regnskapsåret

År	Kr.
2008	46.628.274
2009	47.762.484
2010	49.859.843

1.3.2 Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret

År	Budsjett	Regnskap	Diff. budsjett/regnskap
2008	15.700.000	15.722.706	+ 22.706
2009	17.200.000	16.953.065	- 246.935
2010	16.500.000	18.401.074	+ 1.901.074

Det er en betydelig økning i Loppa kommunes skatteinntekter i 2010 i forhold til budsjettet. Ny fordeling til kommunene, ny prosentstans på 37,2 %, utgjør en del av økningen. I tillegg ser vi at næringslivet i Loppa går godt, uten at det er spesielle tilfeller som peker seg ut. Omlegging fra det gamle FLT-systemet til RAFT har også påvirket resultatet i 2010. Raft ble satt i produksjon høsten 2010. RAFT (Regnskapsføring Av ForskuddsTrekk) er en ny funksjon i skatteregnskapet som skal flytte forskuddstrekk fra arbeidsgivers kontorkommune til skattyters skattekommune. Løsningen skal erstatte FLT-systemet

1.4 Skatteutvalg

Ingen saker til behandling i 2010.

2 Skatteregnskapet

2.1 Avleggelse av skatteregnskapet

Avleggelse av skatteregnskapet

Skatteoppkreveren i Loppa kommune bekrefter at skatteregnskapet for 2010 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevere

§ 3-1.

- Det er mottatt pålegg om regnskapsføringen fra regional kontrollenhet. Kontante innbetalinger har ikke vært ført mot konto 1010 slik retningslinjene krever, men kun innbetalt med KID slik at innbetalingen har gått rett inn på skatteyers reskonto uten at dette fremkommer som en kontant innbetaling. I tillegg fikk vi pålegg om å innhente bedre/flere opplysninger før saksbehandling av betalingsavtaler. Påleggene tas til etterretning.

Årsregnskapet for 2010 følger som vedlegg til årsrapporten, og er signert av skatteoppkreveren.

2.2 Margin

2.2.1 Margin for inntektsåret 2009

Beskrivelse		Beløp
Avsetning margin for 2009, pr. 31.12.2009 (kolonne 1)		7.870.457
Avsetning margin for 2009 i periode 1-6 i 2010 (kolonne 2)	+	1.576.148
Sum avsetning margin for 2009 (kolonne 3)	=	9.446.605
Bruk av margin for 2009 (kolonne 4)		-9 446 605
Innestående margin for 2009 (kolonne 5)	+	0
Utbetalt overskytende forskudd for 2009 (kolonne 6)		9.072.349
For mye avsatt margin for 2009 (-) (kolonne 7)	=	-374.256

Marginprosent

Prosentats marginavsetning: 18 %.

Gyldig fra : Finner ikke dato for når vedtak et gjort i Loppa kommunestyre, prosentatsen har stått på 18 % i veldig mange år.

2.2.2 Kommentar til marginoppgjøret

Marginavsetning for inntektsåret 2010, pr. 31.12.2010 kr. 8.631.963,-. Marginavsetning synes å være akkurat passe stor.

Gjeldende proSENTSATS: 18 %

3 Innfordring av krav

3.1 Restanseutviklingen

3.1.1 Totale restanser (forfalte debetkrav) pr. 31.12.2010 for skatt og arbeidsgiveravgift

Skatteart	Restanse Sum pr. skatteart 2010	Herav berostilt restanse
Forsinkelsesrente	81 807	0
Forskuddsskatt person	177 557	0
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	20 844	0
Innfordringsinntekter	28 634	
Restskatt person inkl. avs.renter, avr.renter og tilb.krav	1 690 944	0
Restskatt inkl. avs.renter, avr.renter og tilb.søk.krav	154 958	0
SUM	2 154 744	0

3.1.2 Totale restanser (forfalte debetkrav) pr. 31.12. 2009 for skatt og arbeidsgiveravgift

Skatteart	Restanse Sum pr. skatteart 2009	Herav berostilt restanse
Forsinkelsesrente	94 429	0
Forskuddsskatt person	284 787	0
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	279 179	0
Innfordringsinntekter	30 295	0
Restskatt – person, inkl. avs.renter, avr.renter og tilb.krav	1 847 111	0
Restskatt inkl. avs.renter, avreg.renter og tilb.s.krav	65 890	0
SUM	2 602 322	0

3.1.3 Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Skatteart	Restanse Sum pr. skatteart 31.12.2010	Restanse Sum pr. skatteart 31.12.2009	Endring
Forsinkelsesrente	81 807	94 429	-12 622
Forskuddsskatt person	177 557	284 787	-107 230
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	20 844	279 179	-258 335
Innfordringsinntekter	28 634	30 295	-1 661
Restskatt – person, inkl. avs.renter, avr.renter og tilb.krav	1 690 944	1 847 111	-156 167
Restskatt inkl. avs.renter, avreg.renter og tilb.s.krav	154 958	65 890	+89 068
SUM	2 154 744	2 602 322	-447 578

I Loppa har vi hatt en nedgang i restansesituasjonen siste år med kr. 447.578. Dette skyldes mange ulike faktorer som:

- Vi har vært mer oppsøkende i forhold til skatteyttere som skal skjønnsliknes.
- En gjeldsordning er avskrevet
- En avsluttet konkurssak i 2010
- Innfordringsarbeidet prioriteres og det jobbes kontinuerlig hele året
- Vi ser også at finanskrisen påvirker litt av resultatet på forskuddsskatt. Flere fiskere fikk satt ned forskuddsskatten fordi det var dårlige fiskepriser og leveranse i 2009. I 2010 var det derimot bra fiske. Mulig at dette resulterer i høyere restskatter i 2011 for de samme fiskerne, det gjenstår å se.

3.1.4 Kommentarer til restanser eldre år

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2008	Kr. 74.090	Kr. 70.461
2007	Kr. 371.218	Kr. 370.881
2006	Kr. 422.573	Kr. 403.331
2005 – 2001	Kr. 541.756	Kr. 362.596

3.1.5 Kommentarer til restanseoppfølgingen for eldre år

Vi har hatt skatteyttere med meget store restskatt i årene 2005, 2006 og 2007 – til sammen kr. 750.705,-. Disse restskattene utgjør naturligvis en stor del av restansene ovenfor. Ellers er det skatteyttere som sliter med dårlig økonomi hvor innkrevningen krever tålmodighet.

Kontoret har gjennomgått rapporten "Restanseliste – forelda krav" dato t.o.m. 31.12.2010. Ett av kravene er ikke sikret, det er et dødsbo som er avsluttet av advokat. Det andre er skatt til utlandet som det ikke kan innfordres på, på grunn av beløpets størrelse. Den tredje inngår i en gjeldsordning og skulle ikke vært med på rapporten.

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2010: 3
 Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2010: 5.265,-

Restanseoppfølgingen har fungert bra.

3.2 Innfordringens effektivitet

3.2.1 Vurdering av kontorets resultat pr. 30.06.2010

Vi er godt fornøyd med kontorets resultat pr. 30.06.2010. Tallene nedenfor viser at vi har nådd de krav som er satt for vår kommune siste år.

Totalt innbetalt 94,59 %	- kravet var 91,1 %
Innfordret 83,51 %	- kravet var 50 %

Tilbakemelding fra Skatt Nord gitt 14.oktober 2010 er at de er svært godt fornøyd med resultatene til Loppa.

3.2.2 Vurdering av i hvilken grad, og hvordan innfordringsaktiviteten har påvirket innfordringsresultatet

Betalingsavtaler - Det har vært innvilget 8 betalingsavtaler i 2010. Alle er gjort opp. Her er vi nå pålagt å være mer kritisk i framtiden. Det vil ikke bli inngått så mange betalingsavtaler i 2011.

Gjeldsordninger - Det har vært 4 gjeldsordninger i systemet hvor 1 av disse er avsluttet i 2010.

Utleggsforretninger i 2010: 3 stk.

Utleggstrekk i 2010: 26 stk.

Sofie har bidratt til at innfordringsarbeidet er blitt mer effektivt. Sofie er et meget bra innfordringsprogram. I Loppa drives det med "snill" innfordring. Vi er overbevist om at god kontakt med skatteyterne er en god måte å drive innfordringsarbeid på. Det jobbes kontinuerlig med skatterestansene og det er alltid innfordringsstrategien for Skatteoppkreverne som ligger i bunnen av det arbeidet som gjøres.

3.2.3 Omtale av spesielle forhold

Loppa er en liten kommune og påvirkes lett av svingninger innen næringslivet og spesielt fiskeriene. Selv en enkelt restskatt kan påvirke statistikken vår dramatisk, det viste resultatene for 2005, 2006 og 2007, der få skatteytere ga oss dårlige innfordringsresultat.

Det er ingen spesielle forhold i 2010.

3.2.4 Kontorets eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen

Søke bistand på ett tidlig tidspunkt i tunge innfordringssaker, der vi ikke har kompetanse nok til å gjennomføre innfordringsarbeidet selv.
Samt realisere utleggene fortløpende.

3.3 Særnamskompetanse

Skatteoppkreveren i Loppa har særnamsmannskompetanse.

4 Arbeidsgiverkontroll

4.1 Kontorets resultat pr. 31.12. 2010

Antall *planlagte* kontroller for 2010: 3
Som utgjør: 5 % av totalt antall leverandører av LTO i kommunen.

Antall *gjennomførte* kontroller 2010: 2
Som utgjør: 3,6 % av totalt antall leverandører av LTO i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2009: 2

4.1.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollene – deltakelse i interkommunal samarbeidsordning eller annen løsning.

Loppa kommune har i 2009 og 2010 samarbeidet med Hasvik kommune om kjøp av tjenester på arbeidsgiverkontroll. I 2010 har Hasvik gjennomført en kontroll for oss. En kontroll har vi gjennomført selv.

Til sammen har vi gjennomført 3 kontroller i 2010, men kun to av rapportene ble ferdig før årsskiftet. Vi ventet på tilbakemelding fra en arbeidsgiver og fikk ikke ferdigstilt rapporten i tide. Den kontrollen vil komme med i tallet for 2011.

4.1.2 Antall kontroller med resultat, herunder avdekket beløp, egenretting og avdekking av uregistrerte arbeidstakere:

I de to kontrollene hvor det er sendt rapport ble det kun gjort funn i én av kontrollene.

4.1.3 Vurdering av aktiviteten på arbeidsgiverkontrollområdet i regnskapsåret

Vi er stort sett fornøyd med aktiviteten i 2010. Til tross for at vi ikke klarte å oppfylle kravet om 5 % kontroller har vi forbedret oss i forhold til tidligere år.

Men vi tror også at det ikke vil være mulig å gjennomføre kravene som er satt nasjonalt.

Slik det ser ut i dag vil det bli en utfordring å finne 3 selskap hvert år der det forventes at uregelmessigheter skal avdekkes.

4.1.4 Omtale av samarbeidet med andre kontrollaktører

Vi har fått til et godt samarbeid med Hasvik kommune og det er vi godt fornøyd med. Samarbeidet skal fortsette også i 2011.

4.1.5 Gjennomførte informasjonstiltak

Ingen

4.1.6 Kontorets eventuelle tiltak for bedring av arbeidsgiverkontrollen

Arbeidsgiverkontrollen fungerer fint i Loppa. Vi har ikke hatt ett formelt skriftlig samarbeid med Hasvik for årene 2009 og 2010, men skal se om vi ikke får gjort noe med det i 2011. En avtale om samarbeid bør etableres.

Sted/dato:

Skatteoppkreverens signatur

Vedlegg: Årsregnskapet for 2010 - signert av skatteoppkreveren.

ÅRSREGNSKAP FOR LOPPA KOMMUNE
INNTEKTSÅRET 2010
Avlagt etter kontantprinsippet

	År 2010	År 2009
Likvider	9 010 246	8 541 414
Skyldig skattekreditorene	-373 664	-650 298
Skyldig andre	-4 617	-20 657
Innestående margin	-8 631 963	-7 870 457
Udisponert resultat	-2	-2
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-4 268	-15 842
Personlige skatteyttere	-48 632 436	-46 886 547
Selskapsskatt	-1 305 012	-861 375
Renter	199 802	1 972
Innfordring	-117 928	-692
Sum	-49 859 843	-47 762 484
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravg	4 268	15 842
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	15 503 049	15 331 910
Fordelt til Fylkeskommunen	3 676 813	3 422 423
Fordelt til kommunen	18 401 075	16 953 065
Fordelt til Staten	12 274 638	12 039 244
Krav som er ufordelt	0	0
Sum	49 859 843	47 762 484
Sum totalt	0	0

Utvalgskriterier: Komm.nr. 2014, År: 2010, Hovedbokstype: K

Rapport: Årsregnskap - kommune - sammandrag

Øksfjord 18.01.2011

Monika Olsen

Skatteoppkrever

Forklaring til årsregnskapet

Skatteregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Skatteregnskapet viser skatter og avgifter mv. som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

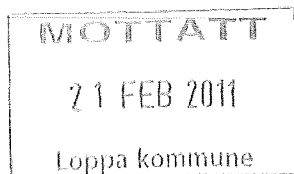
Innbetalte skatter og avgifter mv. er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorene), etter gjeldende fordelingstill.

Sumlinjene i årsregnskapet

- **Likvider**
Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.
- **Skyldig skattekreditorene**
Fordelingsoppgjøret til skattekreditorene for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppkreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorene senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppkreveren en fordring på skattekreditorene. Skattekreditorene skal innbetale dette beløpet til skatteoppkreveren senest 20. januar.
- **Skyldig andre**
Dette beløpet er uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorene.
- **Udisponert resultat**
Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.
- **Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innfordring**
Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, forskuddstrekk fratrukket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, samt renter og gebyrer.
- **Fordelt til skattekreditorene**
Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorene.
- **Krav som er ufordelt**
Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

Skatteetaten

Saksbehandler
Bernt Øien Jenssen

Deres dato

Vår dato
15.02.2011

Telefon
77 75 13 08

Deres referanse

Vår referanse
2010/147844

Kommunestyret i Loppa kommune
Parkveien 1/3

9550 Øksfjord

Kontrollrapport 2010 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen i Loppa kommune

Vi har gjennomført kontroller knyttet til skatteoppkreverfunksjonen for Loppa kommune for 2010. Regnskapet viser per 31. desember 2010 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 49 859 843,- og utestående restanser² på kr 2 154 744,- herav berostilte krav på kr 0,-. Skatteregnskapet er avgitt av kommunens skatteoppkrever den 18. januar 2011.

1. Oppgaver og kontroll

Grunnlaget for skatteetatens kontroll av skatteoppkreverfunksjonen er "*Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne*" av 29. november 2007.

Skattekontoret har ansvaret for å avklare at skatteoppkreverfunksjonen utøves tilfredsstillende i henhold til gjeldende regelverk på følgende områder:

- Ressurser og tilpasset organisering
- Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskapet
- Skatte- og avgiftsinnkrevning
- Arbeidsgiverkontroll

Riksrevisjonen har ansvaret for revisjon av skatteoppkreverfunksjonen. Skatteetaten utfører oppgavene med kontroll av skatteoppkreverfunksjonen.

2. Omfanget av kontrollen

Skattekontoret har i 2010 gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll. Siste stedlige kontroll ble avholdt 5. og 6. mai 2010.

Skattekontoret har i 2010 i tillegg gjennomført kontorkontroll av skatteoppkreverkontoret for området skatteregnskap.

Skatteoppkreverkontoret har gitt tilbakemelding på pålegg og anbefalinger som er gitt.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

3. Resultat av utført kontroll

Basert på utført kontroll mener skattekontoret følgende:

- ***Ressurser og tilpasset organisering***

Etter en samlet vurdering finner skattekontoret at skatteoppkreverkontoret er organisert slik at gjøremålene i henhold til skatteoppkreverinstruksen kan utføres tilfredsstillende. Skattekontoret har ingen spesielle anmerkninger til kontorets ressursituasjon.

- ***Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskap***

Etter en samlet vurdering finner skattekontoret at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et rettvise uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

- ***Skatte- og avgiftsinnkreving***

Etter en samlet vurdering finner skattekontoret at utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk. Innfordret restskatt person 2008 per 30. juni 2010 utgjør 83,5 % av forfalte ikke betalte krav, noe som er 33,5 % -poeng over målkravet på 50 %. Innbetalt restskatt person per 30. juni 2010 utgjør 94,6 %. Dette anses som et meget godt resultat. Totalt innbetalt arbeidsgiveravgift, forskuddstrekk og forskuddsskatt person viser også meget gode resultater per 30. juni 2010.

Det anmerkes imidlertid at det er avdekket følgende vesentlige forhold hvor gjeldende lov, forskrift eller instruks ikke er overholdt:

Inngåtte betalingsavtaler er ikke behandlet iht. Skattedirektoratets meldinger nr. 2/08 og nr.13/08.

- ***Arbeidsgiverkontroll***

Etter en samlet vurdering finner skattekontoret at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og retningslinjer, men utføres ikke i tilstrekkelig omfang da det bare er utført 3,6 % kontroller mot et krav på 5 %.

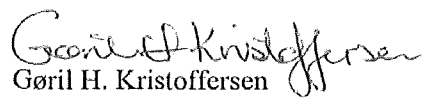
Skatteoppkreverkontoret i Loppa har i 2010 kjøpt en arbeidsgiverkontroll hos skatteoppkreverkontoret i Hasvik.

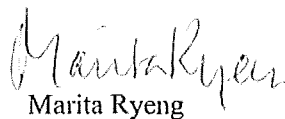

4. Ytterligere informasjon om kontrollene

Skattekontoret har gjennom sine kontrollhandlinger i 2010 gitt pålegg og anbefalinger som er meddelt skatteoppkrever i brev av 25. mai 2010.

Vennlig hilsen

Gøril H. Kristoffersen
Avdelingsdirektør, avd. Innkreving
Skatt nord

Marita Ryeng

Kopi til:

- Kontrollutvalget i Loppa kommune
- Skatteoppkreveren i Loppa kommune
- Riksrevisjonen
- Skattedirektoratet

LOPPA KOMMUNE

Rådmann

Saksframlegg

Dato: 02.02.2011
Arkivref: 2010/683-0 /

Bjørnar Tollefsen

bjornar.tollefsen@loppa.kommune.no

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Formannskap	

Retningslinjer for utleie av grendehus og andre kommunale lokaler.

Rådmannens forslag til vedtak:

Loppa formannskap vedtar med hjemmel i kommunelovens § 13 følgende retningslinjer for utleie av grendehus og andre kommunale lokaler:

1. Ved større arrangement, som for eksempel konfirmasjon, hvor det kan være flere som er interessert i leie av grendehus, settes det en tidsfrist for søknad om leie. Ved flere søknader blir det loddtrekning.
2. Utleie av utstyr innvilges ikke, da det har stor slitasje.
3. Kommunale arrangement faktureres ikke for leie av samfunnshus/grendehus. Dette kan være 17.mai arrangement, UKM, kino og forestillinger med kulturskolen.
4. Søknadsfrist for leie av kommunale lokaler ifb med konfirmasjon settes til 1.februar.
5. Retningslinjene trer i kraft 1.9.2010 for avtaler inngått etter 1.9.2010. Allerede inngåtte avtaler består.
6. Saken legges til kommunestyret som referatsak på første ordinære møte.

Vedlegg:

Opprinnelig saksframlegg
Vedtak i leveårsutvalget

Saksutredning:

Saken er behandlet av leveårsutvalget ved to tidligere anledninger. Vedtaket fra leveårsutvalget innebar at alle inngåtte avtaler måtte sies opp og at de som dermed fikk sagt opp avtalene måtte konkurrere med andre om å få leie. Rådmannen hadde i sitt forslag til vedtak foreslått at endringene i retningslinjene skulle gjelde for avtaler inngått etter 01.09.10 og at allerede inngåtte avtaler skulle overholdes.

Dette vedtaket har skapt reaksjoner hos dem det rammet og kommunen har også fått beskjed om at saken bringes inn for juridisk behandling dersom vedtaket ble stående.

På bakgrunn av dette ønsket ordføreren en ny gjennomgang av de juridiske forhold i saken. Kommuneadvokaten i Alta og fylkesmannens juridiske avdeling ble kontaktet. Disse var klar på at en

oppsigelse av inngåtte avtaler, det være seg skriftlige eller muntlige ville være et brudd på avtalelovens bestemmelser.

På bakgrunn av denne klare tilbakemeldingen ønsket ordføreren en ny politisk behandling av saken i et overordnet organ.

Tildeling av utleieavtaler var lagt opp til å skje denne uken. For at berørte parter skulle slippe unødig venting og for at disse skal kunne begynne å forberede seg til de ulike arrangementene i god tid, ble det besluttet å behandle saken i Loppa formannskap etter bestemmelsene i kommunelovens § 13.

Kontrollutvalget i Loppa kommune

Møte nr. 1/2011

25. februar 2011

Arkivkode
4/1 07
Journalnr.
2011/17016-14

MØTEUTSKRIFT

Til stede:	
Kontrollutvalget:	Berit Land, leder
	Halvor Pettersen
	Helene Benjaminsen
Andre:	Loppa kommune: Rådmann Bjørnar Tollefsen ifb. med sak 1/2011
	Vefik IKS: Kommuneansvarlig revisor Roald Anthonsen og forvaltningsrevisor Tom Øyvind Heitmann
	KUSEK IKS: Rådgiver / sekretær Jan Henning Fosshaug
Forfall:	Ingen
Tid:	Fredag 25. februar 2011 kl. 10.00 – 13.10
Sted:	Loppa Rådhus, kommunestyresalen

Saksliste:

Sak	1/2011	Orienteringer
Sak	2/2011	Godkjenning av protokoll fra møtet den 8. oktober 2010
Sak	3/2011	Referater
Sak	4/2011	Det løpende revisjonsarbeidet med kommunens årsregnskap – Muntlig orientering fra kommunerevisjonen
Sak	5/2011	Kontrollutvalgets årsmelding for 2010
Sak	6/2011	Oppstart av forvaltningsrevisjonsprosjekt - Sosialtjenesten
Sak	7/2011	Kontrollutvalgets møteplan for 2011
Sak	8/2011	Kontrollutvalgets oppfølging av rapporten 85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane – Anbefalingene som retter seg mot kontrollutvalg/kommunestyre
Sak	9/2011	Kontrollutvalgets oppfølging av rapporten 85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane – Anbefalingene som retter seg mot rådmannen

Leder Berit Land åpnet møtet og ønsket velkommen.

Innkallingen ble godkjent uten merknader.

Sakslisten med sakene 1/2011 t.o.m. 9/2011 ble godkjent enstemmig.

Kontrollutvalget i Loppa kommune

Sak 1/2011 Orienteringer

Rådmann Bjørnar Tollefsen møtte kontrollutvalget for første gang etter sin tiltredelse i Loppa kommune, for gjensidig presentasjon og generell informasjon.

Kontrollutvalget og rådmannen uttrykte gjensidig ønske om et godt og konstruktivt samarbeid.

Orientering fra leder:

Kontrollutvalgets leder Berit Land ga kontrollutvalget en muntlig orientering fra sin deltakelse i årets kontrollutvalgskonferanse som ble arrangert av NKRF på Gardermoen 2. – 3. februar 2011.

Kontrollutvalget tok informasjonen fra leder til orientering.

Sak 2/2011 Godkjenning av protokoll fra møtet den 8. oktober 2010

Protokoll fra kontrollutvalgsmøtet den 8. oktober 2010 var tidligere sendt ut til kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer. Det fremkom ingen merknader til utsendt protokoll.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgsmøtet den 8. oktober 2010 godkjennes.

Behandling:

Votering: Sekretariatets tilrådning ble enstemmig bifalt.

Vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgsmøtet den 8. oktober 2010 godkjennes.

Sak 3/2011 Referater

Følgende referater forelå:

1. Brev fra Loppa kommune datert 10.11.2010; *Særutskrift: Oppfølging av forvaltningsrevisjon – selvkostområder. Behandling i kommunestyret – 5.11.2010.*
2. Brev fra Loppa kommune datert 17.11.2010; *Særutskrift: Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2010 – 2012. Behandling i kommunestyret – 5.11.2010.*
3. Brev fra Loppa kommune datert 15.12.2010; *Særutskrift: Oppfølging av forvaltningsrevisjon – selvkostområder. Behandling i kommunestyret – 10.12.2010.*
4. Kopi av brev fra Skatteetaten; *Kontrollrapport 2010 for skatteinnkrevingsfunksjonen i Loppa kommune.*
5. Brev fra Vefik IKS datert 1.2.2011 med følgende vedlegg:
  - a. Til ordfører og rådmann; Anmodning om protokollføring.
  - b. Standardskriv om forvaltningsrevisjon.
  - c. Orientering om rapporter på revisjonens hjemmeside.

Sekretariatets tilrådning:

Referatsakene tas til orientering.

Kontrollutvalget i Loppa kommune

Behandling:

Votering: Sekretariatets tilrådning ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Referatsakene tas til orientering.

Sak 4/2011 Det løpende revisjonsarbeidet med kommunens årsregnskap – Muntlig orientering fra kommunerevisjonen

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget tar revisjonens muntlige informasjon om det løpende revisjonsarbeidet med kommunens årsregnskap til orientering.

Behandling:

Kommuneansvarlig revisor Roald Anthonsen ga kontrollutvalget muntlig informasjon om det løpende revisjonsarbeidet med Loppa kommunens årsregnskap.

Votering: Sekretariatets tilrådning ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar revisjonens muntlige informasjon om det løpende revisjonsarbeidet med kommunens årsregnskap til orientering.

Sak 5/2011 Kontrollutvalgets årsmelding for 2010

Sekretariatets forslag til vedtak:

Det fremlagte forslag til årsmelding fastsettes som årsmelding for Loppa kommunes kontrollutvalg for 2010.

Årsmeldingen oversendes kommunestyret til behandling med følgende forslag til vedtak: Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2010 til orientering.

Behandling:

Kontrollutvalget gjennomgikk fremlagt forslag til årsmelding for 2010.

Votering: Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Det fremlagte forslag til årsmelding fastsettes som årsmelding for Loppa kommunes kontrollutvalg for 2010.

Årsmeldingen oversendes kommunestyret til behandling med følgende forslag til vedtak: Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2010 til orientering.

Sak 6/2011 Oppstart av forvaltningsrevisjonsprosjekt - Sosialtjenesten

Sekretariatets tilrådning:

1. Kontrollutvalget slutter seg til opplysningene og anbefalingene i vedlagte saksdokument fra kommunerevisjonen, og vedtar oppstart av forvaltningsrevisjonsprosjekt om sosialtjenesten i Loppa kommune.

Kontrollutvalget vedtar følgende problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet:

- Har samordningen av kommunens sosialtjeneste med den statlige Arbeids- og velferdsetaten blitt utført i tråd med lovkrav og målsetninger?
  - Hvordan er bruken av økonomisk sosialhjelp i Loppa kommune sammenliknet med andre kommuner?
  - Skjer saksbehandlingen i tråd med lovkrav og statlige retningslinjer?
  - Er det etablert rutiner for internkontroll i sosialtjenesten?
2. Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle tilleggsproblemstillinger i tilknytning til de nevnte hovedproblemstillingene.

Behandling:

Forvaltningsrevisor Tom Øyvind Heitmann gjennomgikk revisjonens fremlegg i saken og svarte på spørsmål.

Votering: Sekretariatets tilrådning ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget slutter seg til opplysningene og anbefalingene i vedlagte saksdokument fra kommunerevisjonen, og vedtar oppstart av forvaltningsrevisjonsprosjekt om sosialtjenesten i Loppa kommune.

Kontrollutvalget vedtar følgende problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet:

- Har samordningen av kommunens sosialtjeneste med den statlige Arbeids- og velferdsetaten blitt utført i tråd med lovkrav og målsetninger?
  - Hvordan er bruken av økonomisk sosialhjelp i Loppa kommune sammenliknet med andre kommuner?
  - Skjer saksbehandlingen i tråd med lovkrav og statlige retningslinjer?
  - Er det etablert rutiner for internkontroll i sosialtjenesten?
2. Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle tilleggsproblemstillinger i tilknytning til de nevnte hovedproblemstillingene.

Sak 7/2011 Kontrollutvalgets møteplan for 2011

Sekretariatets tilrådning:

Følgende møteplan vedtas for kontrollutvalget for 2011:

1. halvår:

Fredag 25. februar (uke 8)
Fredag 20. mai (uke 20)

2. halvår:

Fredag 9. september (uke 36)
Fredag 11. november (uke 46)

Eventuelle endringer fastsettes ved behov av leder i samråd med sekretariatet.

Behandling:

Votering: Sekretariatets tilrådning ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Følgende møteplan vedtas for kontrollutvalget for 2011:

1. halvår:

Fredag 25. februar (uke 8)
Fredag 20. mai (uke 20)

2. halvår:

Fredag 9. september (uke 36)
Fredag 11. november (uke 46)

Eventuelle endringer fastsettes ved behov av leder i samråd med sekretariatet.

Sak 8/2011 Kontrollutvalgets oppfølging av rapporten 85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane – Anbefalingene som retter seg mot kontrollutvalg/kommunestyre

Sekretariatets tilrådning:

1. Kontrollutvalget vedtar å sende følgende henvendelse til kommunestyret v/ordfører:

Oppfølging av Kommunal og regionaldepartementets rapport ”85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane”

Kontrollutvalget i Loppa kommune har vurdert de 85 anbefalingene som er gitt i rapport fra Kommunal- og regionaldepartementets arbeidsgruppe for styrking av kommunens eigenkontroll.

De fleste punktene krever oppfølging fra departementet, og disse må en bare ta til etterretning og avvente departementets behandling. Men noen av tiltakene kan kontrollutvalget ta tak i på egen hånd.

Kontrollutvalget i Loppa kommune

Kontrollutvalget har behandlet denne saken i møte den 25. februar 2011 og diskutert mulig oppfølging. Utvalget har valgt å dele anbefalingene i noen "grupperinger" og vil ut fra det følge dem opp ved henvendelser til kommunestyret, rådmannen og revisjonen. Noen av anbefalingene følger sekretariatet opp direkte.

I denne henvendelsen er det tatt fram de anbefalingene som retter seg mot kommunestyret.

Noen av punktene er rettet mot **valg av kontrollutvalg**. Selv om noen av anbefalingene ikke kan anses som "pålegg" vil kontrollutvalget allikevel anbefale at kommunestyret vurderer anbefalingene ved valg av nytt kontrollutvalg høsten 2011. Dette gjelder først og fremst:

- Tiltråding 1: Kontrollutvalet bør veljast på det konstituerande møtet, saman med formannskap og ordførar. På dette punktet bør kommunelova § 17 nr. 2 og 3 endrast.
- Tiltråding 3: Medlemmene i kontrollutvalet må få opplæring. Det er eit ansvar for kommunestyret å sørge for slik opplæring og tilstrekkelege ressursar.
- Tiltråding 4: I kvar kommune bør ein gjennomføre ei drøfting av kva slags yrkes- og organisasjonserfaring, utdanning og forhold til andre folkevalde organ ein er tent med å ha i kontrollutvalet.
- Tiltråding 5: I kvar kommune bør ein gjennomføre ei drøfting av kor mange medlemmer det bør vere i kontrollutvalet.

Det er også noen andre anbefalinger som kontrollutvalget anmoder kommunestyret om å vurdere. To av dem er rettet mot **kirkelig fellesråd**:

- Tiltråding 71: Kommunane bør sikre at dialogen med fellesrådet er tilstrekkeleg og god.
- Tiltråding 72: Dersom det er ønskjeleg lokalt, kan kommunen stille vilkår om kontroll med dei kommunale tilskota til fellesråda. Ein kan her tenkje seg eit vilkår om at kommunen har rett til å føre kontroll med at midlane blir nytta etter føresetnadene.

I tillegg har arbeidsgruppa laget fire anbefalinger til **"Samspelet mellom kommunestyret og kontrollutvalet"**. Det er også naturleg å ta med disse i denne forbindelsen. Det kan her nevnes at det økonomiske aspektet i anbefalingene nr. 73 og 76 allerede er hensyntatt i kontrollutvalgets saksbehandling vedrørende forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet for 2011.

- Tiltråding 73: Kommunestyra må setje av tilstrekkelege ressursar til kontrollutvalet sitt arbeid, mellom anna til rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.
- Tiltråding 74: Rolla som medlem i kontrollutvalet tilseier at ein ikkje tenkjer parti, men kontroll.
- Tiltråding 75: Det er behov for rettleiing om rolla og arbeidet som medlem i kontrollutvalet. Rettleiinga bør få fram hovudtrekk i dei forventningane og rettane som ligg til rolla som medlem i utvalet, mellom anna i lova og forskrifta. Rettleiinga

Kontrollutvalget i Loppa kommune

bør òg få fram ulike personlege erfaringar om korleis kontrollutvalet og medlemmene kan lukkast med oppgåvene og ansvaret sitt. Rettleiinga bør vidare få fram korleis ordføraren, administrasjonssjefen, revisoren og sekretariatet kan medverke til at kontrollutvalet lukkast.

- Tiltråding 76: Kommunestyra må forstå og ta ansvaret for å leggje til rette for ein velfungerande eigenkontroll. Dette handlar òg om tilstrekkelege løyvingar

Når det gjelder anbefaling nr. 74 er dette en bevisstgjøringsprosess, som må tas i flere fora. Anbefaling nr. 75 er allerede tatt tak i fra departementets side, gjennom utarbeidelse av en veileder.

Den siste anbefalingen, som vi tar med her, handler om **Fylkesmannens tilsyn med kommunen og hvordan tilsynsrapporter behandles:**

- Tiltråding 83: Kommunane bør sørge for at tilsynsrapportar blir behandla på ein eigna måte i dei folkevalde organa i kommunen.

Kontrollutvalget anbefaler derfor kommunestyret å ta en diskusjon av ovennevnte punkter.

2. Kontrollutvalget ønsker å ta en videre gjennomgang, etter samme mal som i denne del av gjennomgangen, av anbefalinger i rapporten som retter seg mot henholdsvis rådmannen og revisjonen.

Behandling:

Kontrollutvalget gjennomgikk rapportens anbefalinger som rettet seg mot kommunestyret.

Votering: Sekretariatets tilråding ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget vedtar å sende følgende henvendelse til kommunestyret v/ordfører:

Oppfølging av Kommunal- og regionaldepartementets rapport ”85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane”

Kontrollutvalget i Loppa kommune har vurdert de 85 anbefalingene som er gitt i rapport fra Kommunal- og regionaldepartementets arbeidsgruppe for styrking av kommunens egenkontroll.

De fleste punktene krever oppfølging fra departementet, og disse må en bare ta til etterretning og avvente departementets behandling. Men noen av tiltakene kan kontrollutvalget ta tak i på egen hånd.

Kontrollutvalget har behandlet denne saken i møte den 25. februar 2011 og diskutert mulig oppfølging. Utvalget har valgt å dele anbefalingene i noen ”grupperinger” og vil ut fra det følge dem opp ved henvendelser til kommunestyret, rådmannen og revisjonen. Noen av anbefalingene følger sekretariatet opp direkte.

I denne henvendelsen er det tatt fram de anbefalingene som retter seg mot kommunestyret.

Kontrollutvalget i Loppa kommune

Noen av punktene er rettet mot **valg av kontrollutvalg**. Selv om noen av anbefalingene ikke kan anses som "pålegg" vil kontrollutvalget allikevel anbefale at kommunestyret vurderer anbefalingene ved valg av nytt kontrollutvalg høsten 2011. Dette gjelder først og fremst:

- Tiltråding 1: Kontrollutvalet bør veljast på det konstituerande møtet, saman med formannskap og ordførar. På dette punktet bør kommunelova § 17 nr. 2 og 3 endrast.
- Tiltråding 3: Medlemmene i kontrollutvalet må få opplæring. Det er eit ansvar for kommunestyret å sørge for slik opplæring og tilstrekkelege ressursar.
- Tiltråding 4: I kvar kommune bør ein gjennomføre ei drøfting av kva slags yrkes- og organisasjonserfaring, utdanning og forhold til andre folkevalde organ ein er tent med å ha i kontrollutvalet.
- Tiltråding 5: I kvar kommune bør ein gjennomføre ei drøfting av kor mange medlemmer det bør vere i kontrollutvalet.

Det er også noen andre anbefalinger som kontrollutvalget anmoder kommunestyret om å vurdere. To av dem er rettet mot **kirkelig fellesråd**:

- Tiltråding 71: Kommunane bør sikre at dialogen med fellesrådet er tilstrekkeleg og god.
- Tiltråding 72: Dersom det er ønskeleg lokalt, kan kommunen stille vilkår om kontroll med dei kommunale tilskota til fellesråda. Ein kan her tenkje seg eit vilkår om at kommunen har rett til å føre kontroll med at midlane blir nytta etter føresetnadene.

I tillegg har arbeidsgruppa laget fire anbefalinger til "**Samspelet mellom kommunestyret og kontrollutvalet**". Det er også naturleg å ta med disse i denne forbindelsen. Det kan her nevnes at det økonomiske aspektet i anbefalingene nr. 73 og 76 allerede er hensyntatt i kontrollutvalgets saksbehandling vedrørende forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet for 2011.

- Tiltråding 73: Kommunestyra må setje av tilstrekkelege ressursar til kontrollutvalet sitt arbeid, mellom anna til rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.
- Tiltråding 74: Rolla som medlem i kontrollutvalet tilseier at ein ikkje tenkjer parti, men kontroll.
- Tiltråding 75: Det er behov for rettleiing om rolla og arbeidet som medlem i kontrollutvalet. Rettleiinga bør få fram hovudtrekk i dei forventningane og rettane som ligg til rolla som medlem i utvalet, mellom anna i lova og forskrifta. Rettleiinga bør òg få fram ulike personlege erfaringar om korleis kontrollutvalet og medlemmene kan lukkast med oppgåvene og ansvaret sitt. Rettleiinga bør vidare få fram korleis ordføraren, administrasjonssjefen, revisoren og sekretariatet kan medverke til at kontrollutvalet lukkast.

Kontrollutvalget i Loppa kommune

- Tiltråding 76: Kommunestyra må forstå og ta ansvaret for å leggje til rette for ein velfungerande eigenkontroll. Dette handlar òg om tilstrekkelege løyvingar

Når det gjelder anbefaling nr. 74 er dette en bevisstgjøringsprosess, som må tas i flere fora. Anbefaling nr. 75 er allerede tatt tak i fra departementets side, gjennom utarbeidelse av en veileder.

Den siste anbefalingen, som vi tar med her, handler om **Fylkesmannens tilsyn med kommunen og hvordan tilsynsrapporter behandles:**

- Tiltråding 83: Kommunane bør sørge for at tilsynsrapportar blir behandla på ein eigna måte i dei folkevalde organa i kommunen.

Kontrollutvalget anbefaler derfor kommunestyret å ta en diskusjon av ovennevnte punkter.

2. Kontrollutvalget ønsker å ta en videre gjennomgang, etter samme mal som i denne del av gjennomgangen, av anbefalinger i rapporten som retter seg mot henholdsvis rådmannen og revisjonen.

Sak 9/2011 Kontrollutvalgets oppfølging av Kommunal og regionaldepartementets rapport 85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane – Anbefalingene som retter seg mot rådmannen

Sekretariatets tilråding:

1. Kontrollutvalget vedtar å sende følgende henvendelse til Loppa kommune v/rådmannen:

Oppfølging av Kommunal og regionaldepartementets rapport ”85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane”

Kontrollutvalget i Loppa kommune har vurdert de 85 anbefalingene som er gitt i rapport fra Kommunal- og regionaldepartementets arbeidsgruppe for styrking av kommunens egenkontroll.

De fleste punktene krever oppfølging fra departementet, så disse må utvalget bare ta til etterretning og avvente departementets behandling. Men noen av tiltakene kan kontrollutvalget ta tak i på egen hånd.

Kontrollutvalget har behandlet denne saken i møte den 25. februar 2011 og diskutert mulig oppfølging. Utvalget har valgt å dele anbefalingene i noen ”grupperinger” og vil ut fra det følge dem opp ved henvendelser til kommunestyret, rådmannen og revisjonen. Noen av anbefalingene følger sekretariatet opp direkte.

I denne henvendelsen er det tatt fram de anbefalingene som retter seg mot rådmannen.

De anbefalingene som retter seg mot rådmannens ansvar for **internkontroll** er flere. Kontrollutvalget har samlet disse slik:

Kontrollutvalget i Loppa kommune

- Tiltråding 12: Kommunane må arbeide for å styrkje internkontrollen. Dette arbeidet må sjåast i samanheng med arbeidet med å sikre kvalitet i tenestene, effektiv ressursbruk og god folkevald styring.
- Tiltråding 13: Administrasjonssjefane må gjere seg opp ei meining om kva for tenking som har prega arbeidet med internkontroll i kommunen til no, og vurdere om andre modellar eller retningar vil høve betre for utviklinga framover.
- Tiltråding 14: Administrasjonssjefane bør basere den vidare utviklinga av internkontrollen på ein risikoanalyse
- Tiltråding 16: Kommunane bør basere seg mindre på uformell kontroll. Ei formalisering vil gjere kommunen mindre sårbar for skifte av personell, endringar i omgivnadene og habilitetskritikk og vil auke det organisatoriske minnet.
- Tiltråding 17: Kommunane bør i større grad nytte risikovurderingar i styringa av verksemda og særleg når ein skal definere innretninga på og omfanget av kontrollaktivitetar.
- Tiltråding 18: Kommunane bør i samanheng med behovet for auka formalisering av internkontrollen dokumentere internkontrollen i større grad.
- Tiltråding 19: Kommunane bør ha, bruke og halde ved like dokument som gjer greie for roller og ansvar. I tillegg bør kommunane i større grad inkludere kontrollansvaret i desse dokumenta.
- Tiltråding 20: Kommunane bør sikre arbeidsdelinga ved utforming og utføring av kontrollar. Prinsippet om arbeidsdeling vil seie at ein og same person ikkje skal vere ansvarleg for både aktiviteten og kontrollen.
- Tiltråding 21: Kommunane bør ha ei systematisk tilnærming til kompetanseutvikling og -sikring, gjennom opplæringstiltak og informasjon og ved rekruttering.
- Tiltråding 22: Kommunane bør i den løpande drifta av internkontrollen prioritere nok ressursar og prioritere naudsynt vedlikehald høgare. Sentralt i eit velfungerande vedlikehaldsregime er det at ansvaret for oppdatering/revidering av dokumentasjonen er tydeleg plassert. Det er vidare sentralt at oppdateringar/revideringar av til dømes risikovurderingar og dokumentasjon skjer regelmessig og i faste intervall, til dømes i eit internkontrollårshjul.
- Tiltråding 23: Kommunane bør etablere tiltak som sikrar god løpande informasjon og kommunikasjon til leiarar og medarbeidarar, og som sørgjer for at dei får naudsynt opplæring og kompetanse. Vidare må administrasjonssjefen ta ansvaret for å følgje opp internkontrollen systematisk og reagere ved avvik og brot.
- Tiltråding 24: Internkontrollarbeidet må henge saman med og vere del av organisasjonsutviklinga i kommunen.
- Tiltråding 25: Administrasjonssjefen bør årleg rapportere om arbeidet med internkontrollen til kommunestyret

Kontrollutvalget ber om at rådmannen orienterer kontrollutvalget om hvordan han har ordnet sin interne kontroll i kommunen – eller hvordan han vil følge opp de anbefalingene som er gitt, i den grad de ikke allerede er fulgt opp. Når det gjelder anbefaling nr. 25, er kontrollutvalget klar over at dette foreløpig ikke er noe krav, men det bes likevel om en tilbakemelding fra rådmannen om hvordan dette punktet eventuelt kan følges opp.

Videre er det gitt noen anbefalinger vedrørende internkontrollen knyttet til anskaffelser:

- Tiltråding 27: Kommunen bør ha tydelege retningslinjer for anskaffingar som mellom anna skil mellom rammeavtalar, direkteanskaffingar og avrop på rammeavtalar. Retningslinjene bør også ha beløpsgrenser for å skilje mellom ulike typar anskaffingar.
- Tiltråding 28: Ansvar og roller i anskaffingsprosessen må definerast tydeleg. Særleg er det viktig å vere tydeleg på kva for anskaffingar som kan gjerast av resultateiningane sjølve, og kva for nokre som skal gjerast av staben. Det må òg definerast i kva tilfelle staben skal involverast undervegs.
- Tiltråding 29: Ansvaret for anskaffingsprosessen bør vere tydeleg. Det vil seie ansvaret for policy og rutinar så vel som ansvaret for kontrollar for å sikre etterleving av prosesskrav og avtalar som kommunen har inngått.
- Tiltråding 30: Kommunen bør lage eit system for oppbevaring av rammeavtalar, og avtalane må vere tilgjengelege.

Kontrollutvalget i Loppa kommune

- Tilråding 31: Kommunen bør lage eit system for kontraktsoppfølging som kan handtere endringsordrar og tilleggsarbeid. Dette området bør ha særskilde krav til kontrollaktivitetar som reduserer risikoen til eit akseptabelt nivå.
- Tilråding 32: Kommunen må ha kontrollaktivitetar knytte til bestilling, varemottak og utbetaling for å redusere risikoen for korrupsjon, mislegheiter og budsjettoverskridingar. Kommunen bør mellom anna ha rutinar for kontroll av fakturaer mot kontraktsvilkåra, bestilling og faktisk levering. Arbeidsdeling må sikrast.

Kommunenes håndtering av innkjøp og lov om offentlige anskaffelser har hatt stort mediefokus de senere årene. Kontrollutvalget er også opptatt av dette og ber derfor rådmannen orientere kontrollutvalget ved å legge fram en beskrivelse av hvilke rutiner som er etablert for å sikre at kommunens innkjøp foregår på en tilfredsstillende måte.

Saken settes opp til oppfølgende behandling i et senere kontrollutvalgsmøte og det bes derfor om at rådmannen gir sin tilbakemelding innen 15. april 2011.

2. Kontrollutvalget drøfter eventuell videre oppfølging av saken etter at utvalget har mottatt rådmannens tilbakemelding på utvalgets henvendelse.

Behandling:

Kontrollutvalget gjennomgikk rapportens anbefalinger som rettet seg mot rådmannen, og gjorde følgende redaksjonelle endringer i forhold til det fremlagte utkastet fra sekretariatet:

- Første setning i avsnittet etter tilråding nr. 25 endres til følgende:
Kontrollutvalget ber om at rådmannen gir en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om hvordan han har ordnet internkontrollen i kommunen – eller hvordan han vil følge opp de anbefalingene som er gitt, i den grad de ikke allerede er fulgt opp.
- Frist for rådmannens tilbakemelding settes til 1. juni 2011.

Votering:

Sekretariatets tilråding med kontrollutvalgets endringer ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget vedtar å sende følgende henvendelse til Loppa kommune v/rådmannen:

Oppfølging av Kommunal og regionaldepartementets rapport ”85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane”

Kontrollutvalget i Loppa kommune har vurdert de 85 anbefalingene som er gitt i rapport fra Kommunal- og regionaldepartementets arbeidsgruppe for styrking av kommunens egenkontroll.

De fleste punktene krever oppfølging fra departementet, så disse må utvalget bare ta til etterretning og avvente departementets behandling. Men noen av tiltakene kan kontrollutvalget ta tak i på egen hånd.

Kontrollutvalget har behandlet denne saken i møte den 25. februar 2011 og diskutert mulig oppfølging. Utvalget har valgt å dele anbefalingene i noen ”grupperinger” og vil ut fra det følge dem opp ved henvendelser til kommunestyret, rådmannen og revisjonen. Noen av anbefalingene følger sekretariatet opp direkte.

Kontrollutvalget i Loppa kommune

I denne henvendelsen er det tatt fram de anbefalingene som retter seg mot rådmannen.

De anbefalingene som retter seg mot rådmannens ansvar for **internkontroll** er flere. Kontrollutvalget har samlet disse slik:

- Tiltråding 12: Kommunane må arbeide for å styrkje internkontrollen. Dette arbeidet må sjåast i samanheng med arbeidet med å sikre kvalitet i tenestene, effektiv ressursbruk og god folkevald styring.
- Tiltråding 13: Administrasjonssjefane må gjere seg opp ei meining om kva for tenking som har prega arbeidet med internkontroll i kommunen til no, og vurdere om andre modellar eller retningar vil høve betre for utviklinga framover.
- Tiltråding 14: Administrasjonssjefane bør basere den vidare utviklinga av internkontrollen på ein risikoanalyse
- Tiltråding 16: Kommunane bør basere seg mindre på uformell kontroll. Ei formalisering vil gjere kommunen mindre sårbar for skifte av personell, endringar i omgivnadene og habilitetskritikk og vil auke det organisatoriske minnet.
- Tiltråding 17: Kommunane bør i større grad nytte risikovurderingar i styringa av verksemda og særleg når ein skal definere innretninga på og omfanget av kontrollaktivitetar.
- Tiltråding 18: Kommunane bør i samanheng med behovet for auka formalisering av internkontrollen dokumentere internkontrollen i større grad.
- Tiltråding 19: Kommunane bør ha, bruke og halde ved like dokument som gjer greie for roller og ansvar. I tillegg bør kommunane i større grad inkludere kontrollansvaret i desse dokumenta.
- Tiltråding 20: Kommunane bør sikre arbeidsdelinga ved utforming og utføring av kontrollar. Prinsippet om arbeidsdeling vil seie at ein og same person ikkje skal vere ansvarleg for både aktiviteten og kontrollen.
- Tiltråding 21: Kommunane bør ha ei systematisk tilnærming til kompetanseutvikling og -sikring, gjennom opplæringstiltak og informasjon og ved rekruttering.
- Tiltråding 22: Kommunane bør i den løpande drifta av internkontrollen prioritere nok ressursar og prioritere naudsynt vedlikehald høgare. Sentralt i eit velfungerande vedlikehaldsregime er det at ansvaret for oppdatering/revidering av dokumentasjonen er tydeleg plassert. Det er vidare sentralt at oppdateringar/revideringar av til dømes risikovurderingar og dokumentasjon skjer regelmessig og i faste intervall, til dømes i eit internkontrollårshjul.
- Tiltråding 23: Kommunane bør etablere tiltak som sikrar god løpande informasjon og kommunikasjon til leiarar og medarbeidarar, og som sørgjer for at dei får naudsynt opplæring og kompetanse. Vidare må administrasjonssjefen ta ansvaret for å følge opp internkontrollen systematisk og reagere ved avvik og brot.
- Tiltråding 24: Internkontrollarbeidet må henge saman med og vere del av organisasjonsutviklinga i kommunen.
- Tiltråding 25: Administrasjonssjefen bør årleg rapportere om arbeidet med internkontrollen til kommunestyret

Kontrollutvalget ber om at rådmannen gir en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om hvordan han har ordnet internkontrollen i kommunen – eller hvordan han vil følge opp de anbefalingene som er gitt, i den grad de ikke allerede er fulgt opp. Når det gjelder anbefaling nr. 25, er kontrollutvalget klar over at dette foreløpig ikke er noe krav, men det bes likevel om en tilbakemelding fra rådmannen om hvordan dette punktet eventuelt kan følges opp.

Videre er det gitt noen anbefalinger vedrørende den interne kontrollen knyttet til anskaffelser:

- Tiltråding 27: Kommunen bør ha tydelege retningslinjer for anskaffingar som mellom anna skil mellom rammeavtalar, direkteanskaffingar og avrop på rammeavtalar. Retningslinjene bør også ha beløpsgrenser for å skilje mellom ulike typar anskaffingar.
- Tiltråding 28: Ansvar og roller i anskaffingsprosessen må definerast tydeleg. Særleg er det viktig å vere tydeleg på kva for anskaffingar som kan gjerast av resultatiningane sjølve, og kva for nokre som skal gjerast av staben. Det må òg definerast i kva tilfelle staben skal involverast undervegs.

Kontrollutvalget i Loppa kommune

- Tiltråding 29: Ansvar for anskaffingsprosessen bør vere tydeleg. Det vil seie ansvar for policy og rutinar så vel som ansvar for kontrollar for å sikre etterleving av prosesskrav og avtalar som kommunen har inngått.
- Tiltråding 30: Kommunen bør lage eit system for oppbevaring av rammeavtalar, og avtalane må vere tilgjengelege.
- Tiltråding 31: Kommunen bør lage eit system for kontraktsoppfølging som kan handtere endringsordrar og tilleggsarbeid. Dette området bør ha særskilde krav til kontrollaktivitetar som reduserer risikoen til eit akseptabelt nivå.
- Tiltråding 32: Kommunen må ha kontrollaktivitetar knytte til bestilling, varemottak og utbetaling for å redusere risikoen for korrupsjon, mislegheiter og budsjettoverskridingar. Kommunen bør mellom anna ha rutinar for kontroll av fakturaer mot kontraktsvilkåra, bestilling og faktisk levering. Arbeidsdeling må sikrast.

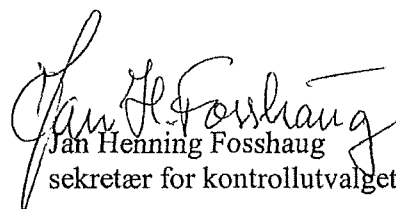
Kommunenes håndtering av innkjøp og lov om offentlige anskaffelser har hatt stort mediefokus de senere årene. Kontrollutvalget er også opptatt av dette og ber derfor rådmannen orientere kontrollutvalget ved å legge fram en beskrivelse av hvilke rutiner som er etablert for å sikre at kommunens innkjøp foregår på en tilfredsstillende måte.

Saken settes opp til oppfølgende behandling i et senere kontrollutvalgsmøte og det bes derfor om at rådmannen gir sin tilbakemelding innen 1. juni 2011.

2. Kontrollutvalget drøfter eventuell videre oppfølging av saken etter at utvalget har mottatt rådmannens tilbakemelding på utvalgets henvendelse.

Møtet hevet kl. 13.10.

Berit Land / sign.
leder

Jan Henning Fosshaug
sekretær for kontrollutvalget

LOPPA KOMMUNE
Sentraladministrasjonen

Saksframlegg

Dato: 15.03.2011
Arkivref: 2011/251-0 /

Terje Haugen

terje.k.haugen@loppa.kommune.no

Saknsnr	Utvalg	Møtedato
2/11	Omstillingsstyre Kommunestyre	25.03.2011

— **Årsmelding 2010 – Omstillingsprogrammet**

Rådmannens forslag til vedtak:

Årsmeldingen tas til etterretning, og godkjennes som årsmelding for omstillingsstyret for 2010.

Vedlegg:

Årsmelding.

LOPPA KOMMUNE
Sentraladministrasjonen

Saksframlegg

Dato: 07.02.2011
Arkivref: 2011/124-0 /
U01

Terje Haugen

terje.k.haugen@loppa.kommune.no

Saksnr	Utvalg	Møtedato
4/11	Omstillingsstyre	15.02.2011
3/11	Kommunestyre	25.03.2011

Strategiplan 2011-2012

Behandling i Omstillingsstyre - 15.02.2011

Forslaget til "Strategiplanen for 2011-2012" ble gjennomgått . Merknader og endringer blir tatt med og innarbeidet i Strategiplanen før denne oversendes kommunestyret for endelig godkjenning.

Vedtak i Omstillingsstyre- 15.02.2011

Strategiplanen for omstillingsarbeidet 2011-2012 godkjennes og vedtas
Som omstillingsstyrets plan.

Planen oversendes til kommunestyret for endelig godkjenning.

Rådmannens forslag til vedtak:

Ingen

Vedlegg:

Strategiplan 2011-2012

Saksutredning:

Administrasjonen har laget et utkast til strategiplan for 2011 - 2012 .

LOPPA KOMMUNE
Sentraladministrasjonen

Saksframlegg

Dato: 07.02.2011
Arkivref: 2011/124-0 /
U01

Terje Haugen

terje.k.haugen@loppa.kommune.no

Saknsnr	Utvalg	Møtedato
5/11	Omstillingsstyre	15.02.2011
4/11	Kommunestyre	25.03.2011

Omstillingsarbeidet i Loppa kommune - Handlingsplan 2011-2012

Behandling i Omstillingsstyre - 15.02.2011

Handlingsplanen ble gjennomgått i omstillingsstyret . Endringer og tillegg som kom fram på møtet vil bli foretatt i planen før denne oversendes til kommunestyret for endelig godkjenning.

Vedtak i Omstillingsstyre- 15.02.2011

Handlingsplanen for omstillingsarbeidet i Loppa vedtas som omstillingsstyrets plan.

Planen oversendes til kommunestyret for endelig godkjenning.

Rådmannens forslag til vedtak:

Ingen

Vedlegg:

Handlingsplan.

LOPPA KOMMUNE

Rådmann

Saksframlegg

Dato: 10.03.2011
Arkivref: 2011/234-0 /
411

Bjørnar Tollefsen

bjornar.tollefsen@loppa.kommune.no

Saknsnr	Utvalg	Møtedato
3/11	Personalstyre	15.03.2011
9/11	Formannskap	15.03.2011
5/11	Kommunestyre	25.03.2011

Opprettelse av stilling som fysioterapeut

Vedtak i Formannskap- 15.03.2011

Loppa kommunestyre vedtar:

1. Det opprettes 100 % stilling som fysioterapeut fra og med 15.08.11
2. Stilling som turnuskandidat legges ned fra og med 15.08.11
3. Merkostnaden på 25 800,- for 2011 dekkes innenfor helse- og omsorg sitt vedtatte budsjett.

Enstemmig.

Vedtak i Personalstyre- 15.03.2011

Loppa kommunestyre vedtar:

1. Det opprettes 100 % stilling som fysioterapeut fra og med 15.08.11
2. Stilling som turnuskandidat legges ned fra og med 15.08.11
3. Merkostnaden på 25 800,- for 2011 dekkes innenfor helse- og omsorg sitt vedtatte budsjett.

Enstemmig.

Rådmannens forslag til vedtak:

Loppa kommunestyre vedtar:

1. Det opprettes 100 % stilling som fysioterapeut fra og med 15.08.11
2. Stilling som turnuskandidat legges ned fra og med 15.08.11

3. Merkostnaden på 25 800,- for 2011 dekkes innenfor helse- og omsorg sitt vedtatte budsjett.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksutredning:

Loppa kommune vedtok å kutte i fysioterapitjenesten i 2004. Kommunen omstrukturerte fysioterapitjenesten til å bestå av en 50% kommunefysioterapeutstilling kombinert med en 50% driftsavtale for fysioterapeut, samt å opprette en turnusfysioterapeutstilling. Hensikten med omgjøringen var å redusere lønnskostnader samt at tidligere fysioterapeuter opplevde reduksjon i etterspørsel av fysioterapitjenester.

Nåværende fysioterapeut som har vært ansatt siden august 2004 og har gjort seg noen tanker og erfaringer rundt organiseringen av fysioterapitjenesten:

Etterspørsel og pasienttilgang har økt ilt disse 5-6 årene. Dette skyldes at pasienter sendes tidligere tilbake til kommunehelsetjenesten etter opphold på sykehus.

Operasjonspasienter som før mottok fysioterapibehandling på sykehus og/eller opptreningsinstitusjon, kommer nå direkte tilbake til hjemkommunen. Denne pasientgruppa har økt betraktelig og pasientene krever ofte og langvarig behandling.

Kronikere, eller pasienter med langvarig smerteproblematikk, har også økt. Denne pasientgruppen krever jevnlig fysioterapibehandling og legger beslag på en stor del av fysioterapiresursene.

Erfaringer med turnusfysioterapeut:

Selv om Loppa kommune ønsker å ta imot, så er det ingen garanti at vi får tildelt turnuskandidat. Det har hendt flere ganger at vi ikke har fått tildelt turnuskandidat. Altså er det alltid en viss usikkerhet beheftet med om kommunen vil motta turnuskandidat eller ikke. I løpet av de siste 6 årene har Loppa kommune stått uten turnuskandidat i 4 perioder (til sammen 2 år). Dette skyldes at det har vært for få uteksaminerte fysioterapeuter eller at turnuskandidater vi har fått tildelt har blitt innvilget bytte av turnussted av Fylkesmannen.

Turnusperioden består av 6 mnd i kommunehelsetjenesten og 6 mnd på sykehus. Kommunen mottar altså ny turnuskandidat hvert halvår. Erfaringsmessig så bruker turnuskandidaten 1 mnd på å komme skikkelig i gang med pasientbehandling, med dette menes å ha et akseptabelt antall pasientbehandlinger pr dag. I slutten av turnusperioden går ca 14.dager med på å avslutte tjenesteperioden. I denne perioden tar ikke turnuskandidat inn nye pasienter til behandling, og antallet pasientbehandlinger pr dag reduseres. Dvs at 3 mnd pr år går med til innkjøring og utfasing av turnusperioden.

Ventetiden på fysioterapibehandling øker betraktelig når kommunen ikke mottar turnuskandidat.

Pr. dags dato er ventetiden hos fysioterapeut opptil 4 mnd. Enkelte diagnosegrupper er prioritert, så dvs at pasienter som blir utskrevet fra sykehus/institusjon/spesialisthelsetjeneste har 1.prioritet og har kun noen få dager ventetid. Pasienter som står i fare for å bli sykemeldt har 2.prioritert, sykemeldte har 3.prioritet.

Veileder har ingen lønnstillegg for veilederoppgaven. Imidlertid mottar veileder egenandelsbetalingen fra pasienter som behandles av turnuskandidat. Dette utgjør i størrelsesorden fra 10 000 – 20 000 i året.

Loppa kommune har meldt til Fylkesmannen av kommunen ønsker å ta i mot turnuskandidater i perioden fra 15.august 2010. 14.august 2011. Fylkesmannen har bekreftet at Loppa kommune mottar turnuskandidater i nevnte periode. I løpet av sommeren 2011 vil Loppa kommune få en ny henvendelse fra Fylkesmannen om vi ønsker å motta turnuskandidater i fysioterapi i perioden 15.august 2011-14.august 2012.

Rådmannens vurdering:

Sentralt i samhandlingsreformen er kommunens oppgave å satse mer på forebyggende arbeid. I dette arbeidet vil enkelte stillinger kunne være sentrale, ikke minst fysioterapeuter. Det å ha bredde og stabilitet i denne tjenesten blir derfor viktig.

Kommunens fysioterapeut anbefaler at Loppa kommune omgjør stillingen som fysioterapeutturnuskandidat til en fast stilling som kommunefysioterapeut. Dette vil kostnadmessig gi en økning på i størrelsesorden 35 000 kroner pr år + sosiale kostnader. En fast ansatt kommunefysioterapeut vil kunne ta inn denne kostnaden på pasientegenandeler som da vil tilfalle kommunen. Kommunen vil få en bedre forutsigbarhet i stillingen.

Omgjøring av turnusfysioterapeutstilling til kommunefysioterapeutstilling vil utløse følgende merkostnader:

Årslønn fysioterapeut i turnusåret (7711)	289 000,-
Årslønn fysioterapeut (7066)	321 800,-
Økte pensjonsutgifter	11 000,-
Merkostnader fast ansatt (kontorutg, kurs m.m.)	25 000,-
Beregnet merkostnad pr år	68 800,-
Merkostnad 2011	25 800,-

Kommunefysioterapeut/turnusfysioterapeut i 100% stilling gir rett til fastlønnstilskudd fra HELFO.

Fastlønnstilskudd er for tiden 162 000 pr. år (2010).

Rådmannen er av den oppfatning av at en bredde i denne tjenesten kan være en styrke for Loppa kommune inn mot samhandlingsreformen. I tillegg er kommunen bedre rustet til å foreta fortløpende behandling av pasienter slik at disse ikke blir gående unødvendig lenge inaktive.

Merkostnaden på 25 800,- for 2011 dekkes innenfor helse- og omsorg sitt vedtatte budsjett.

LOPPA KOMMUNE

Rådmann

Saksframlegg

Dato: 15.02.2011
Arkivref: 2009/317-0 /
243

Monika Olsen

monika.olsen@loppa.kommune.no

Saknsnr	Utvalg	Møtedato
4/11	Formannskap	22.02.2011
6/11	Kommunestyre	25.03.2011

Utleieboliger for personer med bistandsbehov - Tilleggsbevilgning

Vedtak i Formannskap- 22.02.2011

Ekstrakostnader kr. 700.000 i forbindelse med bygging av utleieboliger for personer med bistandsbehov finansieres ved bruk av fritt investeringsfond kto. 2565030.

Totalkostnaden i prosjektet vedtas til kr. 11.675.000 inkl. mva.

Finansieringen vedtas slik:

Bruk av avsatte fondsmidler kto 2565042	kr 5.222.405
Bruk av avsatte fondsmidler kto 2565030	kr. 700.000
Tilskudd fra Husbanken	kr 2.155.000
Momsref. overført fra drift	kr 2.335.000
Lån	kr 1.262.595
Prosjektkostnad eks. mva	kr. 9.340.000
Prosjektkostnad inkl. mva.	kr 11.675.000

Enstemmig vedtatt.

Rådmannens forslag til vedtak:

Ekstrakostnader kr. 700.000 i forbindelse med bygging av utleieboliger for personer med bistandsbehov finansieres ved bruk av fritt investeringsfond kto. 2565030.

Totalkostnaden i prosjektet vedtas til kr. 11.675.000 inkl. mva.

Finansieringen vedtas slik:

Bruk av avsatte fondsmidler kto 2565042	kr 5.222.405
Bruk av avsatte fondsmidler kto 2565030	kr. 700.000
Tilskudd fra Husbanken	kr 2.155.000
Momsref. overført fra drift	kr 2.335.000
Lån	kr 1.262.595
Prosjektkostnad eks. mva	kr. 9.340.000
Prosjektkostnad inkl. mva.	kr 11.675.000

Vedlegg:

Økonomisk oversikt Omsorgsboliger og park i Øksfjord datert 7 febr. 2011.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Sak 24/10 i Loppa kommunestyre av 07.06.2010.

Sak 41/10 i Loppa formannskap av 22.10.2010.

Sak 62/10 i Loppa kommunestyre av 05.11.2010.

Saksutredning:

I sak 24/10 vedtok kommunestyret å bygge omsorgsboligen i parken i Øksfjord til en kostnad på 10.800.000 inkl. mva.

I påfølgende sak 62/10 vedtok kommunestyret å innlemme utbygging av parken i det samme prosjektet.

I ettertid har det kommet ekstrakostnader på kr. 700.000,- i forhold til vedtatt prosjekt. Årsaken til økte kostnader skyldes primært følgende:

- Økte brannkrav kr. 452.000
- Behov for takheis kr. 109.000
- Endring i kjøkken innredninger kr. 100.000
- Innredning og utstyr til fellesarealer og avlastningsleilighet kr. 200.000

Dette medfører at posten uforutsett og reserve er satt til 230.000 kr. for resten av byggeperioden.

Rådmannens vurdering:

I opprinnelig sak til kommunestyret var ikke parken medtatt som en del av prosjektet. Men da en fikk fremlagt en skisse som viste hvilke muligheter som kunne realiseres i parken valgte en å ta dette med i utlysningen av anbudet. Tanken bak var at en ville få frem effekten av å realisere disse to prosjektene av en og samme utbygger og dermed i sum komme billigere ut. Det å ha ett flott uteareal for beboerne i boligen vil bidra til en vesentlig heving av trivselen for disse, i tillegg vil parken kunne benyttes av alle andre som måtte ønske det.

Rådmannen var likevel klar i tale i sin utredning til formannskapet i sak 41/10, sitat " i kostnad for totalentreprise er også Parken medtatt, dette var ikke forutsatt i kommunestyrets vedtak. Som det fremgår er posten uforutsett og reserve på bare 3 %, noe som ikke er mye i et prosjekt som dette. For å få gjennomført prosjektet innenfor rammene er man avhengig av stram kostnadskontroll".

Rådmannen foreslår å dekke merkostnadene kr. 700.000 ved bruk av fritt investeringsfond. Per 01.01.11 er saldoen på fondet kr. 1.295.000. Merkostnaden er beregnet eks moms, det betyr at momsen kommer i tillegg. Totalkostnaden inkl. mva blir derfor kr. 11.675.000.

Økonomisk oversikt Omsorgsboliger og park i Øksfjord 7.februar 2011

Budsjett (vedtatt i kommunestyre 7.6.2010, 10,8 mill inkl mva)	kr	8 640 000
Anbudspris inkl tillegg i avklaringsmøte er:		
Kontrollregnet tilbudspris:	kr	7 250 100
Tillegg i avklaringsmøte:	kr	283 000
Fradrag i avklaringsmøte:	kr	15 300
Kontraktssum totalentreprise (herav park kr 1.902.600,-):	kr	7 517 800
Tillegg totalentreprise		
Sprinkler, inkl nytt inntak, bestilt	kr	332 000
Takheis leil 2, tilbud	kr	109 000
Stikkontakter seng leil 2, epost 3.11.2010, anslag	kr	5 000
Innredninger kjøkken endring, anslag	kr	100 000
Ekstra avløp inn 5", bestilt	kr	11 000
Sarnafil, bestilt	kr	25 000
Dobbel til enkle skyvedører 5 stk, anslag	kr	-10 000
Vindu over inngang tas bort, anslag	kr	-5 000
Støttemut mot nordvest, anslag	kr	5 000
Ekstra pga nye brannkrav	kr	152 000
Døråpnere, tilbud	kr	80 200
Øvrige kostnader:		
Tomtekostnader (riving, klargjøring), utført	kr	150 000
Innredning fellesarealer og avlastningsleilighet, uavklart	kr	200 000
Bestilt planleggere:		
Lark	kr	115 000
Ark		
RIB	kr	23 000
RIV	kr	25 000
RIE	kr	25 000
Administrasjon/Byggeledelse	kr	250 000
Uforutsett og reserve	kr	230 000
Sum	kr	9 340 000
Rest	kr	-700 000

LOPPA KOMMUNE

Rådmann

Saksframlegg

Dato: 08.03.2011
Arkivref: 2011/7-0 / 613

Bjørnar Tollefsen

bjornar.tollefsen@loppa.kommune.no

Saknsnr	Utvalg	Møtedato
12/11	Formannskap	15.03.2011
7/11	Kommunestyre	25.03.2011

Renovering småbedriftssenteret

Behandling i Formannskap - 15.03.2011

Kystpartiet v/Ordføreren foreslo:

Loppa kommune vedtar å rive Småbedriftssenteret på grunn av de økonomiske kostnadene ved en eventuell renovering.

Vedtatt i Formannskap- 15.03.2011

Loppa kommune vedtar å rive Småbedriftssenteret på grunn av de økonomiske kostnadene ved en eventuell renovering.

Vedtatt mot 1 stemme.

Rådmannens forslag til vedtak:

Loppa kommunestyre vedtar:

1. Småbedriftssenteret renoveres med en øvre kostnadsramme på 5.100.000,- inkl. mva.
2. Prosjektet finansieres gjennom opptak av lån med en nedbetalingstid på 25 år.
3. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lånet, jfr. Finansreglementets pkt. 9 a.
4. Kommunens kostnader til prosjektet dekkes opp gjennom en husleieregulering for leietakerne i småbedriftssenteret slik at økningen i årlige driftskostnader ikke må dekkes opp ved en reduksjon på andre driftsområder.

Vedlegg:

Vedlegg

- 1 Tiltak 22/10 Lage plan for bedre utnyttelse av Øksfjord Sentrum
- 2 Møte med leietakerne på småbedriftsentret 29.12.2010
- 3 Møte med leietakerne på småbedriftsentret 29.12.2010
- 4 Møte med leietakerne på småbedriftsentret 29.12.2010
- 5 Vedr. bygging/ominnredning kontorlokaler
- 6 Merknad til møtereferatet
- 7 Svar på brev av 3.januar 2011
- 8 Takst utbedring småbedriftssenteret
- 9 Takstrapport
- 10 Epost - Skisseprosjekt Småbedriftssenteret - oppussing
- 11 Skisseprosjekt Småbedriftssenteret - oppussing

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksutredning:

Det har en tid vært en kjent sak for kommunen at lokalene til småbedriftssenteret og grunnen under bygget må renoveres. Det har vært gjennomført møte med leietakerne i bygget (se vedlegg) for å få frem deres syn på videre leie, alternativt å leie andre steder.

Et annet moment som kom opp gjennom kommunens omstillingsarbeid var at bygget rives og erstattes av et torgområde (se vedlegg "Plan for utnyttelse av Øksfjord sentrum").

Loppa kommune har nå mottatt et kostnadsoverslag fra siv.ing. Pål Pettersen på renovering av bygg og utbedring av grunnen. Til sammen vil utgiftene bli på ca kr 5.100.000,-.

Rådmannens vurdering:

Planleggingen av området hvor småbedriftssenteret står er ikke kommet så langt at der foreligger en konklusjon på hvordan området i fremtiden skal utnyttes. Det er derfor ikke mulig å gi noen anbefaling på hvorvidt bygget bør rives eller ikke for å gi plass til et fremtidig torgområde.

Det en kan si noe om er Loppa kommunes mulighet til å øke sine årlige utgifter gjennom opptakelse av et lån i den størrelsesorden som dette prosjektet vil kreve. Som skissert i behandlingen av økonomiplanen vil Loppa kommune om et par år være i en situasjon der en vil måtte redusere sine utgifter. Å ta opp nye lån vil ikke gjøre situasjonen lettere fremover.

Dersom kommunen velger å renovere bygget, alternativt føre opp et nytt bygg, må kostnadene for dette overføres leietakerne. Det vil si at husleien må økes slik at kommunen får dekket sine økte utgifter.

Pr dags dato betaler leietakerne i småbedriftssenteret en husleie på ca kr 46 pr kvm/mnd. En økning i leie for å dekke inn låneutgiftene vil føre til en fremtidig husleie på ca kr 140 pr kvm/mnd.

Siden kostnaden på å renovere dagens bygg vil bli såpass stor bør det vurderes om en skal rive eksisterende bygg og heller føre opp et nytt bygg på en annen tomt. Dette vil da bety at bygget ikke lenger vil være til hinder for etablering av et torgområde i Øksfjord sentrum. Utfordringen vil da ligge i å finne en egnet tomt til formålet.

Dersom en går for en løsning der det anbefales at en fører opp et nytt bygg, kan det være et alternativ å se på muligheten for et samarbeid mellom kommunen og private aktører.

Dette er en vanskelig sak å gi noen entydig anbefaling på. Imidlertid er det av rådmannens oppfatning viktig at kommunen spiller på lag med næringslivet slik at en ivaretar etablert næringsliv og gir mulighet for nyetableringer.

TILTAK 22/10 Lage plan for bedre utnyttelse av Øksfjord Sentrum

Administrasjonen har fulgt opp dette tiltaket og gitt oppfølgingsarbeidet høy prioritet. Grunnen til dette har vært den samme som var grunnlaget for prosjektet – vi erfarte at det ble planlagt aktivitet som var i åpenbar konflikt med hverandre.

1. Møter med berørte parter.

Det ble i første runde gjennomført møter Wingfirm Norge AS, Øksfjord Skipsekspedisjon, E.Flåten AS, Øksfjord Fiskeriservice AS og tatt kontakt over telefon med Polarfeed AS. Som oppfølging av møtene ble driftsavdelingen trukket inn for å bidra til å finne løsninger og sikre at det ikke ble foreslått løsninger som ikke var i Loppa kommune sine interesser. Ordføreren ble løpende orientert og trukket inn i arbeidet ved behov.

Utfordringer som ble avdekket:

- Øksfjord Sjøfiske ønsket å leie 2 buer hos Øksfjord Fiskeriservice og de ønsket å legge ut en flytebrygge til fiskebåtene sine ut fra hovedkaiet. Fiskeriservice ønsket ikke å leie ut buer.
- Wingfirm ønsket å bygge butikk i den delen av fiskeriserviceanlegget som vender mot skipsekspedisjonen.
- Wingfirm ønsket å bygge et småbedriftssenter/mininæringshage i 2. etasje på fiskebruket. De var avhengige av at de fleste leietakerne i Småbedriftssentert var villige til å flytte over i dette.
- Skipsekspedisjonen ønsket større terminal ved å bygge den ut i lengden og bredden.
- De hadde krav fra hurtigruten på at håndtering av passasjerer og gods skulle skilles. De hadde hatt dispensasjon på dette i 2009.
- Det var 3 bedrifter som var interessert i å overta lokalene når Bewi Polar trekker seg ut av Øksfjord.
- Polarfeed var svært interesserte i å overta lokalene til Bewi Polar for å sikre seg lokaler til produksjon/lagring av medisinform.
- Viktig for kommunen å sikre at ISPS statusen på store deler av kaiet bevares.

2. Engasjement av arkitekt

Sivilarkitekt Linda Nilsen ble engasjert t for å komme med forslag på løsninger parallelt med at vi fortsatte møtene med partene.

23.04.10 ble det arrangert et folkemøte i på Samfunnshuset med godt oppmøte der arkitekten la fram noen skisser på mulige endringer av områdene:

- Flåten – Bewi Polar (industriområde)
- Loppa Handel – Fiskebruket del 1 (transport, handel og service)
- Fiskebruket del 2 – Fiskeriservice (lettindustri, kontor og fiskeriservice)

Dette møtet ble fulgt opp med nye diskusjoner og spesielt planene til Øksfjord Skipsekspedisjon og Wingfirm Norge var vanskelige å forene.

Det ble holdt et nytt åpent møte 1. juni. På dette møtet kom arkitekten med tegninger av nytt torg og nye innspill på bygningsløsninger.

Næringslivet i det berørte området var utfordret til å fortelle om sine planer og ev. forslag til løsninger.

Wingfirm Norge orienterte om sine planer med "mininæringshage", Jokerbutikk og bibliotek. Det kom fram ønsker om håndverksutsalg i havneområdet. Skipsekspedisjonen pekte på at det kommer store kolli med hurtigruta om sommeren. Parkeringsplassen ved Jokerbutikken kolliderer med arealbehovet for å håndtere passasjerer og gods fra hurtigruta.

Det ble spesielt arbeidet videre for å løse utfordringene til Wingfirm Norge og Øksfjord Skipsekspedisjon.

3. Konklusjon

Det er viktig for Øksfjord at området fra Flåten til og med Bewi Polar kan sikres som industriområde. Så lenge Polarfeid har utviklingsplaner bør disse planene kunne realiseres innenfor dette området.

Småbedriftssentret rives og det etableres et havnetorg.

For at Øksfjord Skipsekspedisjon og Wingfirm skal kunne utvikle seg foreslår partene at begge parter river 7 meter av dagens bygg (kommunen eier skipsekspedisjonsbygget) for å utvide plassen mellom byggene. Skipsekspedisjonen gis tillatelse til å bygge en personalavdeling på inntil 7 meter mot torget. Pumpehuset mellom riksveien og ekspedisjonsbygget flyttes inntil ekspedisjonsbygget. Det etableres en laste-/losseport i dette området. Denne porten skal være et førstevalg ved lasting og lossing av trailere. Det tilrettelegges for et laste-/losseområde nr. 2 på torgsiden av ekspedisjonsbygget. Dette sikrer at:

- Det blir en parkeringsplass på ca.36 meter mellom ekspedisjonsbygget og Jokerbutikken.
- Lasting og lossing fra hurtigruta kan skilles fra passasjertrafikken til båten (pålagt).
- Jokerbutikken får tilstrekkelig mange parkeringsplasser.

- Lasting og lossing av trailere vil kunne skje på en trygg måte mellom ekspedisjonen og riksveien siden trailerne ikke trenger å rygge for å komme til lasteplassen.

Parkering for ansatte i fiskebruket (butikk, kontorer og lettindustri) skal løses på arealet mellom fiskebruket og fiskeriserviceanlegget. Det må en opprydding til i dette området (kai og bygninger) for å øke anvendelsen av dette.

4. Nye utfordringer?

Etter at dette er arbeidet fram har Wingfirm Norge og Roy Arne Pettersen forhandlet fram en avtale om etablering av et fisketørkeri/klippfiskproduksjon i fiskebruket fra 01.04.11. Vi må avvente hva som blir det endelige utfallet på anvendelsen av fiskebruket.

Møte med leietakerne på småbedriftssenteret 29.12.10 kl 13.00

Til stede:

- Loppa kommune v/ ordfører og rådmann
- Husflidslaget v/Torgunn Dahl
- Posten v/Ragnar Antonsen
- Loppa Rådgivning v/Torbjørn Johnsen
- Barentsnord v/ Arne Kristian Vestre
- Loppa legeskyssebåter v/ Mads og Jorid Martinsen
- Datamann v/Arve Berntsen og Ståle Johansen

Innledningsvis orienterte ordføreren om agenda for møtet – ønsker tilbakemelding fra leietakerne på videre planer i forhold til leie av eksisterende eller alternative kontorlokaler.

Tilbakemeldinger:

Husflidslaget v/Torgunn Dahl: Ikke gjort seg noen tanker om fremtidig leie.

Posten v/Ragnar Antonsen: Ingen endrede planer. Har ikke hørt om noe nytt bygg. Lokaler i Karl Fredrik bygget vil ikke være egnet. Bør ha lokaler i det området der de er i dag slik at de enkelt kan følge med båtene og ha plass for større biler som kommer med post. Kan klare seg med et lokale som er noe mindre.

Loppa Rådgivning v/Torbjørn Johnsen: Flyttet inn i dag. Har behov for et kontor i en næringshage/kontorfellesskap.

Barentsnord v/ Arne Kristian Vestre: Trenger et kontor i likhet med Loppa Rådgivning i et fellesskap. Et senter er positivt.

Loppa legeskyssebåter v/ Mads og Jorid Martinsen: Har behov for samme areal som i dag. Har ikke gitt signaler om at de ønsker å flytte. Bør ha lokaler i et kontorfellesskap. Syns Mambogården er smått – ingen utvidelsesmulighet. Et alternativ kan være hjemmekontor.

Datamann v/Arve Berntsen og Ståle Johansen: Har det veldig greit der vi er. Tungvint med kommunal leie da det er vanskelig og få utført nødvendige endringer/oppgradering av bygget. Antar det hadde vært lettere i et privat leieforhold. Har gitt signaler om at de kan være interessert i Mambogården. Skeptisk til lite utvidelsesmuligheter. Blir også ledige lokaler i bankbygget. Må uansett ende opp med en løsning der alle småbedriftene som i dag er samlet kan fortsette sitt fellesskap.

I debatten som fulgte var det stor enighet om verdien av å være samlet og det at det uansett bygg måtte være rom for nyetablerte å finne plass i bygget. Plasseringsmessig har samtlige det veldig bra der de er i dag, men alle med unntak av Posten kunne ha kontorer andre steder.

Videre kom det opp forslag om at kommunen og næringslivet kunne gå sammen om å etablere en næringshage. Også dagens bygg har lite rom for nye leietakere. I tillegg må dagens bygg renoveres for å settes i en bedre stand.

Som en avslutning på møtet konkluderte ordføreren med følgende: Loppa kommune oppfatter det slik at dere har det godt der dere er i dag. Kommunen må imidlertid vurdere hva som må gjøres med bygget. Dersom bygget fremdeles skal være i bruk må noe gjøres med gulvet. Kan vanskelig se for seg at Loppa kommune vil sette opp noe nytt bygg. Men tilbakemeldingene forstås dit hen at dere ønsker en plassering der dere kan være samlet samtidig som det er utvidelsesmulighet som kan tas i bruk raskt. Saken settes opp til politisk behandling over nyttår.

From: [Arve Berntzen](#)
To: [postmottak](#)
Cc: [tho-john@online.no](#); [alexander@slippmek.no](#); [Arne Kristian Vestre](#); [post@loppalegeskyss.no](#)
Subject: Referat fra møte onsdag 29. desember
Date: 3. januar 2011 10:05:18

Hei, og godt nytt år. Onsdag 29. desember var vi flere bedrifter fra småbedriftssenteret på møte med kommunen angående det bygget vi i dag leier lokaler i. I ettertid har vi erfart at det er skrevet møtereferat som er sendt til tredjepart, men som vi ikke har fått. For meg virker det naturlig at møtedeltakerne får tilsendt møtereferat, og håper dette kan sendes oss. Med tanke på den enigheten som var på møtet er det greit for oss å ha dette formelt bekreftet i form av et referat.

Med vennlig hilsen
Datamann AS

Arve Berntzen
Daglig leder

Tlf 78 45 95 00 / 95 28 53 20

LOPPA KOMMUNE
Rådmann

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«UTLANDSADRESSE»«POSTNR» «POSTSTED»

Deres ref.
«REF»

Vår ref.
2011/7-/613/RÅD

Sted/Dato.
Øksfjord 03.01.2011

Møte med leietakerne på småbedriftsentret 29.12.2010

Vedlagt følger referat fra møtet den 29.12.2010.

Hvis dere har merknader til møtereferatet så vil vi gjerne ha tilbakemelding på det.

Med hilsen

Solbjørg Jensen
Konsulent

Loppa kommune

v/ordfører Jan-Erik Jensen

9550 ØKSFIORD

2011/7

3.januar 2011

Ad. bygging/ominnredning kontorlokaler.

Dersom det er ønskelig at vi skal gå videre med tilretteleggingen av nye kontorlokaler i "Sentrumsgården" og lokaler for posten i "Nilsengården" ønsker vi et møte mellom kommunen, leietakerne og oss.

Vi vil ikke gjøre noe mer før vi med sikkerhet vet om kommunen vil rive/fjerne "blåbygget", og at det er interesse fra dagens leietakere å etablere seg hos oss.

Med hilsen

Wingfirm Norge AS, Avd. Øksfjord

Jørmund Amundsen

From: [Loppa legeskyssbåter](#)
To: [postmottak](#)
Subject: Referat fra møtet 29.12.10-Småbedriftsenteret
Date: 4. januar 2011 10:26:17

Hei

Har merknad til referatet;

Loppa Legeskyssbåter AS har ingen mening ang at det er smått eller ingen utvidelsesmuligheter i Mambogården, fordi vi ikke har behov for det (dette ble nevnt, men ikke av oss).

Videre så sa jeg at hvis en ikke kunne ha kontorfelleskap med flere (noe som er veldig viktig), så var det jo like greit med hjemmekontor, men dette er **ikke** noe alternativ for oss.

Utover dette så sa vel stort sett alle noe av det samme☺

Med vennlig hilsen

Jorid B. Martinsen
Loppa Legeskyssbåter AS

From: [Jan-Eirik Jensen](#)
To: [postmottak](#)
Subject: VS: Småbedriftsenteret
Date: 3. januar 2011 13:35:52
Attachments: [image001.png](#)

Med vennlig hilsen

Jan-Eirik Jensen

Ordfører i Loppa Kommune

Fra: Jan-Eirik Jensen
Sendt: 3. januar 2011 13:35
Til: 'roar@wingfirm.no'; 'Gjermund Lars Amundsen'
Kopi: Bjørnar Tollefsen
Emne: Småbedriftsenteret

Godt nytt år.

Svar på brev av 3.januar.

Loppa kommune vil nå få klargjort hvor mye det koster å få reparert småbedriftsenteret. Når vi har fått kostnadsoverslag vil jeg ta det til politisk behandling. Signaler fra brukerne har dere fått.

Da må loppa kommune ta stilling til om vi skal koste på eller rive bygget. Som vi husker fra folkemøte så var det ingen som var i mot å rive bygget.

Vist kostnadene blir for store, så har ikke ordfører noe i mot å rive bygget. Forskjønning av kaiområdet er noe vi har signalisert fra omstillingsarbeidet.

Jeg ble litt flat etter møte med brukerne, fikk signaler fra Gjermund at dere hadde fått positive tilbakemeldinger fra leietakerne om at de ville leie hos dere.

Prosessen med småbedriftsenteret er dermed startet.

Med vennlig hilsen

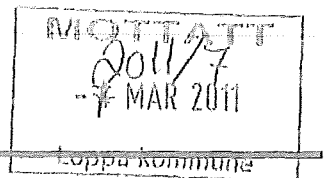
Jan-Eirik Jensen

Ordfører i Loppa Kommune

Tlf: 41 51 61 38

Epost: jan.e.jensen@loppa.kommune.no

Emne: VS: Kostnader utbedring småbedriftssenteret
Vedlegg: Takst utbedring Småbedriftssenteret 130211.pdf

Fra: Pål Pettersen [<mailto:pal.pettersen@nordtroms.net>]
Sendt: 13. februar 2011 22:20
Til: Jan-Eirik Jensen; Bjørnar Tollefsen
Emne: SV: Kostnader utbedring småbedriftssenteret

Viser til vedlagte takst.

Har nå ferdigstilt taksering av utbedringsarbeidene til kr 1,66 mill kr inkl mva.

Pål Pettersen

Fra: Pål Pettersen [<mailto:pal.pettersen@nordtroms.net>]
Sendt: 13. februar 2011 21:26
Til: Jan-Eirik Jensen (jan.e.jensen@loppa.kommune.no); 'Bjørnar Tollefsen'
Emne: Kostnader utbedring småbedriftssenteret

Hei.

Jobber enda med kostnadsoverslaget, ikke helt i mål med rapporten ennå.

Kostnadene er beregnet til kr 1,25 mill kr utgraving og utbedring av resterende del av grunnen under bygget, samt oppbygging av gulv og vegger etterpå.

Hilsen

Pål Pettersen
Mobil +47 90980411

Siv Ing
Pål Pettersen NUF

Kirkebakken 11
9550 Øksfjord
Mob 909 80 411
E-post: [pal.pettersen@tele2.no](mailto:p.al.pettersen@tele2.no)
Orgnr: NO 992 765 399 MVA

➤ Prosjekt- og byggeledelse
➤ Teknisk planlegging
➤ Taksering
➤ ENØK og innneklima
➤ Energi
➤ Brannvern

Loppa kommune
Parkveien 1-3
9550 Øksfjord

Deres ref.:
Bjørnar Tollefsen

Deres brev:

Vår ref.:
Pål Pettersen

Dato:
13.02.2011

RAPPORT BYGNING – Gnr 26, bnr 334, Loppa kommune
Småbedriftssenteret - Njordveien 22, 9550 Øksfjord

BEFARINGSDATO: 21.01.2011

TILSTEDE: Siv. Ing. Pål Pettersen

PROSJEKTOPPLYSNING: Bygning bestående av kontor og forretning i 2 etasjer. Byggeår ca 1950. Bruttoareal ca 460 m² (eks nybygg Bistro). Byggegrunnen består av utfylling av stein og pukk på gammel sjøbunn. Deler av bygg er fundamentert på betongkai på utstøpte stålpeleer fundamentert på fjell.

Konstruksjoner: Ringmur. Oppforet tregulv på grunn, isolert. Postkontor utbedret i 2007, har betonggulv på grunn. Yttervegger består av bindingsverk i tre, isolert, asfaltimpregnerte plater og liggende panel på yttervegg. Innvendige vegger kledd med malte sponplater. Innvendige gulv består av vinylbelegg. Himling består av malte himlingsplater, isolert mot kaldt loft. Tak består av takstoler og taktro og teknet med asfaltapp. Til dels nye vinduer, noe gammelt. Innvendige dører er slette utført av finer. Inngangsdører i aluminium. Elektrisk oppvarming med panelovner. Belysning består av lysrørarmaturer i tak, for øvrig åpent elektrisk opplegg til stikkontakter m.m.

DEFINERING OPPDRAG: Vurdere kostnader av utbedring av grunne under Småbedriftssenteret etter utgraving bak og under kai mot bygget.

FORUTSETNING: Gjennom dykkerrapport og synlige hull i grunn under bygget. Tiltak må iverksettes for å unngå at bygget får mer setningsskader.

Siv Ing
Pål Pettersen NUF

Kirkebakken 11
9550 Øksfjord
Mob 909 80 411
E-post: pal.pettersen@tele2.no
Orgnr: NO 992 765 399 MVA

➤ Prosjekt- og byggeledelse
➤ Teknisk planlegging
➤ Taksering
➤ ENØK og Inneklima
➤ Energi
➤ Brannvern

DOKUMENTER: Tegninger fra kommunens byggearkiv, uten tilbygg Bistro.
Bilder fra dykkerrapport fra 2007. Muntlige rapporter fra skader på grunn av utgraving ved bygget.

SAMMENSTILLING
RESULTAT: Ombyggingen kostnadsberegnes til **1,66 mill. kr inkl mva.**
Usikkerhet i beregningen anslås til +/- 10%.

KOSTNADSBEREGNING:

KOSTNADSSAMMENDRAG

UTBEDRING GRUNN UNDER SMÅBEDRIFTSSENTERET

Poster	Kostnadsdel	Kroner i alt	Kr/kvm. br.areal	% av huskostnad
1	Fellesanlegg (kjøp tilleggstomt)	0	0	0
2	Bygningsmessige arbeider	960 000	2087	96
3	VVS-installasjoner	15 000	33	2
4	Elkraftinstallasjoner	25 000	54	3
5	Tele- og kontrollinstallasjoner	0	0	0
6	Andre installasjoner	0	0	0
	HUSKOSTNAD (SUM 1-6)	1 000 000	2174	100
7	Utendørs (fundament, drenering, VA)	0	0	
	ENTREPRISEKOSTNAD	1 000 000	2174	
8	Gen. kostnader (adm og prosj 10%)	100 000	217	
	BYGGEKOSTNAD (SUM 1-8)	1 100 000	2391	
9	Spesielle kostnader (25% mva)	275 000	598	
	GRUNNKALKYLE (SUM 1-9)	1 375 000	2989	
0.1	Forventede reserver (10%)	137 000	298	
	FORVENTET PROSJEKTKOSTNAD	1 512 000	3287	
0.2	Sikkerhetsmargin (10%)	151 000	328	
	RAMMEKOSTNAD	1 663 000	3615	

Byggets bruttoareal

460 m²

Øksfjord, den 13.02.2011

Pål Pettersen

Sivilingeniør

VEDLEGG:

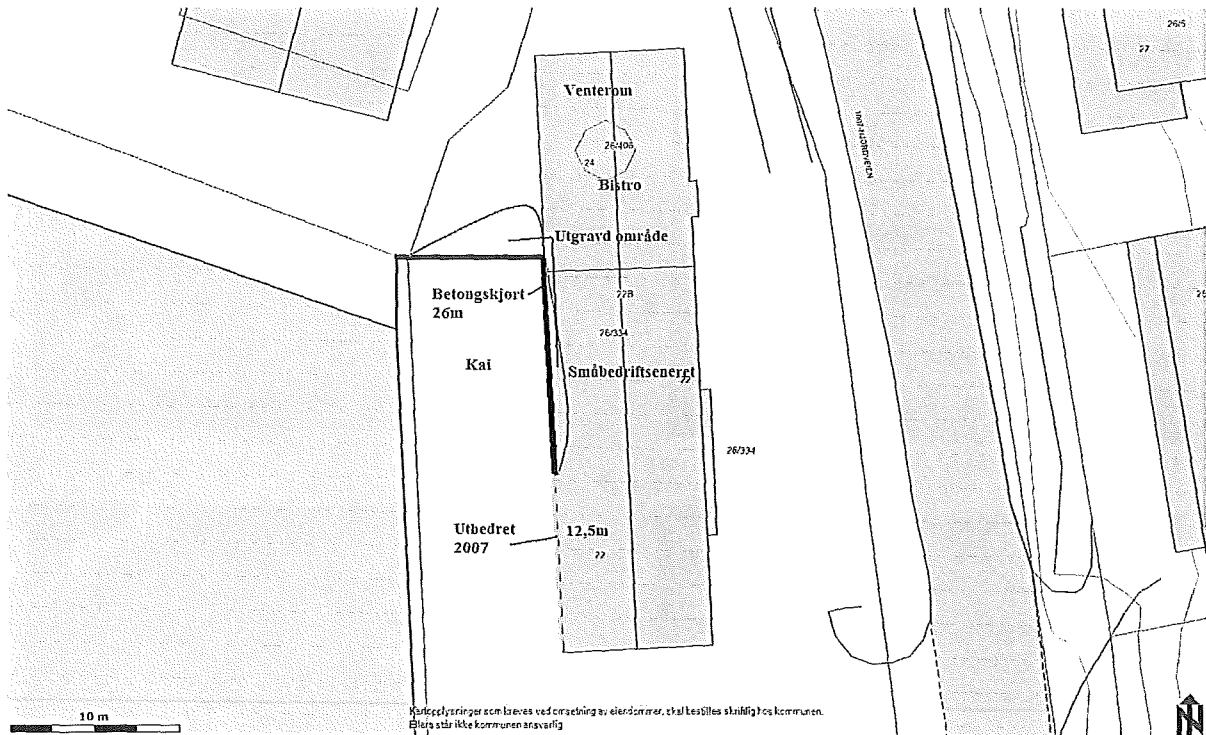
- Situasjonsplan
- Bilder
- Tegninger

Siv Ing
Pål Pettersen NUF

Kirkebakken 11
9550 Øksfjord
Mob 909 80 411
E-post: [pal.pettersen@tele2.no](mailto:p.al.pettersen@tele2.no)
Orgnr: NO 992 765 399 MVA

- Prosjekt- og byggeledelse
- Teknisk planlegging
- Taksering
- ENØK og inneklima
- Energi
- Brannvern

SITUASJONSPLAN:

Kart viser bygning på tomt med installasjoner.

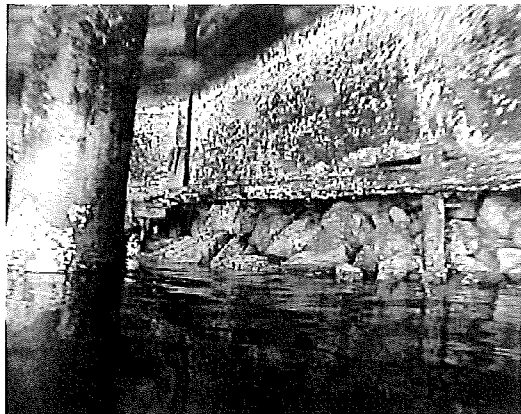
Siv Ing
Pål Pettersen NUF

Kirkebakken 11
9550 Øksfjord
Mob 909 80 411
E-post: p.al.pettersen@tele2.no
Orgnr: NO 992 765 399 MVA

- Prosjekt- og byggeledelse
- Teknisk planlegging
- Taksering
- ENØK og inneklima
- Energi
- Brannvern

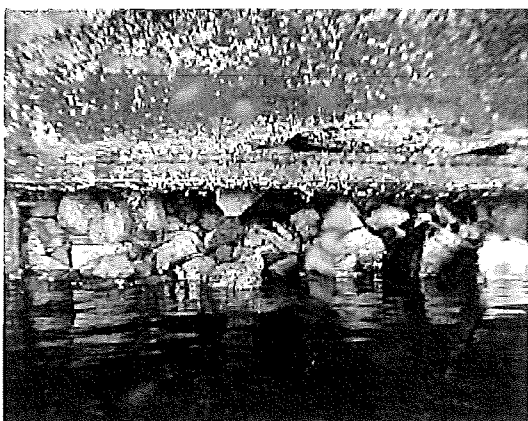
BILDER FRA DYKKERREAPPORRT ÅR 2007:

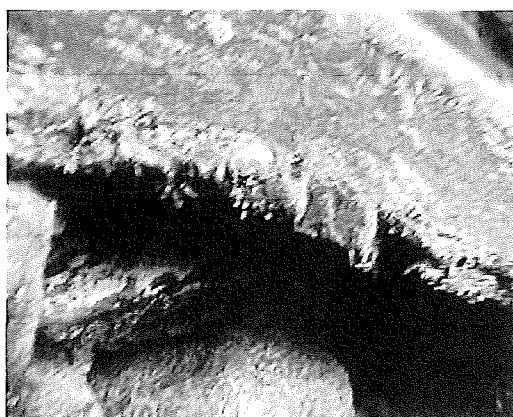
Under kai mot nord med betongskjørt

Under kai sett sydover

Masser under betongskjørt

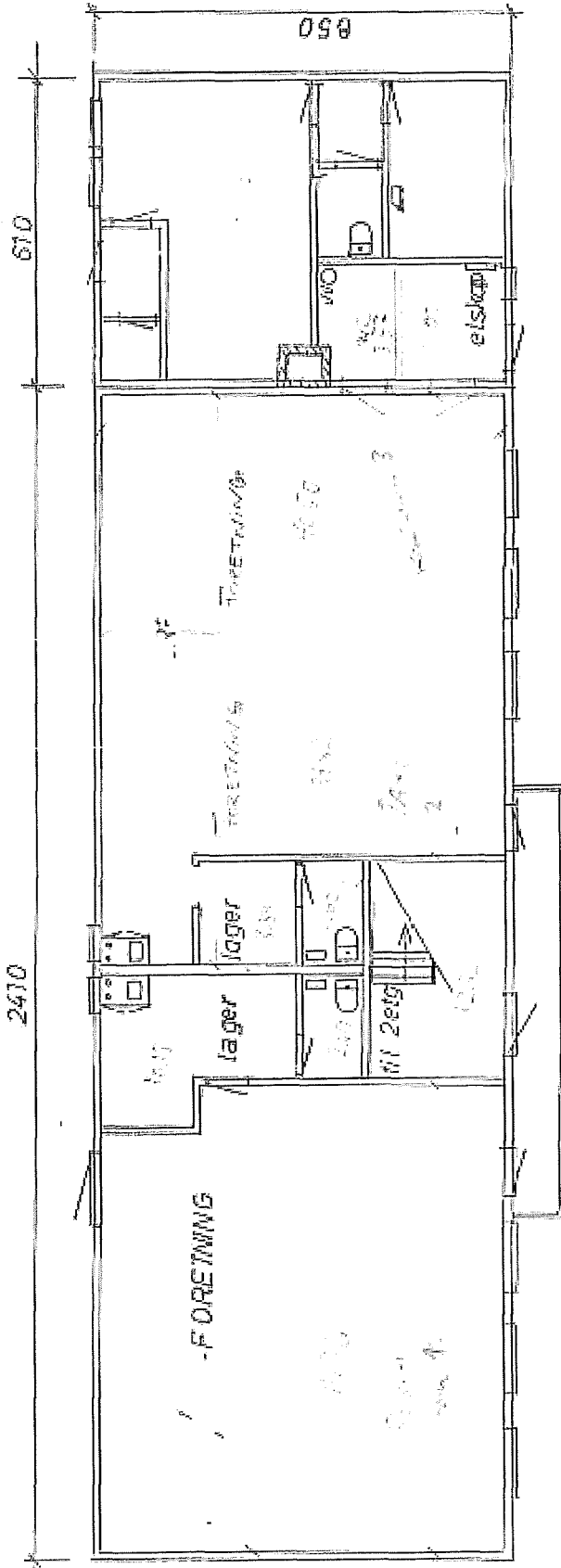
Hulrom bak betongskjørt.

Siv Ing
Pål Pettersen NUF

Kirkebakken 11
9550 Øksfjord
Mob 909 80 411
E-post: p.al.pettersen@tele2.no
Orgnr: NO 992 765 399 MVA

- Prosjekt- og byggeledelse
- Teknisk planlegging
- Taksering
- ENØK og inn klima
- Energi
- Brannvern

TEGNINGER:

Plantegning 1.eig eksisterende bygg fra ca 1980 ekskl. nybygg Bistro (ikke i målestokk).

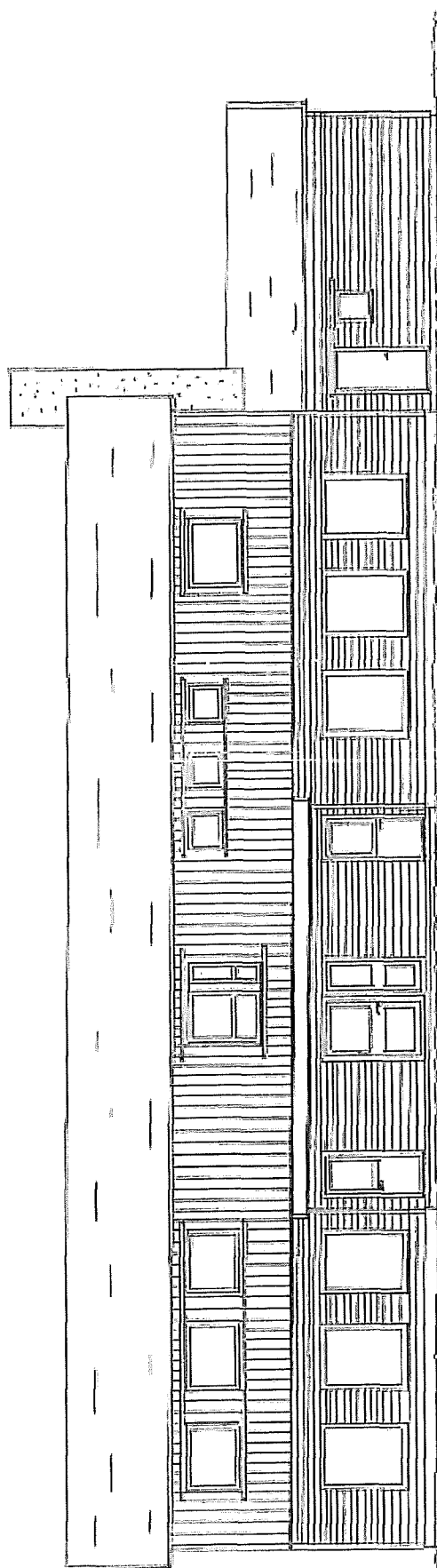

Siv Ing
Pål Pettersen NUF

Kirkebakken 11
9550 Øksfjord
Mob 909 80 411
E-post: p.al.pettersen@tele2.no
Orgnr: NO 992 765 399 MVA

- ▲ Prosjekt- og byggeledelse
- ▲ Teknisk planlegging
- ▲ Taksering
- ▲ ENØK og inneklimate
- ▲ Energi
- ▲ Brannvern

Fasade mot øst.

MOTTATT
- 2 MÅR 2011
Loppa kommune

Emne: VS: Skisseprosjekt Småbedriftssenteret - oppussing
Vedlegg: Skisseprosjekt oppussing Småbedriftssenteret 070311.pdf

Fra: pal.pettersen@nordtroms.net [mailto:pal.pettersen@nordtroms.net]
Sendt: 7. mars 2011 14:41
Til: Jan-Eirik Jensen; Bjørnar Tollefsen
Kopi: pal.pettersen@nordtroms.net
Emne: Skisseprosjekt Småbedriftssenteret - oppussing

Hei.

Viser til avtale.

Vedlagt oversendes kostnadsoverslag for utbedring av småbedriftssenteret, grunnarbeider er eksklusive og medtatt i tidligere kostnadsoverslag.

Med hilsen
Pål Pettersen.

2011

Loppa kommune Skisseprosjekt oppussing Småbedriftssenteret

Pål Pettersen

Siv Ing Pål Pettersen, 9153 Rotsund

07.03.2011

Siv Ing Pål Pettersen NUF

Prosjekt- og byggeledelse · Teknisk planlegging · Taksering · ENØK og inneklime · Energi · Brannvern

Rotsundelv - 9153 Rotsund | Mobil 909 80 411 | pal.pettersen@nordtoms.net

Gnr 26, bnr 334, Loppa kommune Småbedriftssenteret - Njordveien 22, 9550 Øksfjord

BEFARINGSDATO: 21.01.2011

TILSTEDE: Siv. Ing. Pål Pettersen

PROSJEKTOPPLYSNING: Bygning bestående av kontor og forretning i 2 etasjer. Byggeår ca 1950. Bruttoareal ca 460 m² (eks nybygg Bistro). Byggegrunnen består av utfylling av stein og pukk på gammel sjøbunn. Deler av bygg er fundamentert på betongkai på utstøpte stålpeler fundamentert på fjell.

Konstruksjoner: Ringmur. Oppforet tregulv på grunn, isolert. Postkontor utbedret i 2007, har betonggulv på grunn. Yttervegger består av bindingsverk i tre, isolert, asfaltimpregnerte plater og liggende panel på yttervegg. Innvendige vegger kledd med malte sponplater. Innvendige gulv består av vinylbelegg. Himling består av malte himlingsplater, isolert mot kaldt loft. Tak består av takstoler og taktro og tekket med asfaltapp. Til dels nye vinduer, noe gammelt. Innvendige dører er slette utført av finer. Inngangsdører i aluminium. Elektrisk oppvarming med panelovner. Belysning består av lysrørarmaturer i tak, for øvrig åpent elektrisk opplegg til stikkontakter m.m.

DEFINERING OPPDRAG: Vurdere kostnader av i forhold til oppussing av bygning til utleiebygg for kontor og forretning.

Ny utvendig kledning og utskifting av resterende gamle vinduer, 50 mm etterisolering. Ombygging av toaletter og bøttekott i 2.etg. Ombygging med nytt spiserom med kjøkken i 2.etg. Nye overflater himling, vegger og gulv der det ikke er nytt, gjelder stort sett hele 2.etg. Nye innvendige dører i hele bygget. Nytt mekanisk ventilasjonsanlegg for hele bygget. Nytt røropplegg for ombyggingen. Nytt elektrisk anlegg for ombyggingen og oppussingen, inkludert lysarmaturer i tak. Nødvendig brannalarmanlegg og automasjon/overvåking, datakabling på bygget.

FORUTSETNING: Bygget utbedres til et nivå som er normalt for kontorbygg i Øksfjord ut fra dagens kvalitetsnivå.

Siv Ing Pål Pettersen NUF

Prosjekt- og byggeledelse · Teknisk planlegging · Taksering · ENØK og inneklima · Energi · Brannvern

Rotsundelv - 9153 Rotsund | Mobil 909 80 411 | pal.pettersen@nordtroms.net

DOKUMENTER: Tegninger fra kommunens byggearkiv, uten tilbygg Bistro.

SAMMENSTILLING

RESULTAT: Ombyggingen kostnadsberegnes til **3,4 mill. kr inkl mva.**

KOSTNADSBEREGNING:

KOSTNADSSAMMENDRAG

OPPUSSING SMÅBEDRIFTSSENTERET

Poster	Kostnadsdel	Kroner i alt	Kr/kvm. br.areal	% av huskostnad
1	Fellesanlegg (kjøp tilleggstomt)	0	0	0
2	Bygningsmessige arbeider	1 300 000	3250	63
3	VVS-installasjoner	550 000	1375	27
4	Elkraftinstallasjoner	100 000	250	5
5	Tele- og kontrollinstallasjoner	50 000	125	2
6	Andre installasjoner	50 000	125	2
	HUSKOSTNAD (SUM 1-6)	2 050 000	5125	100
7	Utendørs (fundament, drenering, VA)	0	0	
	ENTREPRISEKOSTNAD	2 050 000	5125	
8	Gen. kostnader (adm og prosj 10%)	100 000	250	
	BYGGEKOSTNAD (SUM 1-8)	2 150 000	5375	
9	Spesielle kostnader (25% mva)	537 500	1344	
	GRUNNKALKYLE (SUM 1-9)	2 687 500	6719	
0.1	Forventede reserver (15%)	403 125	1008	
	FORVENTET PROSJEKTKOSTNAD	3 090 625	7727	
0.2	Sikkerhetsmargin (10%)	309 063	773	
	RAMMEKOSTNAD	3 399 688	8499	

Byggets bruttoareal

400 m²

Øksfjord, den 07.03.2011

Pål Pettersen

Sivilingeniør

Siv Ing Pål Pettersen NUF

Prosjekt- og byggeledelse · Teknisk planlegging · Taksering · ENØK og inneklima · Energi · Brannvern

---

Rotsundelv - 9153 Rotsund | Mobil 909 80 411 | pal.pettersen@nordtroms.net

---

VEDLEGG:

- Situasjonsplan
- Tegninger

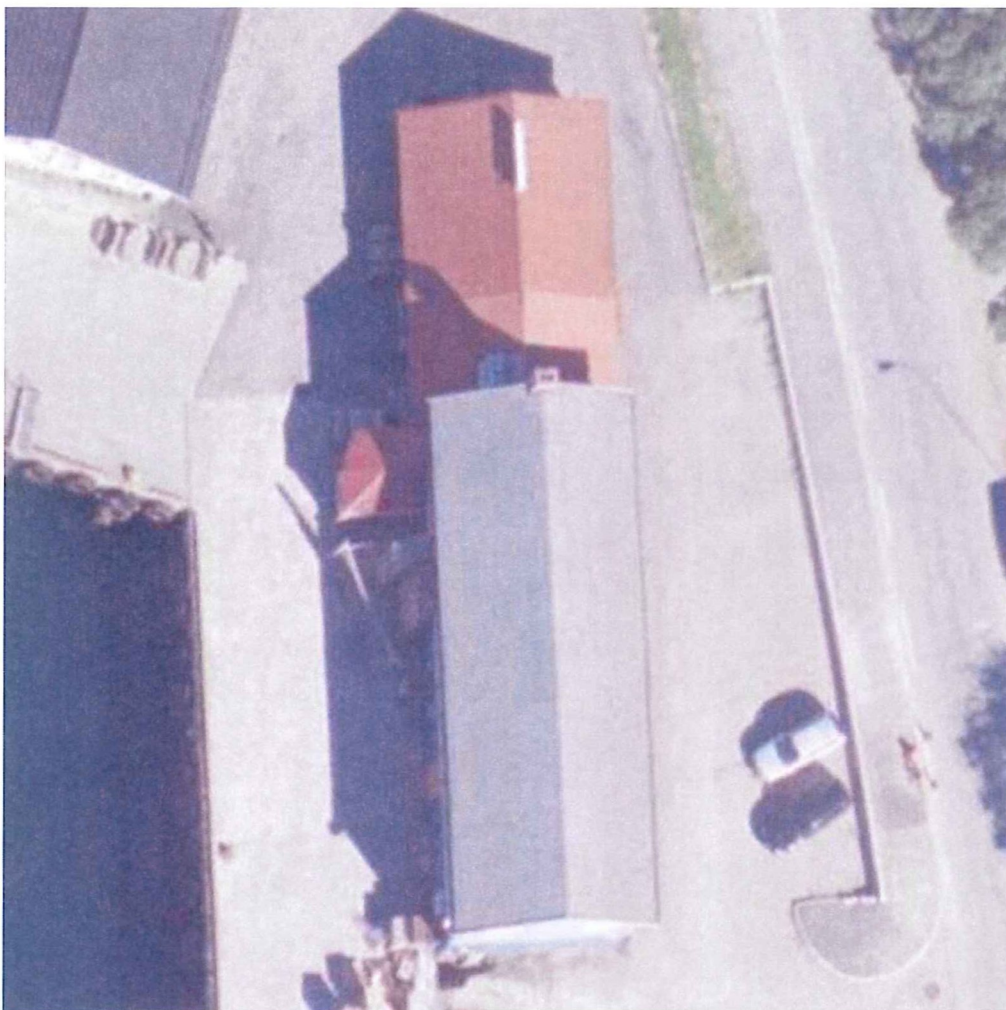
Siv Ing Pål Pettersen NUF

Prosjekt- og byggeledelse · Teknisk planlegging · Taksering · ENØK og inn klima · Energi · Brannvern

---

Rotsundelv - 9153 Rotsund | Mobil 909 80 411 | pal.pettersen@nordtrolls.net

SITUASJONSPLAN:

Flyfoto viser bygning på tomt.

Siv Ing Pål Pettersen NUF

Prosjekt- og byggeledelse · Teknisk planlegging · Taksering · ENØK og inneklima · Energi · Brannvern

Rotsundelv - 9153 Rotsund | Mobil 909 80 411 | pal.pettersen@nordtroms.net

Fasade mot øst.

LOPPA KOMMUNE

Rådmann

Saksframlegg

Dato: 15.03.2011
Arkivref: 2009/165-0 /
A20

Bjørnar Tollefsen

bjornar.tollefsen@loppa.kommune.no

Saksnr	Utvalg	Møtedato
13/11	Formannskap	15.03.2011
8/11	Kommunestyre	25.03.2011

Utbedring Bergsfjord skole

Behandling i Formannskap - 15.03.2011

Hans Roald Johnsen foreslo:

1. Loppa kommunestyre vedtar å øke rammen for utbedring/utbygging av Bergsfjord skole til kr 8.490.000 eks mva.
2. Økningen finansieres gjennom låneopptak.

Vedtak i Formannskap- 15.03.2011

Hans Roald Johnsens forslag ble vedtatt mot 1 stemme som ble avgitt for rådmanns innstilling.

Rådmannens forslag til vedtak:

Loppa kommunestyre opprettholder vedtak om opprinnelig ramme for utbedring av Bergsfjord skole på kr 5.800.000 eks mva.

Prosjektleder i samarbeid med byggekomiteen bes gjennomgå prosjektet med tanke på å utarbeide en kuttliste slik at prosjektet reduseres i omfang og kan realiseres innenfor rammen. Kuttlisten legges frem til kommunestyret for godkjenning.

Vedlegg:

1 Forprosjekt for Bergsfjord skole

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- Kommunestyresak
- Kommunestyresak
- Kommunestyresak

Saksutredning:

I vedlagte forprosjekt fra prosjektleder fremgår det at utbedringen av Bergsfjord skole blir vesentlig dyrere enn først antatt. Beregnede kostnader er nå kr 8.490.000,- eks mva. Altså en økning på kr 3.135.000,- eks mva.

For nærmere beskrivelse av årsak til kostnadsøkningen vises til vedlagte forprosjekt.

Rådmannens vurdering:

Økningen i kostnadene som presenteres i forprosjektet er vesentlig. En slik økning må etter rådmannens vurdering medføre at hele prosjektet må få en ny gjennomgang med tanke på hvorvidt det skal realiseres i den planlagte form. Alternativt må det finnes frem til annen finansiering enn gjennom økt låneopptak. En såpass økning i låneopptak vil medføre at prosjektet belaster driften slik at denne må reduseres.

I sitt opprinnelige saksfremlegg pekte rådmannen på at de økonomiske rammebetingelsene og nedgang i elevtallet ved våre skoler måtte tvinge frem en debatt om skolestruktur og kvalitet i skolen. Denne debatten har ikke kommet opp selv om det ble vedtatt en stor utbedring/utbygging av Bergsfjord skole.

Velger Loppa kommunestyre nå å øke rammen for prosjektet vil nødvendigheten av å vurdere skolestrukturen ytterligere forsterkes. Vi har ikke økonomi til å øke rammen for dette prosjektet. Dette betyr at vi må finne tiltak som kan redusere driftskostnadene.

I vedtak i kommunestyret 30.04.09 ble det vedtatt at Bergsfjord og Sandland skoler skulle innlede et nærmere samarbeid med tanke på å ivareta elevenes sosiale og faglige læringsmiljø. Vedtaket medførte at elevene fra Sandland skulle få sin opplæring i Bergsfjord noen dager pr uke. Rådmannen er av den oppfatning av at en fullstendig utbedring/utbygging av Bergsfjord skole vil måtte medføre at denne ordningen utvides til å gjelde alle skoledagene. Siden en tidligere har vedtatt at dette er viktig for elevenes sosiale læring og miljø går rådmannen ikke inn på denne diskusjonen, men bare konstaterer at det nå også vil kunne være økonomisk nødvendig å gjøre dette grepet.

Rådmannen ønsker i denne sak å legge frem en alternativ innstilling:

1. Loppa kommunestyre vedtar å øke rammen for utbedring/utbygging av Bergsfjord skole til kr 8.490.000 eks mva.
2. Økningen finansieres gjennom låneopptak.
3. Bergsfjord skole vil etter utbygging/utbedring ha kapasitet til at elevene fra Sandland skole får sin undervisning i Bergsfjord daglig. Dette vil være i tråd med tidligere kommunestyrevedtak med sikte på å forbedre elevene fra Sandland sin sosiale og faglige lærings situasjon. Sandland skole vil med dette kunne legges ned fra og med skoleåret 2012/2013.
4. Oppvekst- og kulturetaten bes umiddelbart starte nødvendig arbeid med tanke på nedlegging i samarbeid med foresatte og lærere.

LOPPA KOMMUNE

Rådmann

Saksframlegg

Dato: 07.03.2011
Arkivref: 2008/166-0 /
N00

Bjørnar Tollefsen

bjornar.tollefsen@loppa.kommune.no

Saknsnr	Utvalg	Møtedato
10/11	Formannskap	15.03.2011
9/11	Kommunestyre	25.03.2011

Landgang Skavnakk kai

Vedtak i Formannskap- 15.03.2011

Loppa kommunestyre vedtar:

1. Landgangen til kai på Skavnakk bygges innenfor en kostnadsramme på kr 840.000,- eks mva
2. Byggingen finansieres gjennom opptak av lån med en nedbetalingstid på 10 år.
3. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lånet, jfr. Finansreglementets pkt. 9 a.

Enstemmig.

Rådmannens forslag til vedtak:

Loppa kommunestyre vedtar:

1. Landgangen til kai på Skavnakk bygges innenfor en kostnadsramme på kr 840.000,- eks mva
2. Byggingen finansieres gjennom opptak av lån med en nedbetalingstid på 10 år.
3. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lånet, jfr. Finansreglementets pkt. 9 a.

Vedlegg:

- 1 Naturskade - Skadedato 01.11.2010
- 2 Takstrapp

Saksutredning:

Høsten 2010 ble landgangen til Skavnakk kai tatt av storm. Denne landgangen stod foran et reparasjonsarbeid. På grunn av stormen ble den planlagte renoveringen ikke mulig å gjennomføre. Krav om erstatning ble sendt til forsikringsselskapet Gjensidige som er kommunens forsikringsselskap. Samtidig ble det lyst ut anbud på gjenoppbygging av landgangen.

Da svaret fra forsikringsselskapet kom viste det seg at selskapet avkortet erstatningen med 100 % på grunn av landgangens tilstand forut for stormen.

Sjekkes med Fylkesmannen om kommunens plikt til å bygge opp kaia, men de kunne ikke gi svar på kort varsel.

Det er foretatt en diskusjon med fylkesmannen om kommunens plikt til å bygge opp kaia. Selv om fylkesmannen ikke kunne gi et formelt juridisk svar på kort varsel ble saken allikevel diskutert med dem. I diskusjonen kom det frem til at både kommunehelsetjenesteloven og brannloven inneholder krav til god adkomst for å opprettholde akutfunksjonene på Skavnakk. I praksis kan kanskje ikke legedekningen opprettholdes uten en kai på stedet. Det er ellers ikke funnet noen klar lovpålagt plikt for kommunen til å bygge opp landgangen igjen.

Viser forøvrig til sak fra Sivilombudsmannen fra tidligere på 2000-tallet ved Hermann Ellingsen i Tverrfjord der kommunen kuttet brøytinga og fikk medhold.

Anbudsrunderen er nå ferdig og laveste annbud kom på kr 691.832,- eks mva. I tillegg må det legges inn administrasjon, uforutsett og reserve med ca kr 148.168,-, **sum totalt kr 840.000,- eks mva.** Entreprenør er klar til å sette i gang arbeidet med det første for ferdigstilling til juni 2011.

Rådmannens vurdering:

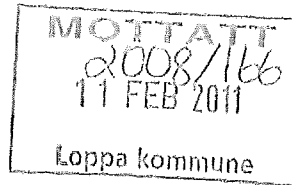
Loppa kommune har allerede bygd ny kai i Skavnakk. Slik situasjonen er nå kan denne ikke brukes da den ikke lengre er landfast. Beboere som bruker kaien har gitt signaler om at de nå opplever situasjonen som problematisk.

Rådmannen vurderer saken dit at Loppa kommune bør starte arbeidet med å bygge en ny landgang. Kostnaden for en slik landgang er stor om en ser på antall husstander som vil benytte kaien. Imidlertid vil kostnaden kommunen tok da selve kaien ble bygd være bortkastet om ikke kaien gjøres landfast.

Da det ikke er avsatt midler til gjenoppbygging av landgangen må denne som utgangspunkt finansieres. Imidlertid bør administrasjonen lete etter alternative finansieringsformer/tilskudd som kan bidra til å redusere lånegjelden for prosjektet.

GJENSIDIGE

Gjensidige Forsikring ASA

Direkte telefon: 74 16 01 32
Telefon: 03100
Telefax: 74 16 64 23
elendeler@gjensidige.no
Foretaksnr: NO-995 568 217
Bankkonto: 9750 07 13910
www.gjensidige.no

Loppa Kommune
Parkvn. 1-3

9550 Øksfjord

Din ref.:

Din dato:

Vår ref.:

Vår dato:

77750058,2/LKA

Steinkjer, 03.02.2011

Naturskade – Skadedato 01.11.2010

Vi viser til din melding om naturskade. Vedlagt følger kopi av besiktingsrapporten.

Naturskadedekningen trådte i kraft fra 01.01.1980. Det ble vedtatt av Stortinget at den skulle omfatte alle forsikringstyper som dekker brann og at vilkårene skulle være like i alle selskaper. Det framgår av disse vilkårene at selskapet dekker skade på brannforsikrede ting som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd; jfr. naturskadeforsikringsloven.

Denne loven pålegger selskapene å vurdere om det foreligger en erstatningsmessig naturulykke. Videre er vi pålagt å vurdere den skadde konstruksjonens styrke ut fra de opplysninger som framkommer. I den forbindelse framgår det av lovens § 1, 3. ledd: *“Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon, dårlig vedlikehold eller tilsyn, eller når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang.”*

Tilsvarende bygger alle forsikringselskapers behandling av slik erstatningsreduksjon på behandlingsregler forankret i lovverkets forarbeider, gjeldende byggeforskrifter og tidligere skadetilfeller som har vært forelagt for ankenemnden i Statens Naturskadefond.

Saksvurdering: I taksrapport kommer det frem at deler av bærende/avstivende konstruksjoner var så råteskadet at de ikke lenger hadde noen beregningsmessig kapasitet for å ta opp dimensjonerende belastninger. Det kommer også frem at det var planlagt utbedring på den skadede del av bryggen, vi er derfor av den oppfatning at sikrede er oppmerksom på bryggens tilstand, uten å ha tatt nødvendige grep for å unngå en slik skade.

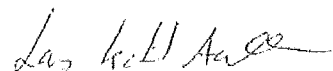
Tilsvarende saker: 33/2008, 5/2007, 24/2007, 29/2006

Betingelsene for avkortning er derfor tilstede og en avkortning på 100 % er i tråd med tilsvarende saker. Utbedringer etter denne skaden må derfor skje på sikredes regning.

Vårt standpunkt i denne saken kan, hvis du mener at den ikke er i samsvar med de retningslinjer vi er pålagt å følge, forelegges for Statens Naturskadefonds Ankenemnd, Postboks 8140, Dep., 0033 Oslo, innen seks - 6 - måneder etter mottakelsen av dette brev.

Ta gjerne kontakt med oss på telefon dersom du har spørsmål. Vennligst vis til vår referanse 77750058,2/LKA.

Med vennlig hilsen
for Gjensidige Forsikring ASA
Oppgjør

Lars Ketil Aasland

Vedlegg: Besiktigelsesrapport

956859

3/2-11

601125

Norsk Naturskadepool

Takstrapport

Koordineringsnr.:

Forsikringselskap: Gjensidige Forsikring

Avtalenr./polisenr.: 77750058,2
 Forsikringstype: Storm
 Oppdrag rekvirert av: Frode Pollestad

Skadenr.: 77750058,2
 Oppdrag mottatt dato: 03.11.10

Takstfirma: SWECO Norge as		
Adresse: Skippertorget 2		
Postnr./sted: 9515 Alta		
Tlf.: 78 45 09 80	Fax.: 78 45 09 90	Utførende takstkonsulent: Bjørn Steinar Lampe
E-post: firmapost@sweco.no		Mob. tlf.: 97748703

Forsikringstaker: Loppa Kommune	Tlf.priv.: 91317664	Skadested/adresse: Skavnakk kai i Fraktfjorden
Adresse: Parkveien 1-3	Mob.:	Kommune.: Loppa
Postnr./sted: 9550 Øksfjord	Arb.:	G.nr.: B.nr.:
E-post:		

Skadeårsak: Storm	Skadedato: 01.11.20
-------------------	---------------------

Hvis det er andre skader i området av samme årsak, oppgi skadelliste og forsikringselskap:
 Ingen kjente.

Topografi, stedlige forhold, antatt vindstyrke og -retning, nedbørsmengde og vannstand:
 Nord/syd vent fjord med høye fjell på begge sider. På skadedagen var det vind i vestnordvestlig retning over store deler av nord Norge. Ved nærmeste målestasjon Hekkingen i nord Troms var det målt vindstyrke på 32m/s og 48 m/s i kastene.

Skadet objekt	Tidligere skade, evt. når	Forsikringsform (fullverdi, førsterisiko etc.)	Byggeår / under oppføring	Skade uten fradrag beregnet til kr	Mangelfull Konstruksjon Ja/nei
A; Tre kai				1.400.000,-	Ja ☒ Nei ☐
B;					Ja ☐ Nei ☐
C;					Ja ☐ Nei ☐
D;					Ja ☐ Nei ☐
E;					Ja ☐ Nei ☐
				Kr.: 1.400.000,-	

Samlet pris for materialer og arbeid, eks. m.v.a.

Reparasjon

Normal reparasjonstid: 6 uker	Arbeidet ønskes utført av: Leid hjelp	Hvis innhentet tilbud, for hvilke arbeider og firma: Priser er benyttet fra tilsvarende prosjekt i 2010
Besiktigelsesdato: 08.11.10	Tilstede ved besiktigelsen: Bjørn Steinar Lampe	Dato og underskrift av takstmann: 3.1.2011

Takstrapporten skal videre inneholde:

Nøyaktig beskrivelse av skadet del med dimensjoner, sammenføyinger etc. Nødvendig dokumentasjon som konstruksjonsskisse, foto og/eller tegninger vedlegges og skal være datert og signert av takstmannen. Svak konstruksjon og tilstand på skadet bygningsdel skal alltid beskrives. Event. forbedringer skal spesifiseres med pris. Prisen på skadedagen leges til grunn. Konklusjon om det er årsakssammenheng mellom mangelfull konstruksjon og at skade skjedd skal alltid gis. Se vedlegg.

Referanse: 444561

Norsk Naturskadepool
Koordineringsnr.:

Skadenr: 77750058,2	Bygning:	Bta:	Etagjer:
Gulv av:	Yttervegger av:	Tak av:	
Ansvarlig utførende:	Tiltakshaver:	Kontrollerende utførende:	
Alder skadet del:	Hvis tidligere skadet: →	Hva slags skade:	Hvem dekket skaden:

Hendelsesforløp og skadebeskrivelse:

(Nøyaktig beskrivelse av skadet del, dimensjoner og innfestinger etc.)

Storm har revet bort landgang av kai. Landgangen var bygd opp i trekonstruksjon med følgende dimensjoner:

Pæler ø 200mm

Topplang 2 stk 3x8

Skråband av 2,5x5 på en side og 3x5 på motsatt side

Lavvannstang 2,5x7

Skadet del var planlagt utbedret og det var nylig bevilget midler til dette av Loppa Kommune.

Ytterste del av kaia var utbedret på et tidligere tidspunkt. Denne delen av kaia ble ikke skadet i stormen.

Tilstand skadet del:

Deler av bærende/avstivende konstruksjoner var så råteskadet at de ikke lengre har noen beregningsmessig kapasitet for å ta opp dimensjonerende belastninger.

Reparasjon:

Pålene ser inntakte ut og kan muligens gjenbrukes. Resterende materiell må erstattes med nytt. Det må påregnes en del tid og penger for opprydding og sanering av skadet kai.

Konklusjon:

Stormskade på landgang til kai. Deler av bærende konstruksjoner er råteskadet.

Forbedringer:

Pålene sjekkes grundig før en starter reparasjonene.

Fremdrift:

Ingen framdrift avtalt.

LOPPA KOMMUNE

Driftsavdelingen

Saksframlegg

Dato: 24.02.2011
Arkivref: 2009/336-28 /
614

Fred Arne Ulriksen

fred.arne.ulriksen@loppa.kommune.no

Saksnr	Utvalg	Møtedato
11/11	Formannskap	15.03.2011
10/11	Kommunestyre	25.03.2011

Langfjordhamn og Skavnakk skole/grendehus

Vedtak i Formannskap- 15.03.2011

Loppa kommunestyre vedtar å oppheve deler av tidligere vedtak av utvalgsak 54/09. Dette gjelder delen som omhandler klausul i kontrakten om at Loppa kommune kan benytte byggene i Langfjordhamn og Skavnakk til kirkelige – kulturelle – og skoleformål.

Enstemmig.

Rådmannens forslag til vedtak:

Loppa kommunestyre vedtar å oppheve deler av tidligere vedtak av utvalgsak 54/09. Dette gjelder delen som omhandler klausul i kontrakten om at Loppa kommune kan benytte byggene i Langfjordhamn og Skavnakk til kirkelige – kulturelle – og skoleformål.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Dokument datert 17.9.2010 fra Statens kartverk sak/ref nr. 4112719.

Dokument datert 7.2.2011 fra Statens kartverk sak/ref nr. 4509022.

Særutskrift fra kommunestyremøte datert 25.9.2009 Grendehus i Langfjordhamn og Skavnakk.

Saksutredning:

Denne saken har tidligere vært oppe til politisk behandling i kommunestyret sak 54/09 hvor Loppa kommune ønsket en klausul i avtalen om en leierett for Loppa kommune til kirkelige –

kulturelle - og skoleformål. Denne klausulen er vanskelig og få tinglyst. Hva må til for at dokumentene kan tinglyses?

Det som må gjøres for å få tinglyst dokumentene vedrørende avtalen er at den må inneholde: dato for når leieavtalen skal gjelde, leietid og leiebeløp, det må komme klart fram hvem som er bortleier og hvem som skal leie med navn, fødsels og person nr. og organisasjons nr.

Alternativt kan Loppa kommunestyre vedta å oppheve deler av tidligere vedtak av utvalgsak 54/09. Den delen som omhandler klausul i kontrakten om at Loppa kommune kan benytte byggene i Langfjordhamn og Skavnakk til kirkelige – kulturelle – og skoleformål.

Alternativt tinglyses ikke avtalen som er undertegnet mellom kjøper og selger og siste setning ”Avtalen skal tinglyses på eiendommen gnr xx. Bnr. xx” denne strykes. Utfordringen er at hvis nå værende eier velger å selge eiendommen har Loppa kommune ingen videre leierett.

Rådmannens vurdering:

Loppa kommunestyret vedtar å oppheve den delen som omhandler klausul i kontrakten om at Loppa kommune kan benytte byggene i Langfjordhamn og Skavnakk til kirkelige – kulturelle – og skoleformål.